

9 En ny lag om provtagning på djur, m.m.

9.1 En ny lag om provtagning på djur, m.m.

Promemorians förslag: 1992 års lag om provtagning på djur, m.m. ersätts med en ny lag om provtagning på djur, m.m.

Skälen för promemorians förslag: Den nuvarande lagen om provtagning på djur, m.m. tillkom år 1992. Lagen innehåller i huvudsak bemyndiganden för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller fatta beslut i enskilda fall rörande kartläggning och kontroll av smittsamma djursjukdomar, kontroll av vissa ämnen och rests substanser i djur och djurprodukter, märkning och registrering av djur samt bestämmelser om åtgärder för att hindra spridning av smittsamma djursjukdomar. Den nuvarande provtagningslagen innehåller dessutom bestämmelser om hanteringen av animaliska biprodukter. Hanteringen av sådana biprodukter föreslås i avsnitt 8 regleras genom den nya lagen om foder och animaliska biprodukter. Lagen innehåller därutöver tillsynsbestämmelser och bestämmelser om avgifter, straff och överklagande.

Sedan provtagningslagen tillkom i början av 1990-talet har ett flertal ändringar skett i lagen. Detta har gjort att lagen har kommit att innehålla ett antal inskjutna paragrafer, exempelvis 4 a–c §§. Liknande exempel finns på andra håll i lagen. Lagens tillsynsbestämmelser har dessutom fått en otydlig författningsstruktur. Till följd av detta har lagen blivit svåröverskådlig. Det

finns följaktligen ett stort behov av att modernisera lagens struktur och att utforma tillsynsbestämmelserna på motsvarande sätt som skett i övriga lagar som omfattas av det nya EG-regelverket. 1992 års provtagningslag bör därför ersättas med en ny lag. Eftersom de flesta materiella bestämmelserna bör överföras till den nya lagen framstår det som ändamålsenligt att låta lagen behålla den nuvarande benämningen.

9.2 Lagens innehåll och tillämpningsområde

Promemorians förslag: Den nya lagen skall innehålla nationella bestämmelser samt kompletterande bestämmelser till de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom lagens tillämpningsområde. Tillämpningsområdet för den nya lagen skall vara detsamma som i den nuvarande provtagningslagen, med den skillnaden att den nya lagen inte gäller för hanteringen animaliska biprodukter.

Bestämmelserna i den nuvarande provtagningslagen om provtagning och undersökning, hälsoövervakning, uppgifter om läkemedelsanvändning och villkor för livdjursförsäljning, spridning av smitta och ämnen som kan skada människors eller djurs hälsa, märkning, m.m., tillsyn, avgifter, straff och överklaganden skall föras över till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: Den nuvarande provtagningslagens bestämmelser avser kartläggning och kontroll av smittsamma djursjukdomar, kontroll av vissa ämnen och restsubstanser i djur och djurprodukter, märkning och registrering av djur samt bestämmelser om åtgärder för att hindra spridning av smittsamma djursjukdomar (1 §). Lagen tillämpas även på smittämnen hos djur som kan ge upphov till sjukdom hos både djur och människa. Det är således möjligt att kartlägga och erhålla kunskap om smittsamma djursjukdomar och smittämnen med stöd av provtagningslagen för att de så småningom skall kunna omfattas av epizootilagens (1999:657)

eller zoonoslagens (1999:658) bestämmelser om kontroll- och bekämpningsåtgärder.

Tillämpningsområdet för den nya lagen bör vara detsamma som den äldre lagen med den skillnaden att lagen inte längre bör tillämpas på hanteringen av animaliska biprodukter, vilket bör regleras i den nya lagen om foder och animaliska biprodukter. Den nya lagen bör – i likhet med vad som gäller i dag – innehålla de nuvarande bestämmelserna om provtagning och undersökning (2 och 3 §§), hälsoövervakning, uppgifter om läkemedelsanvändning och villkor för livdjursförsäljning (3 a § och 4 §§), spridning av smitta och ämnen som kan skada människors eller djurs hälsa (4 a och 4 b §§) och märkning m.m. (5 §). Dessa bestämmelser bör därför överföras till den nya lagen i sin helhet med ett undantag.

I den gällande bestämmelsen i 4 b § får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om destruktion av djur som har avlivats och av djurprodukter i fråga om djur eller djurprodukter som innehåller eller kan antas innehålla sådana ämnen eller rests substanser som kan skada människors hälsa. Till följd av att hanteringen av animaliska biprodukter numera regleras genom den nya lagen om foder och animaliska biprodukter föreligger inte längre behov av denna bestämmelse.

Förutom rent nationella bestämmelser eller bestämmelser som genomför EG-direktiv behövs även vissa nationella bestämmelser som kompletterar de EG-förordningar som omfattas av lagens tillämpningsområde. EG-förordningarna förutsätter i allmänhet att medlemsstaterna – eller för ändamålet utpekade behöriga myndigheter – kontrollerar att EG-bestämmelserna följs. Medlemsstaterna skall vidare se till att överträdelser av EG-förordningarnas bestämmelser straffbeläggs eller sanktioneras på annat sätt.

När det gäller bestämmelserna om tillsyn, avgifter, straff och överklagande bör även dessa bestämmelser med i huvudsak oförändrat innehåll föras över till den nya lagen och anpassas efter det förhållandet att lagen kompletterar EG-förordningar

som ges till känna i Svensk författningssamling. Bestämmelserna bör vidare utformas med hänsyn till att lagen inte längre skall reglera hanteringen av animaliska biprodukter.

9.3 Lagen som komplement till EG-förordningar

Promemorians förslag: Lagen skall komplettera sådana EG-förordningar som faller inom tillämpningsområdet för lagen och som regeringen ger till känna i Svensk författningssamling.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

Bestämmelserna om offentlig kontroll och straff samt lagens bestämmelser om överklagande och att beslut skall gälla omedelbart görs tillämpliga på de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Skälen för promemorians förslag: Det finns flera EG-förordningar som behandlar frågor som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för 1992 års provtagningslag. Sedan den 1 januari 2004 har Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel kompletterats av bland annat denna lag i den utsträckning som bestämmelserna i förordningen inte faller inom tillämpningsområdet för lagen (1985:295) om foder (1 a §).

Det finns ytterligare EG-förordningar som behandlar frågor som faller inom tillämpningsområdet för den nuvarande provtagningslagen och som behöver kompletteras av denna lag för att kunna verkställas i Sverige. Detta är fallet beträffande Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av

den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. Även Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati (exempelvis artiklarna 6, 12 och 13), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet (exempelvis artikel 18), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien (exempelvis bilaga I A 4 h–i till denna förordning), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung (exempelvis bilaga III, avsnitt I, kapitel VI, punkt 5 samt avsnitt II, kapitel VI, punkt 6 i denna förordning) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel (exempelvis artikel 14 samt bilaga I, avsnitt I) behandlar frågor som faller inom tillämpningsområdet för provtagningslagen.

För att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige behöver de kompletteras av vissa bestämmelser i nationell lagstiftning. Vad avser tillsynen över efterlevnaden av provtagningslagen har Jordbruksverket det övergripande ansvaret för kontrollen om inte regeringen föreskriver något annat. Verket har möjlighet att överlämna åt länsstyrelsen att utöva viss tillsyn. I frågor som rör hanteringen av animaliska biprodukter och kontroll av mjölkproduktion får Jordbruksverket enligt gällande bestämmelser överlåta åt kommun att utöva tillsyn.

Till de bestämmelser som i den nya lagen som bör göras tillämpliga på EG-förordningarna hör bestämmelserna om ansvarig myndighet för den offentliga kontrollen, om denna myndighets rätt till tillträde och åtkomst till upplysningar och handlingar samt den handräckningshjälp som kan behövas vid kontrollen. Dessa bestämmelser bör vidare, såsom föreslås i avsnitt 6, anpassas till den terminologi och systematik som finns i kontrollförordningen och i övriga lagar som kompletteras av denna förordning. Vidare bör den nya lagens straff- och överklagandebestämmelser göras tillämpliga på EG-förordningarna och utformas så att de kan tillämpas generellt.

Av övervägandena i avsnitt 5 framgår att en enhetlig lagstiftningsmetod bör väljas för detta ändamål. För den nya provtagningslagen innebär detta att lagen behöver innehålla en bestämmelse om att lagen kompletterar de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen och att regeringen i Svensk författningssamling skall ge till känna vilka EG-förordningar som avses. Som framgår av övervägandena i avsnitt 5.3 bör regeringen i verkställighetsföreskrifter kunna meddela vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen i fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde.

Bestämmelserna i EG-förordningarna gäller visserligen direkt i medlemsstaten, men behöver i vissa fall kompletteras av bestämmelser i den nationella lagstiftningen för att kunna verkställas. Detta gäller framför allt den nya provtagningslagens bestämmelser om offentlig kontroll.

Regeringen eller den myndighet som regeringens bestämmer, bör därutöver ges rätt att meddela de föreskrifter eller fatta de beslut i enskilda fall som behövs som komplettering av EG-förordningarna. Det kan exempelvis röra sig om föreskrifter som är nödvändiga för att kunna genomföra bestämmelserna i EG-förordningen. I de fall en EG-förordning öppnar för möjligheten att meddela nationella föreskrifter eller förbud, exempelvis ger medlemsstaten rätt att besluta om vissa undantag från

förordningen, får dock sådana meddelas med stöd av lagens allmänna bemyndiganden.

9.4 Mjolkproduktion och animaliska biprodukter

Promemorians bedömning: Den nuvarande provtagningslagens bemyndigande om möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att föreskriva om djurhälsa i besättningar för mjolkproduktion samt om djurhållning, hantering av mjolk och krav på hygien i samband med sådan produktion bör inte få någon motsvarighet i den nya lagen.

Bemyndigandet i den nuvarande provtagningslagen för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller fatta beslut om hanteringen av animaliska biprodukter bör inte heller få någon motsvarighet i den nya lagen.

Skälen för promemorians bedömning: Bestämmelsen i 6 § i den nuvarande provtagningslagen gör det möjligt för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att föreskriva om djurhälsa i besättningar för mjolkproduktion samt om djurhållning, hanteringen av mjolk och krav på hygien i samband med sådan produktion, genomför EG-direktiven, rådets direktiv 92/46/EEG av den 16 juni 1992 om fastställande av hygienregler för produktion och utsläppande på marknaden av rå mjolk, värmebehandlad mjolk och mjolkbaserade produkter och kommissionens direktiv 89/362/EEG av den 26 maj 1989 om allmänna hygienvillkor vid mjolkproducerande anläggningar (se prop. 1993/94:68 s. 41 f). Båda dessa direktiv upphävs genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/41/EG av den 21 april 2004 om upphävande av vissa direktiv om livsmedelshygien och hygienkrav för tillverkning och utsläppande på marknaden av vissa produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel och om ändring av rådets direktiv 89/662/EEG och 92/118/EEG samt rådets beslut 95/408/EG och ersätts av bestämmelser om obehandlad mjolk och mjolkprodukter i

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 och av särskilda bestämmelser om offentlig kontroll av dessa produkter i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004.

Mot denna bakgrund föreligger det i fortsättningen inte något behov av bemyndigandet i nuvarande 6 § provtagningslagen. Denna bestämmelse bör därför inte få någon motsvarighet i den nya provtagningslagen.

I 4 c § i den nuvarande provtagningslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i sådana fall som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 meddela föreskrifter eller fatta beslut om omhändertagande, bearbetning, bortskaffande och hantering av animaliska biprodukter. Eftersom den nya lagen om foder och animaliska biprodukter föreslås reglera dessa frågor i fortsättningen, bör bestämmelsen i 4 c § i den nuvarande provtagningslagen inte få någon motsvarighet i den nya lagen.

9.5 Kontrollmyndigheter

Promemorians förslag: Jordbruksverket skall även i fortsättningen utöva offentlig kontroll enligt lagen, föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen samt de EG-förordningar som kompletteras av lagen om inte regeringen föreskriver något annat. Verket skall dessutom fortsättningsvis kunna överlämna offentlig kontroll till länsstyrelsen eller en kommun.

Jordbruksverket skall samordna kontrollverksamheten och lämna råd och hjälp i verksamheten.

Skälen för promemorians förslag: Enligt 7 § första stycket nuvarande provtagningslagen utövar Jordbruksverket tillsynen över att föreskrifter och beslut meddelade med stöd av vissa bestämmelser i lagen följs om inte regeringen föreskriver annat. Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelsen att inom länet utöva

viss tillsyn. Verket får även överlåta åt kommun att inom kommunen kontrollera att föreskrifter eller beslut rörande hanteringen av animaliska biprodukter och kontroll av mjölkproduktionen följs. Med stöd av 7 § provtagningslagen har regeringen i förordningen (1998:134) om provtagning på djur, m.m. föreskrivit att Livsmedelsverket utövar tillsyn över vissa föreskrifter och beslut meddelade med stöd av lagen.

I förhållande till den nu gällande lagen kommer kontrollansvaret enligt den nya lagen inte längre att omfatta hanteringen av animaliska biprodukter. Kontrollen av de nationella bestämmelser som reglerar sådana biprodukter och av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 föreslås i avsnitt 8 ske med stöd av den nya lagen om foder och animaliska biprodukter. Som konstaterats ovan får inte heller den nuvarande bestämmelsen i 6 § provtagningslagen om kontroll av mjölkproduktionen någon motsvarighet i den nya lagen. De nationella bestämmelser som meddelats med stöd av bemyndigandet i 6 § har numera sin gemenskapsrättsliga motsvarighet i bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 853/2004 och (EG) nr 854/2004.

Jordbruksverket bör i fortsättningen ha det centrala ansvaret för den offentliga kontrollen över efterlevnaden av lagen, föreskrifter och beslut meddelade med stöd av lagen, de bestämmelser i de EG-förordningar som kompletteras av lagen som faller inom tillämpningsområdet för den nya lagen och de beslut som meddelas med stöd av EG-förordningarna. Kontrollen bör inte begränsas till föreskrifter eller beslut i enskilda fall enligt vissa paragrafer. På grund av att flera av de EG-förordningar som behöver kompletteras av den nya lagen faller inom tillämpningsområdet även för andra lagar, exempelvis den nya livsmedelslagen, kan olika kontrollmyndigheter komma att ha ansvar för olika delar i samma kontrollfråga, exempelvis kontrollen av mjölkproduktionen. Livsmedelsverket utövar dessutom redan i dag tillsyn över föreskrifter eller beslut i enskilda fall om hanteringen av djurprodukter, dvs. livsmedel som innehåller otillåtna läkemedel eller andra ämnen eller

läkemedel i otillåten mängd. Livsmedelsverket bör även i fortsättningen utöva denna kontroll, varför det bör finnas en möjlighet för regeringen att kunna föreskriva om vilken kontrollmyndighet som skall utöva offentlig kontroll och utfärda bindande föreskrifter för denna kontroll i särskilda fall.

Jordbruksverket skall även kunna överlämna viss offentlig kontroll åt länsstyrelsen eller kommun. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Jordbruksverket bör med stöd av det generella bemyndigande som föreslås ovan i avsnitt 5.4 kunna meddela sådana föreskrifter som behövs för att komplettera EG-förordningarna i de avseende som täcks av tillämpningsområdet för den nya lagen. Det får förutsättas att Jordbruksverket och andra föreskrivande myndigheter inom närliggande kontrollområden samråder vid framtagandet av föreskrifter. Det bör i detta sammanhang också erinras om de förslag som gäller kontrollen av primärproducenter på livsmedelsområdet (se ovan avsnitt 7.12).

Jordbruksverket bör ha ett samordningsansvar för övriga kontrollmyndigheters verksamhet. I syfte att lyfta fram och tydliggöra verkets samordnande och stödjande funktion bör den uppgiften – i likhet med vad som gäller i fråga om Djurskyddsmyndighetens och Livsmedelsverkets samordningsansvar – framgå direkt av lagen.

9.6 Föreskrifter om den offentliga kontrollens bedrivande och rapporteringsskyldighet

Promemorians förslag: I den nya lagen skall det införas uttryckliga bemyndiganden för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att ålägga de myndigheter eller kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen att lämna den information som kan behövas i den centrala kontrollmyndighetens kontrollarbete.

Bemyndigandet om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur den offentliga kontrollen skall bedrivas förs över till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: Jordbruksverket ansvarar för att i landet leda och samordna den offentliga kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Detta arbete förutsätter att verket har tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheter, kontrollorgan och laboratorier som anlitas i den offentliga kontrollen. Jordbruksverket ansvarar också inom sitt verksamhetsområde för att det upprättas beredningsplaner och kontrollplaner i enlighet med kontrollförordningens bestämmelser där den regionala och lokala nivån har beaktats. EU:s regelverk om offentlig kontroll ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen om kontrollen på livsmedels-, djurskydds- och djurhälsoområdet. De operativa kontrollmyndigheternas rapportering och uppgiftslämnande utgör således viktiga inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att kontrollförordningens bestämmelser skall kunna verkställas.

I livsmedelslagen (1971:511) och djurskyddslagen (1988:534) finns sedan den 1 juli 2005 möjligheter för regeringen eller efter regeringens bemyndigande Livsmedelsverket respektive Djurskyddsmyndigheten att föreskriva om en skyldighet för kommuner eller andra operativa myndigheter att rapportera in uppgifter till de myndigheter som har ett samordnande ansvar för tillsynen. I de frågor som faller inom tillämpningsområdet för dessa lagar finns således redan lagstöd för de samordnande myndigheterna att inhämta nödvändiga uppgifter från kommuner och andra operativa myndigheter. Motsvarande bemyndigande föreslås införas även i den nya lagen om foder och animaliska biprodukter (se ovan avsnitten 6.12 och 8.13).

Tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 sammanfaller även med tillämpningsområdet för den nya provtagningslagen. Jordbruksverket har ett samordnande ansvar för den offentliga kontrollen enligt denna lag och bör i denna egenskap ha tillgång till den information som kan behövas från länsstyrelserna och – i förekommande fall kommunerna – för denna uppgift. Möjlig-

heten att inhämta information bör även omfatta kontrollorgan till vilken en behörig myndighet med stöd av artikel 5 i den ovan nämnda förordningen har överlämnat särskilda uppgifter i den offentliga kontrollen.

I den nu gällande provtagningslagen finns en bestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur tillsynen skall bedrivas. En bestämmelse med motsvarande innehåll bör föras över till den nya lagen.

9.7 Offentlig kontroll och åtgärder vid bristande efterlevnad

Promemorians förslag: Bestämmelserna om kontrollmyndigheternas rätt till tillträde och upplysningar samt möjligheter att utfärda föreläggande och förbud – i förekommande fall kopplat till vite – i den nuvarande provtagningslagen förs över till den nya lagen. Detsamma gäller skyldigheten för den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt lagen att tillhandahålla den hjälp som behövs för att tillsynen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Det tydliggörs att bestämmelserna om förelägganden, förbud, vite och övriga ingripanden skall tillämpas utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Skälen för promemorians förslag: Den nu gällande provtagningslagen innehåller flera bestämmelser om tillsynsmyndigheter och tvångsåtgärder som dessa får vidta för att föreskrifter och beslut meddelade med stöd av vissa paragrafer i lagen och de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall följas. De nya EG-förordningarna behöver kompletteras med bestämmelser om offentlig kontroll för att kunna verkställas i sin helhet. Det materiella innehållet i provtagningslagens tillsynsbestämmelser bör därför överföras till den nya provtagningslagen. Bestämmelserna bör vidare anpassas efter det nya

gemenskapsregelverkets terminologi om offentlig kontroll (se ovan avsnitt 6.5).

En grundläggande förutsättning för att kontrollmyndigheterna skall kunna säkerställa efterlevnaden av den nya lagen, föreskrifter och beslut meddelade med stöd av lagen är att kontrollmyndigheterna har tillräckliga möjligheter att vidta åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket. Enligt gällande bestämmelser får kontrollmyndigheten meddela förelägganden och förbud i de fall det behövs för att föreskrifter och beslut meddelade med stöd av vissa paragrafer i lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall följas. Sådana allmänna förelägganden och förbud får förenas med vite. Kontrollmyndigheten får även besluta om rättelse om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 eller enligt nationella föreskrifter om hanteringen m.m. av animaliska biprodukter.

I artikel 54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 föreskrivs särskilda åtgärder som den behöriga myndigheten skall vidta vid bristande efterlevnad av bland annat bestämmelserna om djurhälsa. Av artikeln följer också att andra åtgärder än de uppräknade får vidtas av myndigheten om de anses motiverade. Bestämmelserna i EG-förordningen om administrativa åtgärder vid bristande efterlevnad är direkt tillämpliga av den behöriga myndigheten. Flera av åtgärderna motsvaras i flera fall av gällande bestämmelser i de berörda lagarna. Några av de uppräknade åtgärderna är nya i den meningen att de inte tidigare varit föremål för en preciserad författningsreglering. De berörda bestämmelserna i lagarna skall både komplettera EG-bestämmelserna i förordningarna och tillämpas i de övriga fall som inte omfattas av gemenskapsrätten. För att undvika en dubbelreglering från gemenskapsrättssynpunkt bör emellertid bestämmelserna i lagarna om förelägganden, förbud, vite och övriga administrativa ingripanden anpassas efter detta förhållande. I bestämmelserna om föreläggande, förbud och vite m.m. i den nya lagen bör därför förtydligas att åtgärderna får vidtas utöver vad som följer

av de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Bestämmelsen bör vidare utformas så att den inte begränsar tillämpningsområdet till vissa föreskrifter, beslut eller EG-förordningar.

9.8 Rättelse

Promemorians förslag: I den nya lagen införs en bestämmelse som innebär att om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Skälen för promemorians förslag: Det bör införas en möjlighet för kontrollmyndigheten att besluta om rättelse för den som inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, eller de föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen. Rättelsen skall ske på den berördas bekostnad. Sådana ingripanden bör även kunna vidtas för att säkerställa att de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna följs.

Det kan till exempel bli aktuellt att tillämpa en sådan bestämmelse vid åtgärder mot sällskapsdjur som har smugglats in i landet. Antalet rapporter om hundar som förts in i landet i strid mot gällande villkor för införseln har ökat markant. Det finns risk för att dessa djur, särskilt hundar som kommer från så kallade högriskländer, för in rabies i landet. Det finns även en risk för att djuren för in den för människor dödliga parasiten dvärgbandmask. Det är viktigt att det säkerställs att dessa insmuglade djur inte är smittade. Jordbruksverket kan i detta syfte, med stöd av bemyndiganden i provtagningslagen behöva besluta om provtagning, isolering, behandling eller avlivning av djuren. Om en djurägare inte följer Jordbruksverkets beslut är det angeläget att det finnas en möjlighet att kunna besluta om att åtgärden vidtas på djurägarens bekostnad.

9.9 Biträde av polismyndigheten

Promemorians förslag: Vid offentlig kontroll eller andra åtgärder skall den som utför kontrollen eller åtgärderna ha rätt att hos polismyndigheten begära den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras. Biträde av polismyndigheten får begäras endast när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att inspektionen inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

Skälen för promemorians förslag: Polisen har enligt ett stort antal författningar skyldighet att i olika sammanhang bistå myndigheter med handräckning. Bakgrunden till polisens skyldighet att på begäran av annan myndighet bistå med handräckning är polisens befogenhet att använda våld i vissa situationer. En handräckningsbegäran skall dock ske först sedan den begärande myndigheten konstaterat att uppgiften inte kan lösas utan biträde av polisen. Det är angeläget att motverka att polisens resurser används för att verkställa tillsynsmyndighetens beslut i fall där polisens särskilda kompetens och befogenhet att bruka våld inte är nödvändig. Myndigheten bör vid en begäran om biträde visa på konkreta omständigheter som gör det antagligt att biträde krävs för att uppgiften skall kunna utföras. I den nya provtagningslagen bör det därför införas en bestämmelse att biträde av polismyndigheten endast skall kunna ske när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenhet att använda våld behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

9.10 Straffbestämmelser

Promemorians förslag: Den nuvarande provtagningslagens bestämmelser om straff förs över till den nya lagen med undantag för bestämmelsen som rör animaliska biprodukter.

Det införs en generell bestämmelse om straff för brott mot förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelser om straffrättsliga sanktioner finns i 10 § i den nuvarande provtagningslagen. Enligt paragrafen straffbeläggs överträdelser av föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndiganden i lagen, dvs. föreskrifter om hälsoövervakning, uppgifter om läkemedelsanvändning och villkor för livdjursförsäljning, spridning av smitta och ämnen som kan skada människor eller djurs hälsa samt om animaliska biprodukter eller föreskrifter om märkning. Detsamma gäller den som inte fullgör skyldigheten att tillhandahålla den hjälp som lagen kräver. Vidare straffbeläggs åsidosättande av förbud eller villkor som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002. Både uppsåtliga och grovt oaktsamma brott är straffbelagda. Straffsatsen är böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall får inte dömas till ansvar enligt lagen. Inte heller skall den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud dömas till ansvar enligt lagen för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

De straffbestämmelser som finns i den nuvarande lagen bör i sak överföras även i den nya provtagningslagen. Den nya paragrafens utformning måste dock anpassas till det förhållandet att den nya lagen inte längre omfattar hanteringen av animaliska biprodukter. Det är dessutom av stor betydelse att villkor eller förbud som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs. Ett åsidosättande av sådana förpliktelser kan medföra allvarliga konsekvenser från hälsosynpunkt både för människor

och för djur. Det bör därför vara straffbelagt att bryta mot villkor och förbud i de EG-förordningar som kompletteras av lagen som faller inom tillämpningsområdet för den här lagen. I de övriga lagar som kompletterar EG-förordningar och som behandlas i denna promemoria föreslås även att ett motsvarande straffansvar införs. De överväganden som görs i förarbetena till den nuvarande provtagningslagen (prop. 1996/97:62, prop. 1997/98:48, prop. 2003/04:148) beträffande straffskalan, de subjektiva rekvisiten och möjligheterna att vid ringa överträdelse underlåta straffansvar för de olika överträdelserna är alltså giltiga.

Det bör i detta sammanhang även påpekas att Högsta domstolen (HD) den 9 februari 2005 meddelade dom i mål B 4466-02 rörande brott mot skogsvårdslagen. I målet prövades frågan om så kallade blankettstraffbuds överensstämmelse med regeringsformen i vissa fall. Enligt HD tillåter bestämmelserna i regeringsformen inte att förvaltningsmyndigheter fyller ut blankettstraffstadganden med fängelse i straffskalan på ett sådant sätt att den gärning som härigenom straffbeläggs anges helt eller väsentligen i myndigheternas föreskrifter. Utgången i målet i HD kan påverka utformningen av blankettstraffstadgandena i provtagningslagen. Frågan om konsekvenserna av HD:s avgörande är under beredning inom Regeringskansliet.

9.11 Överklagande

Promemorians förslag: Den nuvarande provtagningslagens bestämmelser om överklagande förs över till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: I 11 § i den nuvarande provtagningslagen finns bestämmelser om att överklagande av beslut av en kommunal nämnd skall ske till länsstyrelsen och att beslut av annan statlig myndighet än regeringen samt av en organisation får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det finns även bestämmelser om att tillsynsmyndigheten för det allmänna talan hos förvaltningsdomstol om det överklagade

beslutet har meddelats av en organisation. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt lagen skall dessutom gälla omedelbart om inte annat beslutats.

Motsvarande bestämmelser om överklagande och verkställighet av beslut bör införas även i den nya provtagningslagen. Detsamma gäller bestämmelsen i nuvarande 12 § provtagningslagen att bestämmelserna i 22, 23–28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas om beslutet meddelats av en organisation.

9.12 Övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Ett föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser och som avser hanteringen av djurkadaver och animaliska biprodukter skall anses beslutade enligt den nya lagen om foder och animaliska biprodukter. Övriga föreläggande och förbud som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser skall anses meddelade med stöd av den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: Beslut om förelägganden och förbud som meddelats med stöd av den nu gällande lagen bör fortsätta att gälla även efter det att den nya lagen trätt i kraft. Detta bör tydliggöras i en särskild övergångsregel.

10 Ändringar i växtskyddslagen

10.1 Ändringar med anledning av kontrollförelagningen

Promemorians förslag: Det skall föras in en ny bestämmelse om att lagen kompletterar sådana EG-förelagningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen och att regeringen i Svensk förelagningssamling ger till känna vilka EG-förelagningar som avses.

I fråga om sådana EG-förelagningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsförelagningar vilka EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela de ytterligare förelagningar eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av dessa EG-förelagningar.

Skälen för promemorians förslag: Av avsnitten 5 och 6 framgår att växtskyddslagen (1972:318) i vissa avseenden behöver komplettera Europaparlamentets och rådets förelagning (EG) nr 882/2004. Av artikel 59 i denna förelagning följer att artiklarna 41–46 skall tillämpas för de frågor som behandlas inom ramen för rådets direktiv 2000/29/EG av den 8 maj 2000 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen. Detta innebär att växtskyddet skall ingå i de

nationella kontrollplaner och årliga rapporter som varje medlemsstat skall upprätta. Kommissionens experter skall genomföra revisioner i medlemsstaterna i syfte att kontrollera bland annat genomförandet av den fleråriga nationella kontrollplanen. Den behöriga myndigheten för växtskyddsfrågor skall ge allt nödvändigt stöd och tillhandahålla alla handlingar och annat tekniskt stöd som kommissionens experter begär så att kontrollerna kan genomföras effektivt och ändamålsenligt. Kommissionens experter skall i samma syfte ha tillträde till de lokaler och tillgång till de uppgifter och databehandlingssystem som är av betydelse.

För att EG-förordningen skall kunna verkställas i Sverige behöver växtskyddslagen komplettera förordningen. Av överägandena i avsnitt 5 framgår att en enhetlig lagstiftningsmetod bör väljas för detta ändamål. Det bör därför införas en bestämmelse i lagen som anger att lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses. I det fall tillämpningsområdena för EG-förordningarna endast delvis sammanfaller med tillämpningsområdet för växtskyddslagen bör regeringen kunna föreskriva vilka EG-bestämmelser i förordningen som faller inom tillämpningsområdet för denna lag (se även ovan avsnitt 5.3).

Regeringen eller den myndighet som regeringens bestämmer, bör vidare ges rätt att meddela de föreskrifter eller fatta de beslut i enskilda fall som behövs som komplettering av EG-förordningarna. Det kan exempelvis röra sig om föreskrifter eller beslut som är nödvändiga för att kunna genomföra bestämmelserna om kontrollplaner och årliga rapporter. Även föreskrifter som kan behöva meddelas om den behöriga myndighetens skyldighet att tillhandahålla kommissionens experter den hjälp som behövs för revisionerna bör – i förekommande fall – regeringen kunna meddela med stöd av detta bemyndigande.

10.2 Ändringar med anledning av växtskydds-direktivet

10.2.1 Definitioner och följdändringar

Promemorians förslag: Med växt i växtskyddslagen skall avses levande växt eller levande växtedel, inklusive fröer. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad som avses med växter enligt lagen.

Med växtprodukt skall i lagen avses produkter från växter som är obearbetade eller som har genomgått en enkel bearbetning och som inte är växt.

Med växtskadegörare skall i lagen avses art, stam eller biotyp av växt, djur eller patogen som är skadlig för växt, växtodling eller växtprodukt.

Det nya begreppet växtprodukt skall införas i de paragrafer i växtskyddslagen som endast nämner begreppet växt.

Skälen för promemorians förslag: I 1 § växtskyddslagen definieras begreppen växt och växtskadegörare. Med växt avses även del av växt såsom lök, rotstock, gren, kvist, blad, blomma, frukt, frö och bark samt sådan produkt av växt, som alltjämt har karaktär av råvara, såsom timmer, utsäde och spannmål. Med växtskadegörare avses enligt lagen virus, bakterie, svamp, nematod, insekt, kvalster, mykoplasma och annan organism ur växt- eller djurriket som kan förorsaka sjukdom eller annan skada på växt eller växtodling.

Genom rådets direktiv 2002/89/EG av den 28 november 2002 om ändring av direktiv 2000/29/EG ändras innehållet i flera centrala definitioner. Med växter skall enligt artikel 2.1 avses levande växter eller levande växtdelar, inklusive fröer. Enligt direktivet utgör levande växtdelar bland annat av viss frukt, vissa grönsaker samt knölar, lökar, jordstammar, snittblommor, grenar med bladverk, avskurna träd med bladverk, blad och bladverk, vävnadskultur av växter, pollen, sticklingar. Med fröer

avses fröer i termens botaniska betydelse, med undantag för sådana som inte är avsedda för sådd. Kommissionen får, efter hörande av medlemsstaterna, utöka den lista genom vilket begreppet växtdelar definieras. Med växtskadegörare avses enligt direktivet alla arter, stammar eller biotyper av någon växt, djur eller patogen som är skadlig för växter eller växtprodukter.

Växtskyddsdirektivet innehåller också en särskild definition av begreppet växtprodukt. Med växtprodukt avses, enligt artikel 2.1 b, produkter från växter som är obearbetade eller som genomgått en enkel bearbetning, såvida de inte är växter.

Växtskyddslagen terminologi bör så långt som möjligt anpassas till gemenskapsrätten. För att tolknings- och tillämpningssvårigheter inte skall uppkomma bör det nuvarande växtbegreppet ändras så att det överensstämmer med direktivets definition. Fröer är botaniskt att se som levande växtdelar. Fröer har en särställning i direktivet och det är för många ingen självklarhet att dessa omfattas av begreppet levande växtdelar. Med hänsyn till detta bör således begreppet fröer uttryckligen anges i lagtexten.

Det nuvarande växtbegreppet i växtskyddslagen innefattar även det som i direktivet särskilt definieras som växtprodukt, dvs. en produkt som alltjämt har karaktär av råvara, såsom timmer, utsäde och spannmål. Mot bakgrund av att växtbegreppet i lagen föreslås anpassas efter direktivets definition bör följaktligen även begreppet växtprodukt införas i lagen. Denna definition bör lämpligen införas i 1 § växtskyddslagen. Även begreppet växtskadegörare i 1 § växtskyddslagen bör anpassas så att det överensstämmer med den nya lydelsen av definitionen i direktivet.

Såsom framgår ovan kan kommissionen göra tillägg till den lista genom vilket begreppet levande växtdelar definieras. De svenska reglerna kan därför fortlöpande behöva anpassas i enlighet med kommissionens beslut. Det framstår som lämpligast att regeringen eller den myndighet regeringen föreskriver får meddela föreskrifter om den närmare precisering av begreppet levande växtdelar som blir följden av

kommissionens beslut. Ett sådant bemyndigande bör därför införas i växtskyddslagen.

Till följd av att det nuvarande begreppet växter föreslås delas upp i växter och växtprodukter bör begreppet växtprodukt uttryckligen anges i samtliga paragrafer i växtskyddslagen som enligt gällande rätt endast nämner begreppet växt. Begreppet bör följaktligen tas in i 3–5 a §§ samt i 7 a § växtskyddslagen.

10.2.2 Förbud av hantering och innehav av växt och växtprodukter

Promemorians förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall bemyndigas att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om förbud eller villkor avseende innehav eller annan hantering av växt, växtprodukt, jord, kompost, gödsel eller annat odlingssubstrat samt kulturer av växtskadegörare.

Skälen för promemorians förslag: Gemenskapslagstiftningen innehåller flera direktiv med syfte att lokalisera vissa särskilt utpekade farliga växtskadegörare, bestämma deras utbredning och förhindra deras förekomst och spridning. Detta gäller bland annat rådets direktiv 93/85/EEG av den 4 oktober 1993 om bekämpning av ljus ringröta samt rådets direktiv 98/57/EG av den 20 juli 1998 om bekämpning av *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi. Enligt direktiven skall medlemsstaterna förbjuda innehav och hantering av skadegörare som omfattas av direktiven.

Växtskyddslagen innehåller i dag inga regler om förbud mot innehav och hantering av skadegörare. Enligt 5 § första stycket 6 i lagen finns möjligheter för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av växt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel och kulturer av växtskadegörare. Bemyndigandet avser både normbeslut och beslut i det enskilda fallet.

För att genomföra de ovan nämnda direktiven i nationell rätt bör lagens bestämmelse följaktligen kompletteras med en möjlighet att föreskriva om även innehav eller annan hantering av växt, växtprodukt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel och kulturer av växtskadegörare.

Växtskyddslagens nuvarande lydelse omfattar inte annat odlingssubstrat än jord, kompost och gödsel. Lagen bör även omfatta andra odlingssubstrat. Med odlingssubstrat avses ämne som växter odlas i och med den huvudsakliga funktionen att ge växten stadga och utgöra ett förlag för vatten och näring. Förutom jord, kompost och gödsel är växtdelar, rester av växter och andra organismer i olika stadier av nedbrytning samt torv eller bark exempel på odlingssubstrat.

10.2.3 Kontroll av EG:s institutioner och av institutionernas inspektörer eller experter

Promemorians förslag: En innehavare av mark, byggnad eller transportmedel skall vara skyldig att lämna tillträde för en åtgärd enligt lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen även till EU:s institutioner eller av institutionerna utsedda inspektörer eller experter.

Skälen för promemorians förslag: Enligt 6 § växtskyddslagen är en innehavare av mark, byggnad eller transportmedel skyldig att lämna tillträde för en åtgärd enligt lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Enligt artikel 21 i direktivet får kommissionen låta utföra viss kontroll av medlemsstaternas efterlevnad av direktivet, bland annat avseende bestämmelserna om växtpass och import. Vid kontrollen har kommissionens experter rätt att ta del av handlingar samt att ta prover. Kontroller som utförs i en medlemsstat måste dock genomföras i samarbete med den officiella växtskyddsmyndigheten i medlemsstaten.

För att EU:s experter och institutioner skall kunna garanteras tillträde till mark, byggnader eller transportmedel bör lagen således kompletteras i detta hänseende.

Skyldigheten att lämna tillträde avser även privata kontrollorgan till vilka befogenheter enligt växtskyddslagen överlåtit (se avsnitt 10.3.1.1). Lagens nuvarande lydelse behöver således inte förtydligas i detta hänseende.

10.3 Övriga ändringar i växtskyddslagen

10.3.1 Överlåtelse till enskilda kontrollorgan

10.3.1.1 Uppgifter

Promemorians förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlåta till ett enskilt kontrollorgan som är juridisk person att vid införsel av växt, växtprodukt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel eller annat odlingssubstrat samt kulturer av växtskadegörare besluta om

- att fastighetsägare eller nyttjanderättshavare skall vidta åtgärd för bekämpning av växtskadegörare på fastigheten,
- smittrening av lokal, redskap, transportmedel eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare,
- smittrening av växt, växtprodukt eller förpackning till växt eller växtprodukt,
- begränsning i rätten att använda växt, växtprodukt eller förpackning,
- förbud eller villkor för införsel eller bortförande av växt, växtprodukt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel eller annat odlingssubstrat och kulturer av växtskadegörare, samt

– provtagning eller undersökning av växt, växtprodukt, jord, kompost, gödsel eller annat odlingssubstrat, mark, lokal, transportmedel, förpackning, redskap eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare.

Skälen för promemorians förslag: I syfte att förhindra att växtskadegörare sprids inom gemenskapen finns bestämmelser om kontroll och åtgärder i bland annat rådets direktiv 2000/29/EG. Enligt artikel 6 skall medlemsstaterna föreskriva att växter, växtprodukter m.m. kontrolleras avseende eventuella angrepp av växtskadegörare. Kontrollen skall även omfatta växter eller växtprodukter som odlas eller som används för vidare produktion och skall då i första hand utföras på produktionsplatsen. Vidare skall producenterna införas i ett register som är tillgängligt för kommissionen. Enligt artikel 4 och artikel 5 skall medlemsstaterna förbjuda införsel av vissa växter och växtprodukter. Medlemsstaterna skall även meddela vissa förbud och vidta nödvändiga åtgärder samt meddela kommissionen om förekomst av skadegörare och om de skyddsåtgärder som staten vidtagit (artikel 16.1 och 16.2).

Direktivets bestämmelser om kontroll och åtgärder har genomförts genom växtskyddslagen, förordningen (1995:681) om växtskydd m.m. samt genom av Jordbruksverket meddelade föreskrifter. Regelverket innehåller bestämmelser om bland annat anmälningsplikt, undersökning och provtagning. Dessutom finns bestämmelser om införsel förbud och andra åtgärder för att bekämpa eller kartlägga förekomst av skadegörare.

Enligt artikel 2.1 g ii får en medlemsstats ansvariga myndigheter med stöd av nationell lagstiftning delegera de uppgifter som fastställs i direktivet till en offentligrättslig eller privaträttslig juridisk person. Överlåtelse får ske till två olika slags juridiska personer, till de som uteslutande utför offentliga uppgifter eller till andra juridiska personer. I båda fallen gäller att den juridiska personen skall verka under växtskyddsmyndighetens tillsyn och bemyndigande samt att den inte har

något personligt intresse i resultatet av de åtgärder som den vidtar.

För den förstnämnda kategorin av juridiska personer krävs att de i enlighet med en officiellt godkänd stadga uteslutande utför särskilda offentliga uppgifter. För den andra kategorin av juridiska personer ställs inte detta krav. Däremot fordras det att växtskyddsmyndigheten behåller huvudansvaret för det som överlåts.

Inom en snar framtid bedöms behovet av kontroll av införsel från tredje länder av vissa växtprodukter bli än mer omfattande och beröra en större del av den svenska gränsen än vad som hittills varit fallet. I dagsläget är Jordbruksverket ensam ansvarigt för kontroll och beslut enligt växtskyddslagen. Denna kontroll finansieras huvudsakligen genom avgifter som tas ut av näringen.

Jordbruksverket har för närvarande regionala kontor i Alnarp (Lomma kommun), Göteborg, Helsingborg och Stockholm. Eftersom införsel av varorna via hamnar längs Norrlandskusten, där således regionala kontor saknas, väntas öka bedöms förutsättningarna för en effektiv kontroll i enlighet med direktivet för närvarande inte vara tillräckliga. För att möta kommande behov av utökade kontroller på ett effektivt och kostnadsbesparande sätt bör det skapas en möjlighet att vid behov kunna överlåta vissa kontroller och beslut till oberoende kontrollorgan.

Redan i dag finns det organ som för kundens räkning vid införsel genomför oberoende bedömningar och godkänner de nu berörda varorna. Dessa organ är geografiskt väl spridda över hela landet och bedöms ha goda förutsättningar att på ett rättssäkert sätt hantera aktuella regelverk och frågeställningar. För att få till stånd en också för näringen ändamålsenlig och billig kontroll bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få möjlighet att överlämna vissa uppgifter till sådana organ.

De kontrollorgan som kan bli aktuella är juridiska personer som inte uteslutande utför offentliga uppgifter. Enligt vad som framgår ovan är det en viktig förutsättning för överlåtelse att den officiella myndigheten fortfarande har huvudansvaret för det

som överlåtits. Dessutom följer av artikel 2.1 g direktivet att det är den ansvariga myndigheten som beslutar om överlåtelse. Det bör därför ankomma på Jordbruksverket att besluta om överlåtelse samt utöva tillsyn över det privata kontrollorganet. Detta bör vara tillräckligt för att anse att huvudansvar även efter en överlåtelse åvilar myndigheten. Överlåtelse bör därför vara möjlig i enlighet med vad som medges i direktivet.

Överlåtelsens omfattning

För att kartlägga förekomst av, fastställa frihet från och kontrollera spridning av växtskadegörare får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer enligt 5 a § växtskyddslagen besluta om provtagning eller undersökning. Enligt förordningen om växtskydd får Jordbruksverket undersöka försändelser som införs till landet bland annat om de inte åtföljs av så kallat sundhetsintyg eller om det finns välgrundade misstankar att införsel förbud eller villkor för införseln inte efterlevs. Nämnda åtgärder är nödvändiga för kontroll av förekomst och spridning av växtskadegörare och det är således betydelsefullt att de genomförs på ett effektivt sätt. Med hänsyn härtill och till att berörda företag bedöms vara kvalificerade att oberoende och korrekt besluta och genomföra sådana undersökningar och provtagningar vore det lämpligt att överlåtelse möjliggörs.

För effektiv och meningsfull kontroll och undersökning är det ytterst betydelsefullt att den som utför denna har befogenhet att i samband med denna besluta om vissa förbud, begränsningar eller påbud. Enligt 5 § växtskyddslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta om vissa åtgärder för att bekämpa och hindra spridning av växtskadegörare. Beslutanderätten innefattar bland annat rätt att förelägga en fastighetsägare eller nyttjanderättsinnehavare att vidta åtgärd för bekämpning av skadegörare på fastigheten. Dessutom omfattas beslut om smittrening av lokal, redskap, växt m.m. samt beslut om förstöring, bortförande eller införsel av eller begränsning i

rätten att använda bland annat växten. I förordningen om växtskydd bemyndigas Jordbruksverket att meddela sådana beslut. I de fall kontroll och undersökning vid införsel har överlåtits till enskilt kontrollorgan är det lämpligt att även detta ges befogenhet att meddela beslut i de avseenden som nu berörs. En bestämmelse om detta bör därför införas i lagen.

De uppgifter som föreslås kunna överlåtas till enskilt kontrollorgan innefattar myndighetsutövning. För att en sådan uppgift skall kunna överlåtas till enskild krävs lagstöd. Bestämmelser om detta bör därför föras in i växtskyddslagen.

10.3.1.2 Överklagande m.m.

Promemorians förslag: Beslut i särskilda fall av ett enskilt kontrollorgan skall få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd skall krävas vid överklagande till kammarrätten. Statens jordbruksverk skall föra det allmännas talan vid prövningen i allmän förvaltningsdomstol.

Skälen för promemorians förslag: I likhet med beslut i särskilda fall enligt växtskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen som meddelats av Jordbruksverket bör även sådana beslut som fattas av enskilda kontrollorgan kunna överklagas. Även om uppgifter överlåtits till enskilda kontrollorgan har Jordbruksverket ansvar för att växtskyddslagstiftningen efterlevs i enlighet med vad som krävs enligt gällande bestämmelser. Jordbruksverket antas därför ha kontinuerlig kontakt med berörda organ. Med hänsyn härtill är det inte lämpligt att organens beslut överklagas till Jordbruksverket. I stället bör de behandlas på samma sätt som myndighetens avgöranden och således kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Med hänsyn till att Jordbruksverket är ansvarig myndighet för växtskydd, är det lämpligt att verket för det allmännas talan vid besvär enligt föreslagen bestämmelse.

10.3.1.3 Förvaltningslagen m.m.

Promemorians förslag: Förvaltningslagens bestämmelser om skyldighet att föra anteckningar, parters rätt att få del av vissa uppgifter i ett ärende samt skyldighet att motivera och underrätta part om beslut skall tillämpas även för enskilda kontrollorgan vid myndighetsutövning. Dessutom skall förvaltningslagens bestämmelser om jäv samt rättelse vid skrivfel och liknande samt omprövning av beslut vara tillämpliga även hos enskilda kontrollorgan

Skälen för promemorians förslag: Enligt 1 § förvaltningslagen (1986:223) gäller lagen för förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och domstolarnas handläggning av förvaltningsärenden. Enskilda kontrollorgan omfattas således inte av lagens tillämpningsområde om detta inte särskilt föreskrivs.

De beslut som föreslås kunna meddelas av enskilda kontrollorgan är att anse som myndighetsutövning med ibland omfattande konsekvenser för den enskilde. Med hänsyn till detta och till att det rör sig om samma slags beslut som Jordbruksverket skulle ha meddelat om beslutsbefogenheten inte överlåtits, bör en bestämmelse i växtskyddslagen införas enligt vilken vissa för den enskilde särskilt betydelsefulla bestämmelser i förvaltningslagen skall gälla även för enskilda kontrollorgan.

Enligt 11 § förvaltningslagen är den som handlägger ett ärende jävig bland annat om saken angår honom själv eller honom närstående, om ärendet kan väntas medföra synnerligen nytta eller skada för honom själv eller hans närstående samt under andra särskilda omständigheter som är ägnade att rubba förtroendet för hans opartiskhet i ärendet. I 12 § anges att den som är jävig inte får handlägga ärendet. För den enskilde är det betydelsefullt att det beslut som han berörs av är objektivt. Detta gäller oavsett om beslutet meddelats av en myndighet eller ett enskilt kontrollorgan och därför bör bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen gälla även för enskilda kontrollorgan.

Enligt 15 § förvaltningslagen skall uppgifter i ett ärende som avser myndighetsutövning och som myndigheten får på annat sätt än genom handling antecknas av myndigheten. I 16 § denna lag anges dessutom att en sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet. Enligt 17 § samma lag får ett ärende som avser myndighetsutövning inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom själv. Han måste dessutom ha fått tillfälle att yttra sig. Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende skall enligt 20 § förvaltningslagen innehålla de skäl som har bestämt utgången om ärendet avser myndighetsutövning. I 21 § samma lag anges att en sökande, klagande eller annan part skall underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet om detta avser myndighetsutövning och om det inte är uppenbart obehövt.

För att kunna tillvara ta sin rätt är nämnda bestämmelser betydelsefulla för den enskilde. Detta gäller oavsett om de meddelats av en myndighet eller ett enskilt kontrollorgan och därför bör bestämmelserna gälla även för enskilda kontrollorgan.

26 § förvaltningslagen innehåller en bestämmelse om myndighetens befogenhet att rätta sina beslut i vissa fall. Enligt paragrafen får ett beslut som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende rättas av den myndighet som har meddelat beslutet. Det är lämpligt att detta gäller även för enskilda kontrollorgan.

Införandet av en överklagandebestämmelse avseende beslut som meddelats av enskilda kontrollorgan har kommenterats ovan (se avsnitt 10.3.1.2). Enligt 22 § förvaltningslagen får ett beslut överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet överklagas. Detta bör även gälla även för beslut som fattats av enskilda kontrollorgan.

Bestämmelser om överklagande av beslut som fattats av enskilt kontrollorgan finns i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter.

Enligt 2 § denna lag skall skrivelse med överklagandet inges till den myndighet som skall pröva överklagandet, dvs. allmän förvaltningsdomstol. Enligt 3 § samma lag är det domstolen som skall pröva om skrivelsen kommit in i rätt tid. Bestämmelserna innebär ett avsteg från vad som annars gäller enligt 23 och 24 §§ förvaltningslagen. Enligt dessa bestämmelser skall ett överklagande nämligen ges in till beslutsmyndigheten som också prövar om överklagandet kommit in i rätt tid.

Kontrollorganens uppgifter bör avse kontroll och åtgärder i samband med denna. Med hänsyn härtill och till att det redan finns bestämmelser om hur överklagande skall gå till bör nämnda bestämmelser i förvaltningslagen inte vara tillämpliga på de enskilda kontrollorganen. I stället bör ordningen i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ gälla.

Det bör i sammanhanget noteras att enskilda kontrollorgan kan komma att hantera handlingar som bör omfattas av reglerna om offentlighet och sekretess. Enligt 1 kap. 8 § andra stycket sekretesslagen (1980:100) skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos de organ som anges i lagens bilaga i den mån handlingarna hör till den verksamhet som nämns där. Dessutom skall de i bilagan angivna organen vid tillämpning av sekretesslagen jämföras med myndighet. När Jordbruksverket beslutat om överlåtelse till visst organ, bör detta organ införas i nämnda bilaga.

10.3.2 Upplýsingar och handlingar vid kontroll

Promemorians förslag: Det skall införas en ny bestämmelse om att den som utövar offentlig kontroll har rätt att på begäran få sådana upplýsingar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen. Bestämmelserna skall gälla även beträffande upplýsingar till EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer eller experter.

Skälen för promemorians förslag: I växtskyddslagen saknas uttryckliga bestämmelser som ger kontrollmyndigheten rätt att få ta del av de uppgifter och handlingar som behövs för kontrollen. För att en effektiv kontroll skall kunna säkerställas bör bestämmelser om sådan rätt införas i växtskyddslagen.

Enligt direktivet om växtskydd skall även EG:s institutioner få utföra viss kontroll. Dessa kontroller skall utföras i samråd med den nationella kontrollmyndigheten. För att kunna ta ställning i enskilda kontrollärenden och utföra kontroller i enlighet med vad som krävs enligt direktivet bör EG:s institutioner, inspektörer och experter ges samma möjligheter som den nationella kontrollmyndigheten har i detta avseende.

Denna rätt bör gälla även för enskilda kontrollorgan till vilka befogenheter överlåtits enligt växtskyddslagen (se avsnitt 10.3.1).

10.3.3 Avgifter

Promemorians förslag: Det skall införas en ny bestämmelse i lagen om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter som avser kostnad för handläggning av tillstånd, för omhändertagande av vara eller för kontroll, inspektion eller annan därmed sammanhängande eller jämförlig åtgärd.

Skälen för promemorians förslag: Jordbruksverkets verksamhet på växtskyddsområdet innefattar flera olika åtgärder i syfte att kontrollera och hindra spridning av växtskadegörare som allvarligt kan skada växtodling, skog, annan mark eller lager av växter. Verket utfärdar exempelvis sundhetsintyg vid utförsel eller spridning av växter och genomför karantänkontroller m.m. I artiklarna 6.5 och 6.6 i direktiv 2000/29/EG finns vidare bestämmelser om att medlemsstaterna skall se till att producenter av vissa växter, växtprodukter eller andra föremål identifieras och registreras. Enligt direktivet skall även växtpass utfärdas. Kostnader för sådana åtgärder som en myndighet vidtar

enligt växtskyddslagen finansieras redan i dag till stor del genom avgifter.

I växtskyddslagen saknas bestämmelser om avgifter. I lagen (1975:85) om bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor finns bestämmelser om avgifter avseende bland annat växtskydd. Enligt 1 § denna lag får regeringen, eller efter regeringens bemyndigande förvaltningsmyndighet, således meddela föreskrifter om in- och utförsel av varor, om det är påkallat av hänsyn till bland annat risk för störning inom samhällsekonomin eller folkförsörjningen, av särskilda handelspolitiska skäl eller växtskyddet. Enligt 2 § samma lag medför bemyndigandet i 1 § inte befogenhet att meddela föreskrifter om annan avgift än bland annat kostnad för handläggning av fråga om tillstånd, för omhändertagande av gods eller för kontroll, inspektion eller annan därmed jämförlig åtgärd.

Ett bemyndigande att föreskriva om avgifter på växtskyddsområdet bör föras in i växtskyddslagen. Bemyndigandet bör avse kostnad för handläggning av fråga om bland annat tillstånd, omhändertagande av gods för kontroll och inspektion. Avgifterna bör avse kostnader för handläggning av såväl myndighet som enskilda kontrollorgan till vilka befogenhet enligt växtskyddslagen överlåtits (se avsnitt 10.3.1.1). Jordbruksverket bör få besluta om vilka avgifter som skall gälla för enskilda kontrollorgans handläggning.

11 Ändringar i lagen om kontroll av husdjur m.m.

11.1 Husdjurgenetiska resurser

Promemorians förslag: Syftet med lagen utökas till att även avse främjande av långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser.

Skälen för promemorians förslag: Jordbruksverket presenterade i maj 2003 ett förslag till nationellt program för förvaltning av husdjursgenetiska resurser (dnr Jo2003/1335, Rapport 2003:13). Förslagen har remissbehandlats. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2003/1335). Förslagen har behandlats i regeringens skrivelse Husdjursgenetiska resurser (skr. 2004/05:73). I skrivelsen bedömde regeringen att ett krav på hänsynstagande till bevarande och långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser bör införas i lagen om kontroll av husdjur samt anförde att den har för avsikt att återkomma i frågan i samband med de lagändringar som skall göras för att komplettera EG:s förordningar om offentlig kontroll m.m. Riksdagen har behandlat skrivelsen (2004/05: MJU13, rskr. 2004/05:221).

Lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. syftar till att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet samt att förebygga sjukdomar hos djur. I detta syfte kan regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer meddela föreskrifter om kontroll av husdjur och av andra djur, som människan har i sin vård, samt ge organisationer rätt att anordna sådan kontroll. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen i förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m. m. bemyndigat Jordbruksverket att ge organisationer rätt att anordna sådan kontroll som avses i lagen och meddela föreskrifter om kontrollen. Av förordningen följer också att innan kontrollen anordnas skall Jordbruksverket godkänna plan- och riktlinjer för verksamheten. För rasföreningar och avelsorganisationer utgör avelsplanen en del av dessa plan- och riktlinjer.

För att bevara och hållbart nyttja de husdjursgenetiska resurserna krävs långsiktig förvaltning. Det bedöms som angeläget att rasföreningarna och avelsorganisationerna vid utarbetandet av avelsplanerna tar hänsyn till bevarande och hållbart nyttjande av de husdjursgenetiska resurserna. I avelsplanerna bör framgå dels hur släktskap och inavel skall hanteras, dels hur antalet djur skall upprätthållas eller ökas för varje ras och population.

Det finns i dag inget stöd i lagen om kontroll av husdjur m.m. för att kunna ställa upp sådana krav på rasföreningarna och avelsorganisationerna. Det föreslås därför att syftet med lagen utökas till att även avse långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser. Härigenom kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter som syftar till att bevara de husdjursgenetiska resurserna.

11.2 Lagen om kontroll av husdjur m.m. som komplement till EG-förordningarna

Promemorians förslag: Det förs in en ny bestämmelse om att lagen kompletterar sådana EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen och som regeringen ger till känna i Svensk författningssamling.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i

verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela de ytterligare föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

Skälen för promemorians förslag: I lagen om kontroll av husdjur m.m. anges ramarna för den nationella kontrollen av husdjur och andra djur som människan har i sin vård. Syftet med lagen är att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet samt att förebygga sjukdomar hos djur. Lagen är utformad med utgångspunkten att statens medverkan i princip endast bör inskränka sig till att vissa ramar och riktlinjer anges i föreskrifter för verksamheten och att denna ställs under viss tillsyn. Kontrollen bör däremot omhändertas av organisationer på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar, som alltså har rätt att anordna kontroll för visst djurslag. Innan kontrollen anordnas skall Jordbruksverket godkänna plan och riktlinjer för verksamheten.

Det finns flera EG-förordningar som innehåller bestämmelser som behandlar frågor som faller inom tillämpningsområdet för lagen om kontroll av husdjur m.m. Detta är fallet beträffande Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 26 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

Även i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen finns bestämmelser som behöver kompletteras av nationell lagstiftning. I denna förordning finns bestämmelser som syftar till att förbättra nuvarande bekämpningssystem för vissa zoonotiska smittämnen och att fastställa särskilda krav för bekämpningen av vissa zoonoser och zoonotiska smittämnen. Bekämpningen bör i princip omfatta hela livsmedelskedjan från ”gård till bord”. De särskilda kraven bör grunda sig på de mål

som satts upp för att minska förekomsten av zoonoser och zoonotiska smittämnen. För att målen skall kunna uppnås bör medlemsstaterna införa särskilda nationella kontrollprogram för alla zoonoser och zoonotiska smittämnen som omfattas av EG-förordningen. Dessa program skall lämnas in till Europeiska gemenskapernas kommission som skall godkänna programmen.

Enligt förordningen får livsmedels- och foderföretag, eller organisationer som företräder dessa, på frivillig väg införa kontrollprogram för att minska förekomsten av salmonella. Om företagarna eller organisationerna vill att dessa kontrollprogram skall ingå i de nationella kontrollprogrammen skall de lämnas in till den behöriga myndigheten i medlemsstaten för godkännande. Detta förfarande torde kunna liknas vid förfarandet enligt förordningen om kontroll av husdjur m.m., där Jordbruksverket skall godkänna plan- och riktlinjer för verksamheten innan en sådan kontroll som omfattas av lagen om kontroll av husdjur m.m. anordnas. Skillnaden mellan lagen och den aktuella EG-förordningen är att enligt förordningen skall den behöriga myndigheten godkänna kontrollen för att den skall kunna ingå i ett nationellt kontrollprogram. Myndigheten ger således inte organisationerna en rätt att anordna kontroll, eftersom detta följer direkt av EG-förordningen. EG-förordningen uppställer däremot vissa krav på de inlämnade kontrollprogrammen för att de skall kunna godkännas. På motsvarande sätt meddelar Jordbruksverket föreskrifter för den frivilliga kontrollen som sker med stöd av lagen om kontroll av husdjur m.m. För att möjliggöra ett sådant godkännande av frivilliga kontrollprogram som EG-förordningen förutsätter bör EG-förordningen lämpligen kompletteras av lagen om kontroll av husdjur m.m.

För att EG-förordningarna skall kunna verkställas fullt ut i Sverige behöver de kompletteras av vissa bestämmelser i nationell lagstiftning. Av övervägandena i avsnitt 5 framgår att en enhetlig lagstiftningsmetod bör väljas för detta ändamål. Det bör därför införas en bestämmelse i lagen om kontroll av husdjur m.m. som anger att bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom

tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall vidare i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses. Som framgår av övervägandena i avsnitt 5.3 bör regeringen kunna i verkställighetsföreskrifter kunna meddela vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen i fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde.

Regeringen eller den myndighet som regeringens bestämmer, bör därutöver ges rätt att meddela de föreskrifter eller fatta de beslut i enskilda fall som behövs som komplettering av EG-förordningarna. Det kan exempelvis röra sig om föreskrifter till det godkännandeförfarande som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003. När programmen är godkända skall medlemsstaterna, enligt förordningen, föra uppdaterade förteckningar över kontrollprogrammen. Organisationerna som fått programmen godkända skall vidare regelbundet informera de behöriga myndigheterna om resultaten av programmen. Även i dessa avseenden kan den aktuella EG-förordningen behöva kompletteras med föreskrifter.

Det kan också röra sig om föreskrifter eller beslut som behövs för att verkställa beslut av kommissionen. I de fall en EG-förordning öppnar för möjligheten att meddela nationella föreskrifter eller förbud, exempelvis ger medlemsstaten rätt att besluta om vissa undantag från förordningen, får sådana föreskrifter dock meddelas med stöd av lagens allmänna bemyndiganden.

11.3 Kontrollmyndigheter

Promemorians förslag: Det skall i lagen införas bestämmelser om offentlig kontroll. Jordbruksverket skall utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av lagen, föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Verket får överlämna åt länsstyrelsen att utöva offentlig kontroll.

Skälen för promemorians förslag: Lagen om kontroll av husdjur m.m. saknar tillsynsbestämmelser. Bestämmelser om ansvarig tillsynsmyndighet finns i 4 § förordningen om kontroll av husdjur m.m., som anger att Jordbruksverket eller, i den utsträckning verket bestämmer, länsstyrelsen utövar tillsyn över den kontroll som verket får ge åt organisationer på jordbruksnäringens område i uppdrag att anordna enligt 1 § i lagen. Tillsynen omfattar även sådan seminverksamhet som kräver tillstånd av Jordbruksverket.

Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 2160/2003 förutsätter att det finns en kontrollorganisation som övervakar att föreskrifter om bland annat djurhälsa (inklusive zoonoser och epizootier) efterlevs. Förordningarna innebär att det skall genomföras kontroller hos enskilda företagare både av nationella kontrollmyndigheter och av gemenskapens experter och inspektörer. Förordningarna ställer dessutom stora krav på samordning av de nationella kontrollerna. Detta innebär i sin tur att de nationella bestämmelserna om offentlig kontroll bör utformas på likartat sätt för att begränsa sådana tolknings- och tillämpningssvårigheter som kan förutses.

Som konstaterats ovan sammanfaller den centrala EG-förordningen om offentlig kontroll med tillämpningsområdet för lagen om kontroll av husdjur m.m. Eftersom det saknas kontrollbestämmelser i denna lag bör sådana införas i lagen. Bestämmelserna bör utformas på likartat sätt som i dessa lagar och så att de överensstämmer med den terminologi och systematik som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004.

Den myndighet som kan komma i fråga för att utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av de EG-förordningar som kompletteras av lagen är Jordbruksverket. Möjligheterna att utöva offentlig kontroll bör omfatta även lagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Det kan föreligga behov av att låta någon annan myndighet utöva kontroll på regional nivå. Det bör i lagen därför finnas en möjlighet för

Jordbruksverket att kunna överlämna uppgifter i den offentliga kontrollen till länsstyrelsen i den mån verket finner det lämpligt att kontrollen sker på annan nivå än centralt.

11.4 Tillträdesrätt och rätt till upplysningar m.m.

Promemorians förslag: Bestämmelser om kontrollmyndighetens rätt till tillträde till områden, lokaler och liknande utrymmen samt åtkomst till upplysningar och handlingar som behövs för kontrollens genomförande bör införas i lagen. Dessa bestämmelser skall tillämpas även för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Skälen för promemorians förslag: Flera av EG-förordningarna förutsätter att kontrollmyndigheten har rätt till tillträde till områden, lokaler eller andra utrymmen och åtkomst till upplysningar och handlingar för den offentliga kontrollens genomförande. Detsamma gäller de kontrollorgan till vilken myndigheten med stöd av artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 har överlämnat uppgifter i den offentliga kontrollen. En bestämmelse med det ovan nämnda innehållet bör införas i lagen. För att möjliggöra de inspektioner som EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter som EG-förordningar kräver bör dessa bestämmelser utformas så att de omfattar även dessa inspektörer och experter.

11.5 Åtgärder vid bristande efterlevnad och avgifter

Promemorians förslag: I lagen skall införas bestämmelser om kontrollmyndighetens möjligheter att begära rättelse på den enskilde bekostnad samt om myndighetens befogenheter att meddela förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite – när det fordras ett ingripande införas i lagen.

Det skall preciseras att dessa ingripanden gäller utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

En bestämmelse om att polismyndigheten på begäran skall lämna den hjälp som behövs vid den offentliga kontrollen skall också införas i lagen.

En skyldighet införs för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva om att det får tas ut avgifter för offentlig kontroll.

Skälen för promemorians förslag: I artikel 54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 finns bestämmelser om åtgärder som den av medlemsstaten behöriga myndigheten får vidta vid bristande efterlevnad av regelverket. På samma sätt som gäller i övriga lagar som sammanfaller med tillämpningsområdet för denna förordning bör det i lagen om kontroll av husdjur m.m. finnas möjligheter för kontrollmyndigheten att meddela förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite – för att säkerställa efterlevnaden av lagen och föreskrifter som meddelas med stöd av lagen.

Om någon underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller inte följer en kontrollmyndighets föreläggande bör myndigheten likaledes ha möjligheter att kunna besluta om rättelse på den berördas bekostnad. Dessa ingripanden bör kunna vidtas för att säkerställa att även de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs.

Enligt artikel 4.2 g i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll skall den behöriga myndighet som medlemsstaten utser se till att foder- och livsmedelsföretagarna är skyldiga att undergå de inspektioner som genomförs i enlighet med förordningen och att bistå myndighetens personal när det genomför sina uppgifter. För att den behöriga myndigheten skall kunna verkställa denna

bestämmelse bör det i lagen om kontroll av husdjur m.m. införas en skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 får medlemsstaterna dessutom ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll. I lagen bör följaktligen införas ett bemyndigande som gör det möjligt för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att ta ut avgifter för offentlig kontroll.

11.6 Biträde av polismyndigheten

Promemorians förslag: Vid inspektion skall den som utför inspektionen ha rätt att hos polismyndigheten begära den hjälp som behövs för att inspektionen skall kunna genomföras. Biträde av polismyndigheten får begäras endast när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att inspektionen inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

Skälen för promemorians förslag: Polisen har enligt ett stort antal författningar skyldighet att i olika sammanhang bistå myndigheter med handräckning. Bakgrunden till polisens skyldighet att på begäran av annan myndighet bistå med handräckning är polisens befogenhet att använda våld i vissa situationer. En handräckningsbegäran skall dock ske först sedan den begärande myndigheten konstaterat att uppgiften inte kan lösas utan biträde av polisen. Det är angeläget att motverka att polisens resurser används för att verkställa tillsynsmyndighetens beslut i fall där polisens särskilda kompetens och befogenhet att bruka våld inte är nödvändig. Myndigheten bör vid en begäran om biträde visa på konkreta omständigheter som gör det antagligt att biträde krävs för att uppgiften skall kunna utföras. I

lagen bör det därför införas en bestämmelse att biträde av polismyndigheten endast skall kunna ske när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenhet att använda våld behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran. En förutsättning för en effektiv offentlig kontroll är att kontrollmyndigheterna i sin kontrollverksamhet får tillträde till bland annat områden och lokaler hos den enskilde företagaren eller andra kontrollåtgärder enligt lagen, de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Det bör i lagen därför införas en bestämmelse om att polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att säkerställa efterlevnaden av dessa föreskrifter.

11.7 Utökat straffansvar

Promemorians förslag: Det införs en generell bestämmelse om straff för brott mot förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelser om straffrättsliga sanktioner finns i 7 § lagen om kontroll av husdjur m.m. Enligt paragrafen döms den till böter som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av vissa särskilt angivna bestämmelser i lagen, om inte ansvar kan ådömas enligt brottsbalken. I de EG-förordningar som kommer att kompletteras av lagen finns bestämmelser om förbud eller villkor som rör sådana frågor som faller inom tillämpningsområdet för lagen. Mot bakgrund av den stora betydelse det har att villkor och förbud om djurhälsa i livsmedelskedjan följs bör det vara straffbelagt att åsidosätta sådana EG-rättsliga förpliktelser som faller inom tillämpningsområdet för lagen. I lagen bör därför införas en generell bestämmelse som innebär att den döms till böter som med uppsåt eller av grov oaktsamhet åsidosätter de förbud eller

villkor som framgår av EG-förordningarna som kompletteras av den här lagen. I de övriga lagar som kompletterar EG-förordningar och som behandlas i denna promemoria föreslås även att ett motsvarande straffansvar införs.

11.8 Överträdelse av vitesföreläggande

Promemorians förslag: I lagen skall en ny bestämmelse införas som innebär att den överträder ett vitesföreläggande inte skall dömas till ansvar för den gärning som omfattas av vitesföreläggandet.

Skälen för promemorians förslag: Enligt allmänna principer bör det inte vara möjligt att ingripa med straff och vitespåföljd mot samma förfarande. I flera författningar har denna ståndpunkt kommit till uttryck på så sätt att det uttryckligen föreskrivits att den som överträtt vitesföreläggandet inte döms till ansvar för den gärning som omfattas av föreläggandet (se exempelvis 37 § djurskyddslagen [1988:534]). Med hänsyn till att det föreslås kunna utfärdas förelägganden och förbud enligt lagen om kontroll av husdjur m.m. bör motsvarande bestämmelse införas även i denna lag. Bestämmelsen bör dock inte gälla om gärningen är straffbar enligt brottsbalken.

11.9 Överklagande och verkställighet av beslut

Promemorians förslag: Beslut av annan statlig myndighet än regeringen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll får bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas.

Skälen för promemorians förslag: I 16 § i lagen om kontroll av husdjur m.m. finns bestämmelser om överklagande av beslut i enskilda fall som fattas av sådana organisationer eller

sammanslutningar som fått sig tilldelade särskilda myndighetsuppgifter med stöd av lagen. I sådana fall får beslut överklagas till Jordbruksverket och verkets beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Enligt förslagen ovan får Jordbruksverket och – i förekommande fall – länsstyrelsen meddela beslut om föreläggande och förbud till vilka vite kan vara kopplat. Sådana beslut, beslut om rättelse och andra beslut som myndigheterna fattar med stöd av de nya kontrollbestämmelserna bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Till sådana bestämmelser som bör göras tillämpliga på de EG-förordningar som kompletteras av lagen hör även bestämmelser om överklagande. I lagen bör följaktligen införas en bestämmelse om att beslut som fattats av annan statlig myndighet än regeringen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd skall gälla vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som fattas av den myndighet som utövar offentlig kontroll kan vara av sådan karaktär att de bör kunna verkställas även om de överklagas. Det bör därför finnas en bestämmelse i lagen som gör det möjligt för kontrollmyndigheten att bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas.

12 Ändringar i djurskyddslagen

12.1 Djurskyddslagen som komplement till EG-förordningar

Promemorians förslag: Det förs in en ny bestämmelse om att lagen kompletterar sådana EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen och som regeringen ger till känna i Svensk författningssamling.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela de ytterligare föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

Bestämmelserna om offentlig kontroll, ingripanden och straff samt lagens bestämmelser om överklagande och att beslut skall gälla omedelbart görs tillämpliga på de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Skälen för promemorians förslag: Det finns flera EG-förordningar som innehåller bestämmelser som behandlar frågor som faller inom tillämpningsområdet för djurskyddslagen (1988:534). Detta är bland annat fallet beträffande Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa

kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel.

För att EG-förordningarna skall kunna verkställas fullt ut i Sverige behöver de kompletteras av vissa bestämmelser i nationell lagstiftning. Av övervägandena i avsnitt 5 framgår att en enhetlig lagstiftningsmetod bör väljas för detta ändamål. Det bör därför införas en bestämmelse i djurskyddslagen som anger att bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall vidare i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses. Som framgår av övervägandena i avsnitt 5.3 bör regeringen kunna i verkställighetsföreskrifter kunna meddela vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen i fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde.

Regeringen eller den myndighet som regeringens bestämmer, bör därutöver ges rätt att meddela de föreskrifter eller fatta de beslut i enskilda fall som behövs som komplettering av EG-förordningarna. I de fall en EG-förordning öppnar för möjligheten att meddela nationella föreskrifter eller förbud, exempelvis ger medlemsstaten rätt att besluta om vissa undantag från förordningen, får sådana föreskrifter dock meddelas med stöd av lagens allmänna bemyndiganden.

Vad avser den offentliga kontrollen över djurskyddslagstiftningen utövar enligt gällande rätt Djurskyddsmyndigheten den centrala tillsynen, medan länsstyrelserna utövar tillsyn inom länen och kommunerna inom kommunerna. De av Livsmedelsverket anställda besiktningsveterinärerna har

enligt djurskyddsförordningen (1988:539) en skyldighet att ingripa i akuta situationer på slakterier. Som konstaterats i avsnitt 7.8 innebär bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 att besiktningsveterinärerna kommer att få ett avsevärt utökat ansvar för djurskyddstillsynen.

Till de bestämmelser som bör göras tillämpliga på EG-förordningarna hör bestämmelserna om ansvarig myndighet för den offentliga kontrollen, om denna myndighets rätt till tillträde och åtkomst till upplysningar och handlingar samt den handräckningshjälp som kan behövas vid kontrollen. Dessa bestämmelser bör vidare, såsom föreslås i avsnitt 6, anpassas efter den terminologi och systematik som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004.

Vidare bör djurskyddslagens bestämmelser om straff- och överklagandebestämmelser göras tillämpliga på EG-förordningarna.

12.2 Åtgärder vid bristande efterlevnad

Promemorians förslag: Det tydliggörs att bestämmelserna om förelägganden, förbud och vite samt rättelse skall tillämpas utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Dessa åtgärder får även vidtas för att åtgärda bristande efterlevnad av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

En skyldighet införs för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Skälen för promemorians förslag: Djurskyddslagen innehåller flera bestämmelser om tvångsåtgärder. Kontrollmyndigheten får meddela förelägganden och förbud i de fall det behövs för att lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall följas. Sådana allmänna förelägganden och förbud får förenas med vite. Kontrollmyndigheten får även besluta om rättelse. I artikel 54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 föreskrivs särskilda åtgärder som skall vidtas vid bristande

efterlevnad av bland annat bestämmelserna om djurskydd. Av förordningen följer också att andra åtgärder än de uppräknade får vidtas av den behöriga myndigheten om de anses motiverade.

Kontrollmyndigheten bör ha möjlighet att vidta meddela de förelägganden och förbud samt beslut om rättelse som regleras i djurskyddslagen även vid överträdelser av de EG-förordningar som lagen skall komplettera. Det föreslås att därför dessa bestämmelser i djurskyddslagen kompletteras till att omfatta även de EG-förordningar som kompletterar lagen. Det bör även tydliggöras att dessa befogenheter får vidtas utöver vad som följer av EG-förordningarna.

Enligt artikel 4.2 g i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 skall den behöriga myndighet som medlemsstaten utser se till att foder- och livsmedelsföretagarna är skyldiga att undergå de inspektioner som genomförs i enlighet med förordningen och att bistå myndighetens personal när det genomförs sina uppgifter. För att den behöriga myndigheten skall kunna verkställa denna bestämmelse bör det i djurskyddslagen införas en skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

12.3 Biträde av polismyndigheten

Promemorians förslag: Vid inspektion skall den som utför inspektionen ha rätt att hos polismyndigheten begära den hjälp som behövs för att inspektionen skall kunna genomföras. Biträde av polismyndigheten får begäras endast när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att inspektionen inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

Skälen för promemorians förslag: Polisen har enligt ett stort antal författningar skyldighet att i olika sammanhang bistå myndigheter med handräckning. Bakgrunden till polisens

skyldighet att på begäran av annan myndighet bistå med handräckning är polisens befogenhet att använda våld i vissa situationer. En handräckningsbegäran skall dock ske först sedan den begärande myndigheten konstaterat att uppgiften inte kan lösas utan biträde av polisen. Det är angeläget att motverka att polisens resurser används för att verkställa tillsynsmyndighetens beslut i fall där polisens särskilda kompetens och befogenhet att bruka våld inte är nödvändig. Myndigheten bör vid en begäran om biträde visa på konkreta omständigheter som gör det antagligt att biträde krävs för att uppgiften skall kunna utföras. I djurskyddslagen bör det därför införas en bestämmelse att biträde av polismyndigheten endast skall kunna ske när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenhet att använda våld behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

12.4 Utökat straffansvar

Promemorians förslag: Den som av uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall kunna dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelser om straffrättsliga sanktioner finns i 36 § djurskyddslagen. I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns flera bestämmelser om förbud eller villkor som rör sådana frågor om handhavande av djur som faller inom tillämpningsområdet för djurskyddslagen. Exempel på detta finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004. Enligt artikel 3 i denna förordning skall livsmedelsföretagare följa tillämpliga bestämmelser i bilagorna II och III. I bilaga III finns bestämmelser om bland annat krav på transport av levande djur till slakteriet (kapitel I) och krav för slakterier där hov- och klövdjur slaktas (kapitel II). Livsmedelsföretagaren skall, enligt

kapitel I punkt 1, se till att vissa krav på hanteringen av levande djur mellan den tidpunkt då djuren anländer till slakteriet och själva slakten. Det finns också ett allmänt krav på att djurskyddsbestämmelserna skall följas (kapitel VI om avlivning på jordbruksanläggningar av fjäderfä).

I djurskyddslagen finns delvis motsvarande nationella förbud eller villkor för hantering av djur vid slakt. Enligt lagen är det straffbelagt med böter eller fängelse i högst två år att med uppsåt eller av oaktsamhet bryta mot dessa bestämmelser. Det bör även vara straffbelagt att bryta mot de villkor eller förbud som gäller hanteringen av djur i de EG-förordningar som kompletteras av lagen. En bestämmelse med detta innehåll bör därför införas i djurskyddslagen.

Det bör i detta sammanhang även påpekas att Högsta domstolen (HD) den 9 februari 2005 meddelade dom i mål B 4466-02 rörande brott mot skogsvårdslagen. I målet prövades frågan om så kallade blankettstraffbuds överensstämmelse med regeringsformen i vissa fall. Enligt HD tillåter bestämmelserna i regeringsformen inte att förvaltningsmyndigheter fyller ut blankettstraffstadganden med fängelse i straffskalan på ett sådant sätt att den gärning som härigenom straffbeläggs anges helt eller väsentligen i myndigheternas föreskrifter. Utgången i målet i HD kan påverka utformningen av blankettstraffstadgandena i djurskyddslagen. Frågan om konsekvenserna av HD:s avgörande är under beredning inom Regeringskansliet.

12.5 Verkställighet av beslut

Promemorians förslag: Regeringen skall få meddela föreskrifter om i vilka fall beslut skall gälla omedelbart.

Skälen för promemorians förslag: I djurskyddslagen finns uppräknat vilka beslut som gäller omedelbart, om inte myndigheten bestämmer något annat. Det rör beslut om tvångsomhändertagande av djur och beslut om förbud att handha djur. Enligt lagen får en myndighet även beträffande beslut i

andra frågor som regleras i lagen bestämma att ett beslut skall gälla även om det överklagas.

Genom de EG-förordningar som kommer att komplettera djurskyddslagen kommer nu vissa beslut att fattas med stöd av EG-förordningarna. I vissa fall kan med hänsyn till djurens liv och hälsa vara nödvändigt att verkställa besluten omedelbart. Ett exempel på detta är de nödåtgärder som avses i artikel 23 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. Lagstiftningen behöver således utökas till att omfatta även vissa beslut enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Djurskyddslagen kommer att komplettera flera befintliga EG-förordningar och kan förväntas komma att komplettera ytterligare EG-förordningar. Att i lagen räkna upp de beslut som enligt huvudregeln bör gälla omedelbart bedöms som mindre ändamålsenligt, inte minst med hänsyn till att det finns en risk för att riksdagen måste fatta beslut om att ändra lagen så fort det tillkommer en ny EG-förordning som kompletteras av djurskyddslagen. Sådana föreskrifter bör därför finnas på regeringsförordningsnivå. För att samla samtliga bestämmelser om verkställighet bör vidare den befintliga bestämmelsen om vilka beslut som skall gälla omedelbart föras över till djurskyddsförordningen.

Det föreslås således att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om i vilka fall beslut skall gälla omedelbart. Ändringen kommer inte att innebära någon inskränkning av rätten till omedelbar verkställighet i förhållande till vad som gäller i dag.

12.6 Prövning av djurstallar

Promemorians förslag: Regeringen bemyndigas besluta vilken myndighet som skall pröva om stallar som inte har förprovats kan godkännas i efterhand.

Skälen för promemorians förslag: Riksdagen har i 3 § djurskyddslagen bemyndigat regeringen att meddela närmare föreskrifter om förprovning av djurstallar. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen i 5 § djurskyddsförordningen (1988:539) föreskrivit att stall, andra förvaringsutrymmen och hägn för hästar eller för djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar inte får uppföras, byggas till eller byggas om utan att stallen, förvaringsutrymmena eller hägnen på förhand har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Ett sådant godkännande prövas enligt 6 § samma förordning av länsstyrelsen som också skall besiktiga stallar och anläggningar innan dessa tas i bruk. Enligt 55 § djurskyddsförordningen prövar Djurskyddsmyndigheten sådana åtgärder vad avser förvaringsutrymmen för försöksdjur.

Efter en ändring av djurskyddslagen, (prop. 2002/03:149, bet. 2003/04:MJU6, rskr. 2003/04:55), finns det från den 1 januari 2004 i 3 a § ett krav på att länsstyrelsen skall förbjuda inhysning av djur i byggnader som inte förprovats om inte länsstyrelsen finner att åtgärden kan godkännas i efterhand. I propositionen till ändringen anfördes att det var lämpligt att ge länsstyrelsen ges ansvaret att undersöka om byggnaden uppfyller djurskyddslagstiftningens krav i efterhand.

Det bedöms dock som mest ändamålsenligt att den myndighet som skulle ha gjort förprovningen undersöker om åtgärden kan godkännas i efterhand. Mot bakgrund av det anförda samt det faktum att Djurskyddsmyndigheten är den myndighet som godkänner ombyggnationer med mera av förvaringsutrymmen för försöksdjur föreslås att bestämmelsen om provning av byggnadsåtgärder i efterhand ändras på så sätt att regeringen bemyndigas att föreskriva vilken myndighet som skall göra provningen.

13 Ändringar i epizootilagen

13.1 Epizootilagen som ett komplement till EG-förordningar

Promemorians förslag: Det skall föras in en bestämmelse om att lagen skall komplettera sådana EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen och att regeringen i Svensk författningssamling ger till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka EG-bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av dessa EG-förordningar.

Bestämmelserna om offentlig kontroll och straff samt lagens bestämmelser om överklagande och att beslut skall gälla omedelbart görs tillämpliga på de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Skälen för promemorians förslag: Det finns flera EG-förordningar som innehåller bestämmelser som faller inom tillämpningsområdet för epizootilagen (1999:657) och som innehåller bestämmelser som bör kompletteras av denna lag för att kunna verkställas i Sverige. Detta är exempelvis fallet

beträffande Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung (bilaga II och III) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel (bilaga I, kapitel II B och kapitel III).

Enligt gällande bestämmelse i 8 § kompletterar epizootilagen delvis Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati. Bemyndigandet i 8 § gäller dock endast för de EG-bestämmelser som inte faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (1971:511) eller lagen (1985:295) om foder.

För att de nya EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige behöver de kompletteras av vissa bestämmelser i nationell lagstiftning. Vad avser tillsynen över epizootilagen har Jordbruksverket det övergripande ansvaret medan länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet.

Till de bestämmelser i lagen som bör göras tillämpliga på EG-förordningarna hör bestämmelserna om ansvarig myndighet för den offentliga kontrollen, om denna myndighets rätt till tillträde och åtkomst till upplysningar och handlingar samt den handräckningshjälp som kan behövas vid kontrollen. Dessa bestämmelser bör vidare, såsom föreslås i avsnitt 6, anpassas efter den terminologi och systematik som finns i EG-förordningen 882/2004 om offentlig kontroll. Vidare bör även epizootilagens straff- och överklagandebestämmelser göras tillämpliga på EG-förordningarna och utformas så att de kan tillämpas generellt.

Av avsnitten 5 framgår att en enhetlig lagstiftningsmetod bör väljas för detta ändamål. Det bör följaktligen införas en bestämmelse i epizootilagen som anger att bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall vidare i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses. Som framgår av övervägandena i avsnitt 5.3 bör regeringen i verkställighetsföreskrifter kunna meddela vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen i fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde. Av detta följer att den nuvarande bestämmelsen i 8 § bör utgå ur lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringens bestämmer, bör därutöver ges rätt att meddela de föreskrifter eller fatta de beslut i enskilda fall som behövs som komplettering av EG-förordningarna. I de fall en EG-förordning öppnar för möjligheten att meddela nationella föreskrifter eller förbud, exempelvis ger medlemsstaten rätt att besluta om vissa undantag från förordningen, får sådana meddelas med stöd av lagens allmänna bemyndiganden.

Det kan förekomma att beslut meddelas med stöd av EG-förordningarna. Det är angeläget att sådana beslut kan verkställas omedelbart. Bestämmelsen i epizootilagen, om att beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen skall gälla omedelbart, bör således utvidgas till att omfatta även beslut enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

13.2 Kontrollmyndigheternas ansvarsfördelning

Promemorians förslag: Jordbruksverkets ansvar för samordning av kontrollverksamheten av epizootilagen skall komma till uttryck i lagen.

Begreppen "central tillsyn" och "tillsyn inom länet" skall utmönstras ur lagen. Den närmare ansvarsfördelningen skall bestämmas av regeringen.

Skälen för promemorians förslag: I epizootilagen beskrivs de olika kontrollmyndigheternas ansvarsområden som "central tillsyn" och "tillsyn inom länet". Det är inte helt klart vad som avses med de olika begreppen eller vilka uppgifter som ingår i de utpekade myndigheternas kontrollansvar. Enligt den nuvarande ordningen bedriver länsstyrelserna uteslutande operativ tillsyn. Jordbruksverket huvuduppgift är att samordna tillsynen över epizootilagen och lämna råd och hjälp i denna verksamhet. Jordbruksverket utövar även viss operativ tillsyn genom bland annat distriktsveterinärorganisationen, karantänsveterinärer och andra veterinärer som utför officiella uppdrag.

I livsmedelslagen (1971:511) och djurskyddslagen (1988:534) slopas motsvarande begrepp från lagtexten från och med den 1 juli 2005 och den närmare ansvarsfördelningen mellan de berörda kontrollmyndigheterna föreskrivs av regeringen, jmf. regeringens proposition 2004/05:72 Förbättrad djurskydds- och livsmedelstillsyn, s. 20 f.

De begrepp som i dag används i epizootilagen bör – i likhet med vad som gäller enligt livsmedelslagen och djurskyddslagen – slopas. De myndigheter som har uppgifter inom den offentliga kontrollen bör pekas ut i epizootilagen, medan den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör föreskrivas av regeringen. Avsikten är dock inte att detta skall leda till någon förändring i myndigheternas nuvarande ansvar för den offentliga kontrollen.

Djurskyddsmyndighetens och Livsmedelsverkets ansvar för att samordna kontrollverksamheten av sina respektive lagar framgår direkt av lagtexten. Jordbruksverkets samordnande och stödjande funktion bör lyftas fram och tydliggöras även när det gäller epizootilagen.

Motsvarande förslag som redogörs för i detta avsnitt finns även i avsnitt 14.2 Ändring i zoonoslagen.

13.3 Åtgärder vid bristande efterlevnad, m.m.

Promemorians förslag: Det tydliggörs att bestämmelserna om förelägganden, förbud och vite samt rättelse gäller utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Den som vidtar åtgärder enligt epizootilagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall ha rätt till tillträde till områden m.m.

Vidare införs en skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Skälen för promemorians förslag: I epizootilagen finns bestämmelser om att kontrollmyndigheten får meddela förelägganden och förbud i de fall det behövs för att lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall följas. Sådana allmänna förelägganden och förbud får förenas med vite. Kontrollmyndigheten får även besluta om rättelse. I artikel 54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 föreskrivs särskilda åtgärder som skall vidtas vid bristande efterlevnad av foder- och livsmedelslagstiftningen och bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. Av förordningen följer också att andra åtgärder än de uppräknade får vidtas av den behöriga myndigheten om de anses motiverade.

Kontrollmyndigheten bör ha möjlighet att meddela förelägganden och förbud samt besluta om rättelse även vid överträdelser av de EG-förordningar som lagen skall komplettera. Det föreslås att därför dessa bestämmelser i epizootilagen kompletteras till att omfatta även de EG-förordningar som kompletterar lagen. Det bör även tydliggöras att dessa befogenheter får vidtas utöver vad som följer av EG-förordningarna.

Enligt artikel 4.2 g i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 skall den behöriga myndighet som

medlemsstaten utser se till att foder- och livsmedelsföretagarna är skyldiga att undergå de inspektioner som genomförs i enlighet med förordningen och att bistå myndighetens personal när det genomförs sina uppgifter. För att den behöriga myndigheten skall kunna verkställa denna bestämmelse bör det i epizootilagen införas en skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Epizootilagen innehåller en lång rad tvångsåtgärder. För att förebygga eller bekämpa epizootier får det föreskrivas eller i det enskilda fallet beslutas om slakt av djur, smittrening, skyddssympning, undersökning av djur m.m. Vissa av dessa åtgärder kan behöva utföras av annan än djurägaren. Bortsett från skyldigheten i 3 § för djurägaren att underkasta sig de åtgärder som behövs för en veterinärundersökning, finns det inte uttrycklig skyldighet för djurägaren, att bistå vid åtgärderna. Inte heller finns det någon uttrycklig rättighet för den som skall utföra åtgärden att få tillträde till områden m.m.

Enligt lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m., som gäller för andra smittsamma djursjukdomar än sådana som omfattas av epizootilagen och zoonoslagen (1999:658), får en veterinär utan samtycke av djurägaren eller annan rättsinnehavare utföra provtagningar och undersökningar på djur. Enligt samma lag är djurägaren skyldig att tillhandahålla den hjälp som behövs för att åtgärder enligt lagen skall kunna vidtas. En sådan skyldighet bedömdes nödvändig för att möjliggöra bekämpningsåtgärder enligt lagen, såsom exempelvis avlivning av djur eller isolering av djur m.m. Denna skyldighet föreslås överföras till den nya provtagningslagen (se avsnitt 9).

Det är värdefullt att säkerställa att det finns en rätt till tillträde till lokaler m.m. och att djurägaren hjälper till vid verkställigheten av beslutade bekämpningsåtgärder även enligt epizootilagen. På så vis kan en billigare och snabbare bekämpning komma till stånd. En skyldighet att hjälpa den som utför bekämpningsåtgärder enligt lagen bör därför införas. Den som utför åtgärden bör vidare ha rätt att få tillträde till lokaler m.m.

Motsvarande föreslås gälla även enligt zoonoslagen (1999:658) (se avsnitt 14.3). Därmed gäller samma skyldigheter för djurägaren att bistå med hjälp oaktat med stöd av vilken lag bekämpningsåtgärderna vidtas.

13.4 Biträde av polismyndigheten

Promemorians förslag: Vid offentlig kontroll eller andra åtgärder skall den som utför kontrollen eller åtgärderna ha rätt att hos polismyndigheten begära den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras. Biträde av polismyndigheten får begäras endast när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att inspektionen inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

Skälen för promemorians förslag: Polisen har enligt ett stort antal författningar skyldighet att i olika sammanhang bistå myndigheter med handräckning. Bakgrunden till polisens skyldighet att på begäran av annan myndighet bistå med handräckning är polisens befogenhet att använda våld i vissa situationer. En handräckningsbegäran skall dock ske först sedan den begärande myndigheten konstaterat att uppgiften inte kan lösas utan biträde av polisen. Det är angeläget att motverka att polisens resurser används för att verkställa tillsynsmyndighetens beslut i fall där polisens särskilda kompetens och befogenhet att bruka våld inte är nödvändig. Myndigheten bör vid en begäran om biträde visa på konkreta omständigheter som gör det antagligt att biträde krävs för att uppgiften skall kunna utföras. I epizootilagen bör det därför införas en bestämmelse att biträde av polismyndigheten endast skall kunna ske när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenhet att använda våld behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

13.5 Utökad straffansvar

Promemorians förslag: Den som med uppsåt eller oaktsamhet åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall kunna dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Skälen för promemorians förslag: Enligt 20 § första stycket 3 epizootilagen döms den till böter eller fängelse i högst ett år som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I de EG-förordningar som kommer att kompletteras av lagen finns flera bestämmelser om förbud eller villkor som rör sådana frågor som faller inom tillämpningsområdet för lagen. Mot bakgrund av den stora betydelse det har att villkor och förbud om djurhälsa i livsmedelskedjan följs bör det vara straffbelagt att åsidosätta sådana EG-rättsliga förpliktelser som faller inom tillämpningsområdet för lagen. Dit hör bland annat fortsättningsvis bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001. Den nuvarande bestämmelsen i 20 § första stycket 3 bör utformas på sådant sätt att den generellt sett täcker de förbud eller villkor som framgår av EG-förordningarna som kompletteras av lagen. I de övriga lagar som kompletterar EG-förordningar och som behandlas i denna promemoria föreslås även att ett motsvarande straffansvar införs.

Det bör i detta sammanhang även påpekas att Högsta domstolen (HD) den 9 februari 2005 meddelade dom i mål B 4466-02 rörande brott mot skogsvårdslagen. I målet prövades frågan om så kallade blankettstraffbuds överensstämmelse med regeringsformen i vissa fall. Enligt HD tillåter bestämmelserna i regeringsformen inte att förvaltningsmyndigheter fyller ut

blankettstraffstadganden med fängelse i straffskalan på ett sådant sätt att den gärning som härigenom straffbeläggs anges helt eller väsentligen i myndigheternas föreskrifter. Utgången i målet i HD kan påverka utformningen av blankettstraffstadgandena i zoonoslagen. Frågan om konsekvenserna av HD:s avgörande är under beredning inom Regeringskansliet.

13.6 Jordbruksverkets rätt att delegera beslut

Promemorians förslag: Det regleras i lagen att Jordbruksverket fattar beslut enligt lagen och att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt lagen.

Skälen för promemorians förslag: I epizootilagen finns en rad bemyndiganden för regeringen och den myndighet som regeringen bestämmer att fatta beslut i enskilda fall. Det kan röra sig om beslut om att smittförklara ett område, förbud mot transporter av djur eller varor, förbud mot tillträde till vissa djurstallar, smittrening m.m. Regeringen har i epizootiförordningen talat om att det är Jordbruksverket som fattar sådana beslut samt att Jordbruksverket i vissa enskilda fall kan överlåta åt länsstyrelsen att fatta beslut.

Jordbruksverket är den myndighet som har det centrala myndighetsansvaret för bekämpningen av epizootier. Det är viktigt att verket har möjlighet att kunna leda arbetet med att bekämpa och förebygga epizootier på ett effektivt sätt.

I vissa fall kan det dock vara lämpligt att en annan myndighet än Jordbruksverket fattar beslut i enskilda fall. Det rör framförallt länsstyrelserna. Länsstyrelserna har kunskap om regionala förhållanden som i vissa fall gör dem mest lämpade att fatta beslut. Även andra myndigheter, som Livsmedelsverket, skulle eventuellt kunna komma ifråga för sådana beslut. Det är därför angeläget att Jordbruksverket har rätt att överlåta åt andra myndigheter att fatta beslut i enskilda fall. För att tydliggöra lagstiftningen och klargöra att Jordbruksverket har rätt att

delegera rätten att fatta beslut bör detta framgå av epizootilagen. Detta får även till konsekvens att Jordbruksverket bör pekas ut i lagen som den myndighet som fattar beslut enligt lagen.

14 Ändringar i zoonoslagen

14.1 Zoonoslagen som ett komplement till EG-förordningar

Promemorians förslag: Det skall föras in en ny bestämmelse om att lagen kompletterar sådana EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen och som regeringen ger till känna i Svensk författningssamling.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddela regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka EG-bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela de ytterligare föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som får behövs som komplettering av dessa EG-förordningar.

Bestämmelserna om offentlig kontroll och straff samt lagens bestämmelser om överklagande och att beslut skall gälla omedelbart görs tillämpliga på de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Skälen för promemorians förslag: Det finns flera EG-förordningar som innehåller bestämmelser som behandlar frågor som faller inom tillämpningsområdet för zoonoslagen (1999:658) och som innehåller bestämmelser som bör kompletteras av denna lag för att kunna verkställas i Sverige.

Detta är exempelvis fallet beträffande Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung (exempelvis bilaga II och II) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel (exempelvis bilaga I, kapitel II B och kapitel III).

För att de nya EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige behöver de kompletteras av vissa bestämmelser i nationell lagstiftning. Vad avser tillsynen över zoonoslagen har Jordbruksverket det övergripande ansvaret medan länsstyrelsen utövar tillsynen inom länet.

Till de bestämmelser i zoonoslagen som bör göras tillämpliga på EG-förordningarna hör bestämmelserna om ansvarig myndighet för den offentliga kontrollen, om denna myndighets rätt till tillträde och åtkomst till upplysningar och handlingar samt den handräckningshjälp som kan behövas vid kontrollen. Dessa bestämmelser bör vidare, såsom föreslås i avsnitt 6, anpassas efter den terminologi och systematik som finns i kontrollförordningen. Vidare bör även zoonoslagens straff- och överklagandebestämmelser göras tillämpliga på EG-förordningarna och utformas så att de kan tillämpas generellt.

Av övervägandena i avsnitt 5 framgår att en enhetlig lagstiftningsmetod bör väljas för detta ändamål. Det bör följaktligen införas en bestämmelse i zoonoslagen som anger att bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämp-

ningsområdet för lagen. Regeringen skall vidare i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses. Som framgår av övervägandena i avsnitt 5.3 bör regeringen i verkställighetsföreskrifter kunna meddela vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen i fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde.

Regeringen eller den myndighet regeringens bestämmer, bör därutöver ges rätt att meddela de föreskrifter eller fatta de beslut i enskilda fall som behövs som komplettering av EG-förordningarna. Det kan exempelvis röra sig om föreskrifter som är nödvändiga för att kunna genomföra bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om nationella kontrollprogram. Det kan också röra sig om föreskrifter eller beslut som behövs för att verkställa beslut av kommissionen. I de fall en EG-förordning öppnar för möjligheten att meddela nationella föreskrifter eller förbud, exempelvis ger medlemsstaten rätt att besluta om vissa undantag från förordningen, får sådana föreskrifter dock meddelas med stöd av lagens allmänna bemyndiganden.

Det kan förekomma att beslut meddelas med stöd av EG-förordningarna. Det är angeläget att sådana beslut kan verkställas omedelbart. Bestämmelsen i zoonoslagen, om att beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen skall gälla omedelbart, bör således utvidgas till att omfatta även beslut enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

14.2 Kontrollmyndigheternas ansvarsfördelning

Promemorians förslag: Jordbruksverkets ansvar för samordning av kontrollverksamheten över zoonoslagen skall komma till uttryck i lagen.

Begreppen "central tillsyn" och "tillsyn inom länet" skall utmönstras ur lagen. Den närmare ansvarsfördelningen skall bestämmas av regeringen.

Skälen för promemorians förslag: I zoonoslagen beskrivs de olika kontrollmyndigheternas ansvarsområden som "central tillsyn" och "tillsyn inom länet". Det är inte helt klart vad som avses med de olika begreppen eller vilka uppgifter som ingår i de utpekade myndigheternas kontrollansvar. Enligt den nuvarande ordningen bedriver länsstyrelserna uteslutande operativ tillsyn. Jordbruksverket huvuduppgift är att samordna tillsynen över zoonoslagen och lämna råd och hjälp i denna verksamhet. Jordbruksverket utövar även viss operativ tillsyn genom bland annat distriktsveterinärorganisationen, karantänsveterinärer och andra veterinärer som utför officiella uppdrag.

I livsmedelslagen (1971:511) och djurskyddslagen (1988:534) slopas motsvarande begrepp från lagtexten från och med den 1 juli 2005 och den närmare ansvarsfördelningen mellan de berörda kontrollmyndigheterna föreskrivs av regeringen, jmf. regeringens proposition 2004/05:72 Förbättrad djurskydds- och livsmedelstillsyn, s. 20 f.

De begrepp som i dag används i zoonoslagen bör – i likhet med vad som gäller enligt livsmedelslagen och djurskyddslagen – slopas. De myndigheter som har uppgifter inom den offentliga kontrollen bör pekas ut i zoonoslagen, medan den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör föreskrivas av regeringen. Avsikten är dock inte att detta skall leda till någon förändring i myndigheternas nuvarande ansvar för den offentliga kontrollen.

Djurskyddsmyndighetens och Livsmedelsverkets ansvar för att samordna kontrollverksamheten av sina respektive lagar framgår direkt av lagtexten. Jordbruksverkets samordnande och stödjande funktion bör också lyftas fram och tydliggöras när det gäller zoonoslagen.

Motsvarande förslag som redogörs för i detta avsnitt finns även i avsnitt 13.2 Ändring i epizootilagen.

14.3 Åtgärder vid bristande efterlevnad, m.m.

Promemorians förslag: Det tydliggörs att bestämmelserna om förelägganden, förbud och vite samt rättelse gäller utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Den som vidtar åtgärder enligt zoonoslagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall ha rätt till tillträde till områden m.m.

Vidare införs en skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Skälen för promemorians förslag: Kontrollmyndigheten får meddela förelägganden och förbud i de fall det behövs för att zoonoslagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall följas. Sådana allmänna förelägganden och förbud får förenas med vite. Kontrollmyndigheten får även besluta om rättelse. I artikel 54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 föreskrivs särskilda åtgärder som skall vidtas vid bristande efterlevnad av foder- och livsmedelslagstiftningen och bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. Av förordningen följer också att andra åtgärder än de uppräknade får vidtas av den behöriga myndigheten om de anses motiverade.

Kontrollmyndigheten bör ha möjlighet att meddela förelägganden och förbud samt besluta om rättelse även vid överträdelser av de EG-förordningar som lagen skall komplettera. Det föreslås att därför dessa bestämmelser i zoonoslagen kompletteras till att omfatta även de EG-förordningar som kompletterar lagen. Det bör även klargöras att kontrollmyndigheten kan vidta rättelse om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt beslut som meddelats med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Det bör tydliggöras att dessa befogenheter får vidtas utöver vad som följer av EG-förordningarna.

Enligt artikel 4.2 g i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 skall den behöriga myndighet som medlemsstaten utser se till att foder- och livsmedelsföretagarna är skyldiga att undergå de inspektioner som genomförs i enlighet med förordningen och att bistå myndighetens personal när det genomförs sina uppgifter. För att den behöriga myndigheten skall kunna verkställa denna bestämmelse bör det i zoonoslagen införas en skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Zoonoslagen innehåller en lång rad tvångsåtgärder. För att förebygga eller bekämpa zoonoser får det vidare föreskrivas eller i det enskilda fallet beslutas om slakt av djur, smittrening, skyddsympning, undersökning av djur m.m. Vissa av dessa åtgärder kan behöva utföras av annan än djurägaren. För dessa fall framgår det emellertid inte uttryckligen av lagen att den som skall utföra åtgärden har rätt att få tillträde till områden m.m. och rätt få den hjälp som behövs för åtgärden.

Enligt lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m., som gäller för andra smittsamma djursjukdomar än sådana som omfattas av zoonoslagen och epizootilagen (1999:657), får en veterinär utan samtycke av djurägaren eller annan rättsinnehavare utföra provtagningar och undersökningar på djur. Enligt samma lag är djurägaren skyldig att tillhandahålla den hjälp som behövs för att åtgärder enligt lagen skall kunna vidtas. En sådan skyldighet bedömdes nödvändig för att möjliggöra bekämpningsåtgärder enligt lagen, såsom exempelvis avlivning av djur eller isolering av djur m.m. Denna skyldighet föreslås överföras även till den nya provtagningslagen (se ovan avsnitt 9).

Det är värdefullt att säkerställa att det finns en rätt till tillträde till lokaler m.m. och att djurägaren hjälper till vid verkställigheten av beslutade bekämpningsåtgärder även enligt zoonoslagen. På så vis kan en billigare och snabbare bekämpning komma till stånd. En skyldighet att hjälpa den som utför bekämpningsåtgärder enligt lagen bör därför införas. Den som utför åtgärden bör vidare ha rätt att få tillträde till lokaler m.m.

Motsvarande föreslås gälla även enligt epizootilagen (1999:657) (se avsnitt 13.3). Därmed gäller samma skyldigheter för djurägaren att bistå med hjälp oaktat med stöd av vilken lag bekämpningsåtgärderna vidtas.

14.4 Biträde av polismyndigheten

Promemorians förslag: Vid offentlig kontroll eller andra åtgärder skall den som utför kontrollen eller åtgärderna ha rätt att hos polismyndigheten begära den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras. Biträde av polismyndigheten får begäras endast när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att inspektionen inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

Skälen för promemorians förslag: Polisen har enligt ett stort antal författningar skyldighet att i olika sammanhang bistå myndigheter med handräckning. Bakgrunden till polisens skyldighet att på begäran av annan myndighet bistå med handräckning är polisens befogenhet att använda våld i vissa situationer. En handräckningsbegäran skall dock ske först sedan den begärande myndigheten konstaterat att uppgiften inte kan lösas utan biträde av polisen. Det är angeläget att motverka att polisens resurser används för att verkställa tillsynsmyndighetens beslut i fall där polisens särskilda kompetens och befogenhet att bruka våld inte är nödvändig. Myndigheten bör vid en begäran om biträde visa på konkreta omständigheter som gör det antagligt att biträde krävs för att uppgiften skall kunna utföras. I zoonoslagen bör det därför införas en bestämmelse att biträde av polismyndigheten endast skall kunna ske när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kommer att kunna utföras utan att polisens särskilda befogenhet att använda våld behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl för begäran.

14.5 Utökat straffansvar

Promemorians förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall kunna dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelser om straffrättsliga sanktioner finns i 12 § zoonoslagen. I de EG-förordningar som kommer att kompletteras av lagen finns bestämmelser om förbud eller villkor som rör sådana frågor som faller inom tillämpningsområdet för zoonoslagen. Mot bakgrund av den stora betydelse det har att villkor och förbud om djurhälsa i livsmedelskedjan följs bör det vara straffbelagt att åsidosätta sådana EG-rättsliga förpliktelser som faller inom tillämpningsområdet för lagen. I lagen bör därför införas en generell bestämmelse som innebär att den döms till böter eller fängelse i högst ett år som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter de förbud eller villkor som framgår av EG-förordningarna som kompletteras av den här lagen. I de övriga lagar som kompletterar EG-förordningar och som behandlas i denna promemoria föreslås även att ett motsvarande straffansvar införs.

Det bör i detta sammanhang även påpekas att Högsta domstolen (HD) den 9 februari 2005 meddelade dom i mål B 4466-02 rörande brott mot skogsvårdslagen. I målet prövades frågan om så kallade blankettstraffbuds överensstämmelse med regeringsformen i vissa fall. Enligt HD tillåter bestämmelserna i regeringsformen inte att förvaltningsmyndigheter fyller ut blankettstraffstadganden med fängelse i straffskalan på ett sådant sätt att den gärning som härigenom straffbeläggs anges helt eller väsentligen i myndigheternas föreskrifter. Utgången i målet i HD kan påverka utformningen av blankettstraffstadgandena i zoonoslagen. Frågan om konsekvenserna av HD:s avgörande är under beredning inom Regeringskansliet.

14.6 Jordbruksverkets rätt att delegera beslut

Promemorians förslag: Det regleras i lagen att Jordbruksverket fattar beslut enligt lagen och att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt lagen.

Skälen för promemorians förslag: I zoonoslagen finns en rad bemyndiganden för regeringen och den myndighet som regeringen bestämmer att fatta beslut i enskilda fall. Det kan röra sig om beslut om provtagning och undersökning av djur, slakt eller avlivning av djur, smittrening m.m. I lagen finns även en möjlighet för den myndighet som regeringen bestämmer att överlåta åt en veterinär att besluta i enskilda ärenden. Regeringen har i zoonosförordningen föreskrivit att det är Jordbruksverket som fattar sådana beslut samt att Jordbruksverket i enskilda fall kan överlåta åt länsstyrelsen att fatta beslut. Jordbruksverket eller, i den utsträckning verket bestämmer, länsstyrelsen får i enskilda fall överlåta åt en veterinär att fatta beslut.

Jordbruksverket är den myndighet som har det centrala myndighetsansvaret för bekämpningen av zoonoser. Det är viktigt att verket har möjlighet att kunna leda arbetet med att bekämpa och förebygga zoonoser på ett effektivt sätt.

I vissa fall kan det dock vara lämpligt att en annan myndighet än Jordbruksverket fattar beslut i enskilda fall. Det rör framförallt länsstyrelserna. Länsstyrelserna har kunskap om regionala förhållanden som i vissa fall gör dem mest lämpade att fatta beslut. Även andra myndigheter, som Livsmedelsverket, skulle eventuellt kunna komma ifråga för sådana beslut. Det är därför angeläget att Jordbruksverket har rätt att överlåta åt andra myndigheter att fatta beslut i enskilda fall. För att tydliggöra lagstiftningen och klargöra att Jordbruksverket har rätt att delegera rätten att fatta beslut bör detta framgå av zoonoslagen. Detta får även till konsekvens att Jordbruksverket bör pekas ut i lagen som den myndighet som fattar beslut enligt lagen.

15 Följdändringar i andra lagar

15.1 Tekniska följdändringar

Promemorians förslag: Med anledning av de nya lagarna om livsmedel och om foder och animaliska biprodukter bör gällande laghänvisningar ändras i ett antal författningar.

Skälen för promemorians förslag: Förslagen i promemorian medför att följdändringar behöver göras i andra författningar. Utöver de följdändringar som berörs i det följande under särskilda rubriker behövs ändringar av laghänvisningar i ett antal lagar. De lagar som därvid berörs är lagen (1985:426) om kemiska produkter, lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare, lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning, lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, miljöbalken (1998:808), smittskyddslagen (2003:168) och fartygssäkerhetslagen (2003:364).

15.2 Lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning

Promemorians förslag: Med anledning av det förändrade livsmedelsbegreppet bör en följdändring göras i lagen.

Skälen för promemorians förslag: Lagen om tillfällig försäljning gäller bland annat livsmedel. I lagens 4 § definieras livsmedel som varor som avses 1 § 1 livsmedelslagen (1971:511). Det nya EG-rättsliga livsmedelsbegreppet inbegriper till skillnad från den nuvarande nationella definitionen inte snus eller tuggtobak. Däremot föreslås den nya livsmedelslagen uttryckligen omfatta både livsmedel och snus och tuggtobak. Med anledning härav bör en hänvisning göras i lagen om tillfällig försäljning till 1 § första stycket och andra stycket 3 i den nya livsmedelslagen.

15.3 Mervärdesskattelagen (1994:200)

Promemorians förslag: Med anledning av det förändrade livsmedelsbegreppet bör vissa följdändringar göras i lagen

Skälen för promemorians förslag: I 5 kap. 9 § mervärdesskattelagen föreskrivs i vilka fall vissa former av omsättning av en vara som i normalfallet är att anse som en omsättning inom landet skall betraktas som en omsättning utomlands. Detta gäller enligt punkten 4 a varor som levererats till ett fartyg eller luftfartyg i passagerartrafik mellan EG-länder för försäljning ombord och avser sådana livsmedel eller livsmedelstillsatser som anges i livsmedelslagen (1971:511).

Enligt 7 kap. 1 § andra stycket mervärdesskattelagen skall skatt tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för gemenskapsinternt förvärv och import av sådana livsmedel och livsmedelstillsatser som avses i 1 § livsmedelslagen med undantag för vatten från vattenverk, spritdrycker, vin, starköl och tobaksvaror.

I den nya livsmedelslagen återfinns inte begreppet livsmedelstillsatser. En tillsats är definitionsmässigt ett livsmedel och det saknas därför skäl att särskilt nämna tillsatser i lagen. Begreppet bör därför utmönstras ur lagtexten.

Som framgår av avsnitt 7.2.1 har den nya EG-rättsliga definitionen av livsmedel delvis en ny innebörd. Bland annat inbegrips inte tobaksvaror i definitionen. Den nya

livsmedelslagen föreslås emellertid få samma tillämpningsområde som den nu gällande lagen. Lagtekniskt föreslås detta lösas så att lagens bestämmelser om livsmedel även tillämpas på bland annat snus och tuggtobak. Lydelsen i 5 kap. 9 § mervärdesskattelagen bör mot bakgrund av detta ändras så att bestämmelsen omfattar livsmedel och tuggtobak och snus enligt den nya livsmedelslagen. Vidare bör det uttryckliga undantaget för tobaksvaror i 7 kap. 1 § andra stycket tas bort.

15.4 Alkohollagen (1994:1738)

Promemorians förslag: Med anledning av att lokalgodkännanden ersätts av godkännande av anläggningar bör vissa följdändringar göras i lagen.

Skälen för promemorians förslag: Enligt 5 kap. 6 § alkohollagen är, med vissa inskränkningar, detaljhandel med öl tillåten under villkor att verksamheten bedrivs i en lokal som är godkänd som livsmedelslokal enligt bestämmelser vilka meddelats med stöd av 22 § tredje stycket livsmedelslagen (1971:511) samt att försäljning av matvaror bedrivs i lokalen. Vidare föreskrivs i 6 kap. 1 a § samma lag att servering är tillåten, med vissa inskränkningar, om verksamheten bedrivs i en lokal som är godkänd som livsmedelslokal enligt bestämmelser vilka meddelats med stöd av 22 § tredje stycket livsmedelslagen och där mat samtidigt serveras.

Som framgår av avsnitt 7.7 kommer lokalgodkännanden i framtiden att ersättas av godkännande eller registrering av anläggningar. Hänvisningen i 5 kap. 6 § och 6 kap. 1 a § alkohollagen bör därför ändras till anläggning som är godkänd eller registrerad enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 1 livsmedelslagen.

15.5 Lagen (1996:1150) om högkostnadsskydd vid köp av läkemedel

Promemorians förslag: Med anledning av den nya livsmedelslagen bör en följdändring göras i lagen.

Skälen för promemorians förslag: Enligt 6 § lagen om högkostnadsskydd har i den utsträckning regeringen så föreskriver den som är under 16 år rätt till nedsättning av det fastställda priset per inköp för sådana livsmedel som avses i 20 § livsmedelslagen (1971:511) med visst belopp. I 20 § livsmedelslagen finns bestämmelser om livsmedel för särskilda näringsändamål och mineralvatten.

I den livsmedelslag som föreslås ersätta den nu gällande lagen finns inga särskilda bestämmelser om livsmedel för särskilda näringsändamål. Hänvisningen till 20 § livsmedelslagen bör därför ersättas med en begreppet livsmedel för särskilda näringsändamål.

15.6 Lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner

Promemorians förslag: Med anledning av den nya livsmedelslagen bör en följdändring göras i lagen.

Skälen för promemorians förslag: Enligt 20 § lagen om läkemedelsförmåner har, om regeringen föreskriver det, den som är under 16 år rätt till reduktion av sina kostnader för inköp av sådan av läkare föreskrivna livsmedel som avses i 20 § livsmedelslagen (1971:511). I 20 § livsmedelslagen finns bestämmelser om livsmedel för särskilda näringsändamål och mineralvatten.

I den livsmedelslag som föreslås ersätta den nu gällande lagen finns inga särskilda bestämmelser om livsmedel för särskilda näringsändamål. Hänvisningen till 20 § livsmedelslagen bör

därför ersättas med begreppet livsmedel för särskilda näringsändamål.

15.7 Fartygssäkerhetslagen (2003:365)

Promemorians förslag: Med anledning av den nya livsmedelslagen bör en följändring göras i lagen.

Skälen för promemorians förslag: I 4 kap. 5 § fartygs-säkerhetslagen anges upplysningsvis att det i livsmedelslagen (1971:511) finns bestämmelser om livsmedel och om utrymmen för hantering av livsmedel. Bestämmelser om livsmedel och utrymmen för hantering av livsmedel finns i stor utsträckning i de EG-förordningar som kompletteras av livsmedelslagen. Förutom en ändring i laghänvisningen bör därför en hänvisning göras till de EG-förordningar som kompletteras av den nya livsmedelslagen.

16 Ikraftträdande

Promemorians förslag: De nya lagarna om livsmedel m.m., foder och animaliska biprodukter samt provtagning på djur, m.m. samt övriga lagändringar som föreslås i denna promemoria skall träda i kraft den 1 juli 2006. Vid samma tidpunkt skall livsmedelslagen (1971:511), lagen (1985:285) om foder och lagen (10992:1683) om provtagning på djur, m.m. upphävas.

Skälen för promemorians förslag: De förslag som lämnas i denna promemoria är huvudsakligen föranledda av ny gemenskapslagstiftning. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftningen, om inrättandet av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 av den 22 september 2003 om fodertillsatser och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen tillämpas redan. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 26 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 17 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien skall tillämpas från den 1 januari 2006. När det gäller

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel skall dessa tillämpas från och med 18 månader efter den dag då vissa särskilt angivna rättakter trätt i kraft. De skall dock inte tillämpas före den 1 januari 2006. Enligt rådets direktiv 2000/29/EG av den 8 maj 2000 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen i dess lydelse enligt direktiv 2002/89/EG skulle medlemsstaterna före den 1 januari 2005 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att uppfylla kraven i direktivet. Medlemsstaterna skulle tillämpa bestämmelserna från och med den 1 januari 2005.

Omfattningen och komplexiteten av ärendet har medfört att lagstiftningen inte kunnat antas så tidigt som erfordrats. De nya lagarna om livsmedel m.m., foder och animaliska biprodukter, provtagning på djur, m.m., samt övriga lagändringar i denna promemoria bör i stället kunna träda i kraft den 1 juli 2006. Livsmedelslagen (1971:511), lagen (1985:285) om foder och lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. bör samtidigt upphävas.

De särskilda övergångsbestämmelser som kan komma att behövas i de nya lagarna har behandlats i de avsnitt avsnitten som behandlar dessa lagar.

17 Konsekvenser

17.1 Konsekvenser för berörda statliga myndigheter

Promemorians bedömning: De nya EG-förordningarna bedöms leda till ökade kostnader för de centrala kontrollmyndigheterna, i vart fall under en övergångsfas. Merkostnaderna uppstår till följd av ett behov av fortbildningsinsatser för inspektörer och av ett ökat behov av stöd och råd till såväl operativa kontrollmyndigheter som företagare.

Skälen för promemorians bedömning

Utbildningsbehovet

Utbildningsinsatser och fortbildningar m.m. är att beteckna som en del av kontrollen och skall därmed finansieras på samma sätt som tillsynens övriga kostnader, dvs. genom avgifter. Utgångspunkten för den utredning (Jo2004:07, Dir 2004:140) som har haft i uppdrag att lämna förslag till avgiftssystem för foder-, livsmedel- och djurskyddskontrollen är att avgifterna skall ha full kostnadstäckning som grund. Utredningens betänkande Avgiftsfinansierad livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll – för en högre och jämnare kvalitet. (SOU 2005:52) innebär också att kostnader för fortbildning m.m. av kontrollpersonalen skall ingå i beräkningen av avgiftens storlek.

Av denna anledning görs bedömningen att inga skattemedel bör tillföras för att tillgodose utbildningsbehovet utan att detta skall finansieras med avgifter.

Genom införandet av specifika kompetenskrav krävs inledningsvis särskilda insatser från de centrala kontrollmyndigheterna. För att sprida grundläggande kunskap till regionala och lokala myndigheter om de nya reglerna, beräknas en mer omfattande informationsinsats vara nödvändig under de närmaste åren. Denna extra ordinära insats bedöms falla utanför den kostnad som kan ingå i basen för avgiftsuttaget. Motsvarande princip tillämpades exempelvis när miljöbalken infördes. Kostnaderna för insatsen beräknas uppgå till cirka 9 miljoner kronor för år 2006 för Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, Djurskyddsmyndigheten och Statens veterinärmedicinska anstalt. Kostnaderna finansieras inom ramen för berörda myndigheters anslag.

Inom Livsmedelsverkets ansvarsområde kommer det att ställas förhållandevis omfattande krav på utbildningsinsatser, särskilt inom köttkontrollen. Jordbruksverket ser ett behov av mer utbildning för de godkända veterinärerna i områden som omfattas av hygienföreskrifterna. För dessa veterinärer bedöms en grundutbildning omfatta minst tre dagar. De bör därefter ges fortbildning cirka en dag årligen.

Utbildningskraven i föreskrifterna skall inte tillämpas omedelbart på befintlig personal, utan det finns möjligheter till övergångslösningar. För nyrekryterade inspektörer kan det dock komma att krävas viss kompletteringsutbildning.

Andra insatser från statliga myndigheter

De nya reglerna kommer att kräva att nya vägledning och instruktioner utarbetas av de centrala kontrollmyndigheterna. Detta avser även sådana vägledning som kan behöva upprättas till stöd för tillsyn inom primärproduktionsområdet. Arbetet med att färdigställa dessa vägledning och instruktioner beräknas pågå under åren 2005 och 2006. Såväl Jordbruksverket

som Livsmedelsverket och Djurskyddsmyndigheten kommer att beröras. Denna verksamhet bedöms dock utgöra reguljär regelmodernisering och faller inom myndigheternas uppdrag.

De nya EG-förordningarna ställer krav på god samordning mellan olika kontrollmyndigheter. För att detta skall möjliggöras krävs enkla och effektiva kontaktkanaler. Som centrala behöriga kontrollmyndigheter förutsätts Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Djurskyddsmyndigheten bygga upp väl fungerande kostnadseffektiva kanaler och system för kommunikation inbördes och med de regionala och lokala myndigheterna.

För de regionala kontrollmyndigheterna bedöms förslagen i promemorian endast få marginella effekter. I och med att livsmedelskontroll skall ske även på gårdsnivån vidgas länsstyrelsernas uppdrag enligt livsmedelslagen att utöva den närmare tillsynen i länet till att också omfatta gårdarna. Därmed får länsstyrelserna samma roll för livsmedelskontrollen på gårdar som de har för livsmedelskontroll i övrigt. I denna uppgift ingår till exempel att medverka vid de centrala myndigheternas normerade inspektioner i kommunerna och att samordna kontrollerna i länet.

Mot bakgrund av att länsstyrelserna redan i dag har uppgifter inom livsmedelkontrollen samt att de deltar i arbetet med kontroller på gårdsnivån inom andra områden bedöms den tillkommande uppgiften endast marginellt påverka länsstyrelsernas arbetsbelastning. Ett visst utökat arbete med att bidra med uppgifter till de centrala myndigheterna som underlag för de nationella kontrollplanerna och rapporterna kan också bli aktuellt. Genom att vissa uppgifter som skall rapporteras kommer att kunna samordnas med befintligt arbete samt att den information som inhämtas från lokala myndigheter kommer att kunna bidra till arbetet inom närliggande områden är dock bedömningen att förslagen i promemorian till viss del kommer att kunna bidra till en effektivisering i verksamheten.

De nya EG-förordningarna och de förslag som lämnas i denna promemoria kommer inledningsvis att ställa krav på en utökad stöd och rådgivning från de centrala kontrollmyndigheterna till

de lokala operativa kontrollmyndigheterna. Regeringen har vid ett flertal tillfällen understrukit vikten av att de centrala kontrollmyndigheterna bedriver en fullgod tillsynsvägledning för de lokala myndigheterna. Behovet av de insatser som lyfts fram i till exempel Ds 2004:11 Förbättrad djurskydds- och livsmedelstillsyn blir än mer relevant med anledning av de nya kontrollbestämmelserna. Kontrollvägledning i form av stöd och råd till de lokala kontrollmyndigheterna bedöms vara en del av den centrala kontrollmyndighetens uppgift och kostnaderna anses rymmas inom befintliga ramar.

17.2 Konsekvenser för kommunerna

Promemorians bedömning: De nya EG-förordningarna ställer i flera fall detaljerade krav på hur offentlig kontroll skall organiseras och genomföras. Den föreslagna organisationen för foderkontrollen innebär ett ökat ansvar för kommunerna eftersom det är en obligatorisk uppgift. Förändringen med den föreslagna organisationen kan dock anses godtagbar såvida de nya uppgifterna finansieras enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Skälen för promemorians bedömning: Av de nya EG-förordningarna följer krav på hur medlemsstaternas behöriga kontrollmyndigheter i vissa delar skall utföra sitt arbete. I dagsläget har, för de kontroller som kommunerna utövar inom livsmedels- och djurskyddsområdena, de centrala kontrollmyndigheterna rätt att utfärda bindande föreskrifter om tillsynens bedrivande. I dessa föreskrifter kan ingå beskrivningar av hur eller hur ofta olika typer av kontroller skall genomföras eller vilken kompetens som skall krävas av inspektörerna för vissa typer av uppgifter inom den offentliga kontrollen.

I EG-förordningarna förutsätts att lokala eller regionala behöriga kontrollmyndigheter bistår den centrala behöriga kontrollmyndigheten med underlag m.m. till bland annat den fleråriga nationella kontrollplanen och till den årliga

kontrollrapporten. Riksdagen har tidigare tagit ställning till frågan om de lokala myndigheternas bistånd med information inom livsmedels- och djurskyddskontrollen (prop. 2004/05:72, bet. 2004/05:MJU10, rskr. 2004/05:200). Livsmedelslagen och djurskyddslagen innehåller således redan i dag bestämmelser om att de centrala och regionala kontrollmyndigheterna får ålägga de operativa behöriga myndigheterna inom den offentliga kontrollen att lämna den information som krävs för de regionala och centrala myndigheternas kontrollarbete. Uppdraget att ta fram underlag för en flerårig nationell kontrollplan och en nationell kontrollrapport är en del av de centrala myndigheternas uppgifter inom den offentliga kontrollen.

Promemorians förslag till organisation av foderkontrollen i primärproduktionen är ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen eftersom foderkontrollen kommer att utgöra en ny obligatorisk uppgift för kommunerna. Som beskrivits i avsnittet om foderkontrollens organisation framgår att de uppgifter som ingår i foderkontroll på gårdsnivå har en naturlig koppling till de kontroller inom livsmedels- och djurskyddsområdena som i dag utförs av kommunerna. Det innebär därför betydande samordningsvinster att låta även foderkontrollen utföras av kommunerna. En samordning mellan kontrollområdena kommer också att vara särskilt positiv för verksamhetsutövare, som trots ett nytt kontrollområde inte behöver ha kontakt med eller besökas av ytterligare myndigheter.

Frågan om hur foderkontrollen i primärproduktionen skall finansieras har varit föremål för en statlig utredning (SOU 2005:52). Betänkandet är under remissbehandling. Utgångspunkten för finansieringen av den foderkontroll som föreslås utföras av kommunerna är att uppgiften finansieras i enlighet med utgångspunkterna för den kommunala finansieringsprincipen. Baserat på de fördelar som finns med en kommunal foderkontroll och mot bakgrund av att finansiering för uppgiften skall tillgodoses i enlighet med principen om full kostnadstäckning bör ingreppet i den kommunala självstyrelsen anses godtagbart.

Kommunerna påverkas även av att räckvidden för livsmedelskontrollen utökas till att omfatta även gårdsnivån. Eftersom kommunerna är tillsynsmyndigheter enligt livsmedelslagen är det kommunala ansvaret för livsmedelskontroll i primärproduktionen en direkt följd av det vidgade livsmedelsbegreppet. Resonemanget ovan om fördelarna med en gemensam lokal kontrollorganisation för foder, livsmedel och djurskydd är även tillämplig inom detta område. Den obligatoriska uppgiften att genomföra kontroller av livsmedelssäkerhet i primärproduktionen bör inte anses vara en omotiverad inskränkning av det kommunala självstyret.

Den samlade bedömningen är därför att förslagen i denna promemoria inte kommer att innebära några tillkommande begränsningar eller omotiverade ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Kommunerna bör kompenseras enligt den kommunala finansieringsprincipen.

17.3 Konsekvenser för små företag

Promemorians bedömning: Förslagen i denna promemoria bör inte innebära några begränsningar för små företag.

Skälen för promemorians bedömning: De EG-förordningar som behandlas i denna promemoria medför en betydande förenkling av lagstiftningen inom området. Det blir enklare att tillgodogöra sig reglerna., Regelverket blir dessutom avsevärt mycket enklare och mer flexibelt än det nuvarande. De nya reglerna kommer att i högre grad än den äldre lagstiftningen att ge utrymme för individuella och företagsanpassade lösningar så länge som målet med lagstiftningen uppnås. Vid sidan av de förenklingar av lagstiftningen som följer av EG-bestämmelserna föreslås i denna promemoria ytterligare förenklingar av lagstiftningen, särskilt inom livsmedelsområdet. Det så kallade § 16-tillståndet i livsmedelslagstiftningen för tillfällig yrkesmässig livsmedelshandling föreslås försvinna och ersättas med ett tillstånd att bedriva viss verksamhet under vissa

förutsättningar, därmed blir lokaliseringen av underordnad betydelse. Vidare föreslås att vissa kategorier av livsmedelsverksamheter med låg risk skall bli föremål för registrering av verksamheten och inte behöva genomgå ett fullständigt verksamhetsgodkännande. Jordbruksdepartementet har nyligen påbörjat remissbehandlingen av en departementspromemoria, Ds 2005:22 Småskalig livsmedelsförädling. I den promemorian redogörs närmare för de förenklingar och förbättringar för små företag som den nya livsmedelslagstiftningen innebär.

18 Författningskommentar

18.1 Förslaget till ny livsmedelslag

Lagens tillämpningsområde

1 §

Bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 7.2.1, anger tillsammans med bestämmelserna i 2 och 3 §§ lagens tillämpningsområde. Den motsvaras delvis av 2 § och 4 a § i den nu gällande lagen.

I *första stycket* anges att lagen gäller livsmedel i alla stadier i produktions-, bearbetnings- och produktionskedjan. Begreppen livsmedel och alla stadier i produktions-, bearbetnings- och produktionskedjan definieras i EG-förordningen 178/2002. EG:s definition av begreppet livsmedel innebär bland annat att en råvara eller en primärprodukt generellt sett kan komma att betraktas som livsmedel på ett tidigare stadium än vad som gäller i dag. En växt som skall förtäras kan till exempel anses som livsmedel så snart det skördas. Vid bedömningen av om en råvara är att betrakta som ett livsmedel skall dock även, i likhet med vad som gäller i dag, beaktas om den är avsedd att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor. Detta innebär således att det inte utan vidare kan antas att en växt övergår till att bli ett livsmedel omedelbart efter skörden. Begreppet alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan används i

EG-förordningarna 178/2004, 852/2004 och 183/2004 för att avgränsa respektive förordnings tillämpningsområde. Bestämmelsen innebär att livsmedelslagens tillämpningsområde i det här avseendet stämmer överens med de huvudsakliga EG-förordningarnas tillämpningsområde.

Enligt *andra stycket* skall lagens bestämmelser även tillämpas på djur som lämnas till slakt, dricksvatten som bereds och hanteras i vattenverk och snus och tuggtobak. EG:s definition av begreppet livsmedel utesluter uttryckligen tobaksvaror, levande djur, dock med vissa undantag, och vatten från den punkt där det hanteras och bereds i vattenverket till den punkt då det tappas ut kranen. För att snus och tuggtobak, kontrollen av levande djur på slakterier och vatten i vattenverken i likhet med vad som gäller i dag skall omfattas av lagens bestämmelser är det således nödvändigt att reglera dessa produkter särskilt. Bestämmelsen innebär att det som sägs om livsmedel i lagen i tillämpliga delar även skall gälla snus och snustobak, djur som lämnas till slakt och vatten hela vägen från och med vattenverket till tappkranen.

2 §

I paragrafens *första stycke*, som har kommenterats i avsnitt 7.2.2, föreskrivs att lagen inte gäller enskildas hantering av livsmedel i privathushåll. Bestämmelsen motsvarar i sak i stort sett den nuvarande lagens 3 § första stycke. Den har dock justerats språkligt för att stämma överens med terminologin i EG-rätten.

Andra stycket motsvarar nuvarande 3 § 1.

3 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 7.1, motsvarar delvis 4 a § första stycket i den nuvarande livsmedelslagen. Av paragrafens *första stycke* framgår att lagens bestämmelser kompletterar de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen.

Av paragrafens *andra stycke* följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en

EG-förordning vars tillämpningsområde täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av livsmedelslagen.

Bemyndigandet i *tredje stycket* tar sikte på sådana kompletteringar som måste göras för att förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell art som annars måste göras enligt förordningarna, se till exempel artikel 1.3 i EG-förordningen 852/2004 och 1.4 i EG-förordningen 853/2004. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma huruvida nationella bestämmelser skall utfärdas, till exempel sådana situationer där medlemsstaterna kan välja att utnyttja en i förordningen given rätt att föreskriva om undantag från förordningens krav. I dessa situationer får de generella bemyndigandena som ges i 5 eller 6 §§ användas.

Definitioner

4 §

I bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 7.2.1 och 7.3 klargörs att vissa centrala begrepp som används i lagen definieras i EG-rätten. Genom EG-rättens definition av begreppet livsmedel får begreppet generellt sett en vidare omfattning än vad det har i dag. Alla ämnen eller produkter, även obearbetade, som är avsedda att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor är livsmedel. Exempelvis kan spannmål, mjölk och ägg vara att anses som livsmedel medan de fortfarande finns hos primärproducenten. Uttrycket utsläppande på marknaden motsvarar i princip den nuvarande lagens uttryck saluhålla. Begreppet stadier i produktions-, bearbetnings- eller distributionskedjan har ingen direkt motsvarighet i den gamla lagen. Uttrycket används i EG-förordningarna för att avgränsa respektive förordnings tillämpningsområde. Det motsvarar därmed närmast det nationella uttrycket hantering som i den nuvarande livsmedelslagen används som en övergripande benämning på allt handhavande av livsmedel som omfattas av lagens tillämpningsområde. Begreppet hantering används även i

den nya lagen, men uttrycket har här samma innebörd som i EG-rätten, dvs. det är ett faktiskt handhavande, exempelvis en beredning eller bearbetning, av ett livsmedel som avses.

Föreskrifter och beslut till skydd för människors liv eller hälsa och för konsumentintresset

5 §

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 7.5, har samlats de bemyndiganden som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter som behövs för att skydda människors liv och hälsa eller för att skydda konsumentintresset. Bestämmelsen innefattar även en rätt att meddela beslut i det enskilda fallet. *Punkten 1* motsvarar nuvarande 10 och 11 §§. Med stöd av bemyndigandet kan beslut fattas till exempel om sådana tillfälliga nationella nödgärder som EG-rätten medger. *Punkten 2* motsvarar nuvarande 13 § och *punkten 3* nuvarande 5 och 7 §§. *Punkten 4* motsvarar 9 § medan *punkten 5* motsvarar 21 § andra stycket. Slutligen motsvarar *punkten 6* bestämmelsen i 11 a §.

Föreskrifter om livsmedelsanläggningar

6 §

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 7.7, ges bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om godkännande av livsmedelsanläggningar. I *första punkten* bemyndigas regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att ställa krav på godkännande av anläggningar. Enligt EG-förordningen 853/2004 får verksamhet med livsmedel av animaliskt ursprung, med vissa särskilt angivna undantag, endast bedrivas i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten. Andra anläggningar skall enligt EG-förordningen 852/2004 registreras. Enligt sistnämnda förordning får dock medlemsstaterna föreskriva krav på godkännande även av anläggningar som enligt bestämmelserna i

EG-förordningen 852/2004 skall registreras. Som framgår av avsnitt 7.7 bör det ankomma på Livsmedelsverket att föreskriva vilka anläggningar som bör omfattas av ett nationellt godkännandekrav. Bemyndigandet innefattar även en möjlighet att föreskriva krav på godkännande av anläggningar som tillverkar snus eller tuggtobak.

Med stöd av bemyndigandet i *punkten 2* kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka krav en anläggning skall uppfylla för att den skall godkännas enligt bestämmelserna i punkten 1.

Punkten 3 ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka uppgifter som skall registreras och hur registreringen av anläggningar skall gå till.

7 §

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 7.6, bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att efter anmälan till Europeiska kommissionen meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från de krav som ett livsmedelsföretag skall uppfylla enligt EG-förordningar som kompletteras av livsmedelslagen. Bestämmelsen tar i första hand sikte på de möjligheter till nationell anpassning av föreskrivna krav på anläggningar som EG-förordningen 852/2004 inrymmer. Anpassningen kan gälla både sådana anläggningar som omfattas av EG-förordningarnas krav på godkännande och sådana som endast omfattas av registreringskrav.

Förbud mot att släppa ut livsmedel på marknaden

8 §

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 7.9, regleras i vilka fall det är förbjudet att släppa ut livsmedel på marknaden. Bestämmelsen motsvarar delvis 16 § i den nuvarande livsmedelslagen. Enligt *första punkten* är det förbjudet att släppa ut livsmedel på marknaden som inte uppfyller krav eller villkor om märkning och om livsmedels beskaffenhet eller beteckning

som föreskrivits av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I bestämmelsen i *andra punkten* förbjuds utsläppandet på marknaden av livsmedel som hanterats i en anläggning som inte godkänts i enlighet med vad som föreskrivits av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. *Tredje punkten* förbjuder utsläppandet på marknaden av ett livsmedel som inte har godkänts eller anmälts i vederbörlig ordning eller som inte uppfyller villkor i ett godkännande eller tillstånd. Enligt *fjärde punkten* är det förbjudet allt släppa ut livsmedel på marknaden som innehåller förbjudna eller icke godkända ämnen, eller ämnen i en halt som överskrider föreskrivna gränsvärden. Bestämmelsen i *andra stycket* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva undantag från de förbud som följer av första stycket. Detta kan bli nödvändigt till exempel när det gäller dricksvatten.

Kontrollmyndigheter

9 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 7.10, motsvarar i stora delar 24 § i den nuvarande livsmedelslagen. Begreppen tillsyn och tillsynsmyndigheter ersätts med begreppen kontroll och kontrollmyndighet. Med offentlig kontroll avses i princip det som i dag benämns operativ kontroll. Detta innebär att begreppet kontroll är snävare än tillsynsbegreppet. Det bör därför införas en särskild bestämmelse vari föreskrivs att berörda myndigheterna skall utföra de uppgifter som i dag vanligtvis går under benämningen tillsynsvägledning, dvs. uppgifter av samordnande och rådgivande karaktär.

I paragrafens *första stycke* föreskrivs vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll. Förutom de myndigheter som pekats ut direkt i lagen, dvs. Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna öppnar lagen – till skillnad från i dag – en möjlighet för regeringen att föreskriva att även andra statliga

myndigheter skall bedriva kontroll inom vissa särskilt utpekade områden. Detta har berörts i avsnitt 7.12.

Av paragrafens *tredje stycke* framgår att Livsmedelsverket och, inom länet, länsstyrelsen är de myndigheter som har till uppgift att utöva tillsynsvägledning genom att samordna övriga myndigheters kontroll och lämna råd och hjälp i kontrollverksamheten. Regeringen ges dock rätt att föreskriva att en annan myndighet skall ansvara för samordningen i fråga om viss kontroll. Detta kan bli nödvändigt i de undantagsfall då det anses lämpligt att föreskriftsrätten rörande ett begränsat område ges till en annan myndighet än Livsmedelsverket. Motiven till bestämmelsen utvecklas närmare i avsnitt 7.10 och 7.12.

Kommunal samverkan i den offentliga kontrollen

10 §

Paragrafen, som reglerar kommunal samverkan i den offentliga kontrollen, motsvarar i 24 a § i den nuvarande livsmedelslagen.

Överflyttning av kontrollansvar

11 §

I bestämmelsen anges i vilka fall Livsmedelsverket i samråd med en kommun kan ta över kommunens ansvar för kontrollen av en viss anläggning. Paragrafen motsvarar i sak 24 b § i den nuvarande livsmedelslagen. Begreppet verksamhet har dock bytts ut mot begreppet anläggning.

12 §

I bestämmelsen anges i vilka fall ansvaret för kontroll av en viss anläggning kan flyttas från Livsmedelsverket till en kommun. Paragrafen motsvarar i sak 46 § fjärde stycket livsmedelsförordningen. Eftersom möjligheten att flytta tillsynsansvaret från en kommun till Livsmedelsverket regleras på lagnivå bör för

konsekvensens skull även möjligheten till överflyttning åt motsatt håll lagregleras.

13 §

I bestämmelsen föreskrivs i vilka fall en kommun ansvar för kontrollen över en anläggning kan flyttas till Livsmedelsverket mot en kommuns vilja. Paragrafen motsvarar 24 d § i den nuvarande livsmedelslagen. Begreppet verksamhet har dock bytts ut mot begreppet anläggning.

Föreläggande riktade till kommuner

14 §

I bestämmelsen ges Livsmedelsverket rätt att förelägga en kommun som inte fullgör sina kontrolluppgifter att avhjälpa bristen. Paragrafen motsvarar 24 c § i den nuvarande livsmedelslagen.

Föreskrifter om kontroll

15 §

Paragrafen motsvarar i sak bemyndigandena om tillsyn och uppgiftsskyldighet i 28 och 29 § i den nuvarande livsmedelslagen. En nyhet i förhållande till nuvarande bemyndigande är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i *punkten 2* ges rätt att föreskriva om skyldighet inte bara för kontrollmyndigheter utan också för ett enskilt kontrollorgan att lämna information till en annan kontrollmyndighet. Den nyheten har kommenterats i avsnitt 6.12.

Bemyndigandet i *punkten 3* motsvaras av 29 § i den nuvarande lagen.

Det bemyndigande som nu ges i *punkten 4* motsvaras endast delvis av första stycket 3 i den nuvarande lagens paragraf. Den nya paragrafen innehåller ingen motsvarighet till den nuvarande lagens bemyndigande att meddela föreskrifter om köttbesiktning. Det har ansetts onödigt att ge ett särskilt

bemyndigande om detta eftersom köttbesiktning är en form av offentlig kontroll. Föreskrifter om köttbesiktning kan därmed meddelas enligt föreskrifter meddelade med stöd av *punkten 1*.

Rätt till tillträde och upplysningar

16 §

Paragrafen, som i sak delvis motsvarar 26 § första stycket i den nuvarande livsmedelslagen, innehåller bestämmelser om rätt till tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och om rätt till upplysningar m.m. vid offentlig kontroll. I *första stycket punkt 2* anges till skillnad från i dag uttryckligen att tillträdesrätten är begränsad till sådana lokaler eller områden som har anknytning till kontrollen.

I *andra stycket* klargörs att myndigheten eller kontrollorganet t vid kontrollbesöket har rätt att göra den undersökning och ta de prover som behövs utan att ersättning lämnas till livsmedelsföretagaren

Paragrafens *tredje stycke* har ingen motsvarighet i den nuvarande lagen. Bestämmelsen innebär att EG:s institutioner och experter och inspektörer ges samma rätt till upplysningar och till tillträde till lokaler m.m. som svenska kontrollmyndigheter.

Paragrafen verkställer artikel 8.2 och 4.5 i EG-förordningen 882/2004 och artikel 4 i EG-förordningen 854/2004.

Skyldighet för enskild att tillhandahålla hjälp

17 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 7.11, har inte någon motsvarighet i den nuvarande livsmedelslagen. Bestämmelsen ger stöd för att kontrollmyndigheten skall kunna verkställa artikel 4.g i EG-förordningen 882/2004. Bestämmelsen innebär att den enskilde är skyldig att bistå kontrollmyndigheten med hjälp, till exempel vid provtagning av livsmedel.

Förelägganden, förbud och vite

18 §

Bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 7.11, motsvarar i sak 25 § första och andra styckena i den nuvarande livsmedelslagen. I bestämmelsen ges kontrollmyndigheterna rätt att meddela föreläggande och förbud, vilka kan förenas med vite. En nyhet i förhållande till i dag är att det i *första stycket* klargörs att det i de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om vilka åtgärder som kontrollmyndigheterna får vidta vid enskildas underlåtelse att följa lagstiftningen. Kontrollmyndigheterna ges i paragrafen befogenhet att besluta om förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite – utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

I *andra stycket* har endast vissa språkliga ändringar gjorts i förhållande till den nuvarande bestämmelsens lydelse.

Särskilda ingripanden

19 §

Bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 7.11, motsvarar i sak 27 § första och tredje och fjärde styckena i den nuvarande livsmedelslagen. En nyhet i förhållande till i dag är att det i *första stycket* klargörs att det i de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om vilka ingripanden som kontrollmyndigheterna har rätt att göra. Kontrollmyndigheterna ges i paragrafen befogenhet att vidta åtgärder utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Nuvarande 27 § andra stycket i livsmedelslagen saknar direkt motsvarighet i den nya bestämmelsen eftersom det har ansetts onödigt att reglera hanteringen av kött i särskild ordning.

20 §

Bestämmelsen, som föreskriver skyldighet för kontrollmyndigheterna att efter underrättelse från smittskyddsläkaren

spåra smitta, motsvarar nuvarande 27 a § i den nuvarande livsmedelslagen.

Rättelse

21 §

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om rättelse på enskilds bekostnad, motsvarar nuvarande i sak 25 § tredje stycket i den nuvarande livsmedelslagen.

Hjälp av polismyndighet

22 §

Bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 7.13, motsvarar i sak delvis 26 § andra stycket i den nuvarande livsmedelslagen.

I *första stycket* anges att polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa beslut som har meddelats med stöd av för att denna lag, föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller EG-förordningar som kompletteras av lagen. Den nya lydelsen tydliggör sålunda att polismyndigheten även skall lämna den hjälp som behövs för att de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall efterlevas.

Paragrafens *andra stycke* har ingen motsvarighet i den nuvarande lagen. För att motverka att polisens resurser i onödan tas i anspråk för detta slag av verkställighet klargörs att biträde av polismyndighet får begäras endast i sådana situationer när det finns ett verkligt behov av polisens särskilda befogenhet att använda våld. Det är den begärande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde av polismyndigheten. Biträde av polismyndigheten får begäras endast om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas. Av 10 § polislagen följer bland annat att en polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han möts med våld

eller hot om våld (p. 1), det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön (p. 3) eller polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område eller biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom (p. 6). Kontrollmyndigheten kan till exempel begära biträde av polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärn eller förklarat sig vägra tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. Biträde av polismyndigheten skall vidare kunna begäras i andra fall där det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Avgifter

23 §

Paragrafen, som innehåller avgiftsbemyndiganden, har kommenterats i avsnitt 7.14. Bestämmelsen motsvarar nuvarande 29 a §.

Straffbestämmelser m.m.

24 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 7.15, motsvarar i sak i princip straffbestämmelserna i 30 § första, andra och fjärde styckena i den nuvarande livsmedelslagen. Flera av de lagregler som är straffsanktionerade i den nuvarande livsmedelslagen har inte fått någon motsvarighet i den nya lagen. Detta beror på att en bestämmelse med samma materiella innehåll finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen. En – i förhållande till i dag – mer generellt utformad straffbestämmelse avseende

överträdelser av föreskrifter i EG-rätten har därför tagits in *punkten* 3. Enligt bestämmelsen döms den till böter eller fängelse i högst ett år som åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

25 §

Paragrafen motsvarar i sak 30 § tredje stycket i den nuvarande livsmedelslagen.

26 §

Paragrafen motsvarar i sak 30 § femte stycket i den nuvarande livsmedelslagen.

27 §

Paragrafen motsvarar 31 § i den nuvarande livsmedelslagen.

28 §

Paragrafen motsvarar 32 § i den nuvarande livsmedelslagen.

Överklagande

29 §

Bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 7.16, motsvarar överklagandebestämmelserna i 33 § i den nuvarande livsmedelslagen. Till skillnad från den bestämmelsen innehåller den nya bestämmelsen dock ingen särskild regel om överklagande av besiktningsveterinärs beslut. Besiktningsveterinärorganisationen ingår organisatoriskt i Livsmedelsverket. Besiktningsveterinärs beslut bör därför överklagas i den ordning som gäller för andra beslut som meddelats av Livsmedelsverket, dvs. till allmän förvaltningsdomstol. Ytterligare en nyhet är att även beslut som meddelats med stöd av en EG-förordning får överklagas. Den bestämmelsen tar i första hand sikte på sådana beslut om kontrollåtgärder eller särskilda ingripanden som kommunerna har rätt att fatta enligt EG-förordningarna 882/2004 och 854/2004.

30 §

Bestämmelsen motsvarar i sak 34 § i den nu gällande lagen.

En nyhet i förhållande till i dag är att även beslut som meddelats med stöd av en EG-förordning får överklagas. Den bestämmelsen tar i första hand sikte på sådana beslut om kontrollåtgärder eller särskilda ingripanden som länsstyrelser som har övertagit en kommuns tillsyn över en viss verksamhet har rätt att fatta enligt EG-förordningarna 882/2004 och 854/2004.

31 §

Bestämmelsen motsvarar i sak i princip 31 § i den nuvarande livsmedelslagen. Med anledning av att regeringen i den nya 9 § ges rätt att föreskriva att en annan myndighet än Livsmedelsverket, länsstyrelsen eller en kommun skall bedriva kontroll inom vissa områden har överklagandebestämmelsen dock kompletterats med en bestämmelse om att beslut av andra statliga myndigheter än Livsmedelsverket skall överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

32 §

Bestämmelsen motsvaras i sak av 36 § i den nuvarande livsmedelslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser*Punkt 1*

I denna punkt anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2006 då den gamla lagen upphör att gälla.

Punkt 2

Övergångsbestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 7.17, innebär att lokalgodkännanden som har meddelats med stöd av den nu gällande livsmedelslagen gäller till dess att kontrollmyndigheten har gjort en prövning av om den aktuella

anläggningen kan godkännas enligt de nya bestämmelserna eller, om det inte krävs ett godkännande, till dess att myndigheten har registrerat anläggningen.

Punkt 3

Övergångsbestämmelsen innebär att det klargörs att förelägganden eller förbud som har meddelats enligt den nuvarande livsmedelslagen fortsätter att gälla även efter det att lagen upphävts.

Punkt 4

Övergångsbestämmelsen innebär att beslut av en besiktningsveterinär som har meddelats innan den nya lagen träder i kraft skall överklagas hos länsstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i den nuvarande livsmedelslagen.

18.2 Förslaget till ny lag om foder och animaliska biprodukter

När hänvisningar nedan görs till lagen (1985:295) om foder benämns den lagen som äldre foderlagen.

Lagens tillämpningsområde

1 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 8.3.1 och 8.4.1, anger tillsammans med bestämmelserna i 2 och 3 §§ lagens tillämpningsområde. Den har ingen direkt motsvarighet i den nuvarande lagen.

I paragrafen anges att lagen gäller foder alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av foder samt animaliska biprodukter. Även utfodringen av djur omfattas av lagens tillämpningsområde.

Begreppet alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av foder är hämtat från EG-förordningen 178/2002 där det tillämpas för att avgränsa förordningens

tillämpningsområde. Paragrafen innebär att räckvidden för de bestämmelserna om foder i lagen överensstämmer med tillämpningsområdet för de centrala EG-förordningarna på foderområdet.

Begreppet foder definieras i EG-förordningen 178/2002. Gemenskapsbegreppet gäller för allt foder avsett för utfodring av alla djur, det vill säga foder åt såväl livsmedelsproducerande djur som andra djurslag än livsmedelsproducerande djur. Begreppet inbegriper även vatten. Beteckningen animaliska biprodukter definieras i EG-förordning 1774/2002, den så kallade ABP-förordningen.

2 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 8.3, motsvarar delvis 2 a § äldre foderlagen.

Av paragrafens *första stycke* framgår att lagen kompletteras av de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager vilka EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling.

Av paragrafen *andra stycke* följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en EG-förordning som täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av den här lagen.

Bemyndigandet i *tredje stycket* tar sikte på sådana kompletteringar som måste göras för att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell natur som annars måste göras enligt förordningarna. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma om nationella bestämmelser skall utfärdas, se exempelvis artikel 2.3 i EG-förordningen 183/2005. I dessa situationer får de generella bemyndigandena i lagen användas.

3 §

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.4.2, föreskrivs en begränsning av lagens tillämpningsområde. Lagen skall inte

tillämpas på privat enskild produktion av foder avsett för sällskapsdjur och utfodring av sådana djur i enskilda hem. Denna begränsning gäller dock inte i den mån lagen kompletterar EG-bestämmelser.

Paragrafen motsvarar i sak den äldre foderlagens 2 § andra stycke. Innebörden av bestämmelsen i andra meningen har kommenterats i prop. 2002/03:39 s. 25. Följden av bestämmelsen är att de EG-bestämmelser som avses i 4 § kompletteras av lagen också i den utsträckning EG-bestämmelserna ställer upp regler som är tillämpliga på utfodring av sällskapsdjur.

Definitioner

4 §

I bestämmelserna klargörs att vissa centrala begrepp som används i lagen definieras i gemenskapsrätten.

Förbud mot användning av foder

5 §

Paragrafen motsvarar 3 a § äldre foderlagen. Den har närmare kommenterats i avsnitt 8.5.3.

Föreskrifter och beslut om foder och laboratorier för foderanalyser

6 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.6, motsvarar i princip 8 § äldre foderlagen. Bemyndigandet är tillämpligt i de fall då de EG-förordningar som kompletteras av lagen inte är tillämpliga eller då frågor har sin grund i EG-rätten men måste genomföras nationellt. Med stöd av bemyndigandet kan till exempel föreskrivas vilka krav som skall ställas på foder till icke livsmedelsproducerande djur.

7 §

Paragrafen motsvarar 3 b § äldre foderlagen.

8 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.6, motsvarar 10 § äldre foderlagen. Bestämmelser om laboratorier för bland annat foderanalyser och metoder för sådana analyser finns numera i EG-förordningen 178/2002. I 2 § tredje stycket finns det allmänna bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela sådana föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om sådana föreskrifter som behövs som komplettering till EG-förordningarna. Bemyndigandet i förevarande paragraf är således endast tillämpligt när det gäller analys av andra prover än sådana som tagits med stöd av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Förbud mot att släppa ut foder på marknaden**9 §**

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.8, regleras i vilka fall det är förbjudet att använda eller släppa ut foder på marknaden utöver vad som gäller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Enligt *första punkten* är det förbjudet att använda eller släppa ut foder på marknaden om det kan antas att fodret har en skadlig inverkan på miljön. Bestämmelsen motsvarar delar av 9 § 1 äldre foderlagen. I bestämmelsen i *andra punkten* förbjuds användning och utsläppande på marknaden av fodret har en sådan beskaffenhet som inte är tillåten enligt 6 § andra och tredje stycket. Bestämmelsen motsvarar delar av 9 § 1 äldre foderlagen. *Tredje punkten* förbjuder användning och utsläppande på marknaden av foder som inte som inte uppfyller krav och villkor om upplysningsskyldighet som föreskrivits av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Bestämmelsen motsvarar i sak 11 § äldre foderlagen. Enligt *fyjärde punkten* är det förbjudet att använda eller släppa ut på marknaden foder som inte

uppfyller de krav eller villkor om fodersäkerhet för andra djurslag än livsmedelsproducerande djur som regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer föreskrivit eller beslutat om.

Föreskrifter om hantering av animaliska biprodukter

10 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.3.1, motsvarar i princip 4 c § lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. Bestämmelsen ger regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om omhändertagande, bearbetning, bortskaffande och hantering i övrigt av animaliska biprodukter. Med hantering i övrigt avses exempelvis omvandling och kompostering m.m. Avsikten med bemyndigandet är att regeringen eller den aktuella myndigheten skall kunna meddela föreskrifter om animaliska biprodukter i sådana frågor som inte omfattas av de EG-förordningar som kompletteras av lagen, till exempel hantering av kadaver från vilda djur.

Avgifter

11 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.9, motsvarar 16 § äldre foderlagen och delar av 9 § lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. Bestämmelsen har anpassats till det förhållandet att bestämmelserna om animaliska biprodukter har överförts från provtagningslagen.

Nytt i *första stycket* är således att bemyndigandet även ger regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer möjlighet att föreskriva om att avgifter får tas ut i ärenden om godkännande och registrering av anläggningar enligt lagen eller enligt ABP-förordningen.

Nytt i *andra stycket* är att bemyndigandet även kan ge Livsmedelsverket möjlighet att föreskriva att det får tas ut

avgifter för offentlig kontroll enligt denna lag, enligt föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Livsmedelsverket får därmed föreskriva om avgifter för sådan kontroll som verket utför över efterlevnaden av ABP-förordningen på slakterier med stöd av 11 §.

Kontrollmyndigheter

12 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.10, innehåller bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter som utövar offentlig kontroll. Begreppet offentlig kontroll, som behandlas i avsnitt 6.5, ersätter begreppet tillsyn.

Enligt huvudregeln i *första stycket* utövar Jordbruksverket och kommunerna offentlig kontroll av efterlevnaden av lagen, med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut och de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Därutöver ger lagen regeringen möjlighet att föreskriva att en annan myndighet skall utöva viss tillsyn. Med stöd av bemyndigandet kan således regeringen bland annat föreskriva att Livsmedelsverket skall utöva offentlig kontroll av hanteringen av animaliska biprodukter hos sådana livsmedelsföretagare som är godkända i enlighet med EG-förordningen 854/2004, exempelvis slakterier, mejerier och kläckerier (se artikel 4.2 c).

Enligt *andra stycket* får Jordbruksverket överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att utöva offentlig kontroll. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 12 § första stycket äldre foderlagen. Enligt förarbetena till denna bestämmelse (prop. 1992/93:119 s. 40) avses med annan myndighet främst Statens veterinärmedicinska anstalt som utför analyser och konsulteras vid tillsyn.

Enligt bestämmelsen i *tredje stycket* får en kontrolluppgift överlämnas åt en kommun om regeringen har föreskrivit att vissa uppgifter i den offentliga kontrollen skall utövas av annan kontrollmyndighet än de som avses i första stycket. Med stöd av

andra stycket kan således Livsmedelsverket, efter regeringens förordnande, överlämna åt kommun att utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av hanteringen av animaliska biprodukter.

Genom bestämmelsen i *fjärde stycket* slås det fast att Jordbruksverket har ett ansvar för att samordna den offentliga kontrollen av foder och animaliska biprodukter i landet. I detta samordningsansvar ingår rådgivning, information och liknande verksamhet som skapar förutsättningar för att lagen, med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut och de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs. Regeringen ges dock rätt att föreskriva att en annan myndighet skall ansvara för samordningen i fråga om viss kontroll.

Kommunal samverkan i den offentliga kontrollen

13 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.12.1, har inte någon motsvarighet i den äldre foderlagen. Den innebär att kommunerna får möjlighet att anlita en annan kommun för uppdrag inom kontrollverksamheten eller uppdra åt en anställd i en annan kommun att fatta beslut i ett ärende.

Bestämmelsen i enlighet med motsvarande regler i livsmedelslagen och djurskyddslagen.

Överflyttning av kontrollansvar

14 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.12.2, har inte någon motsvarighet i den äldre foderlagen. I paragrafen föreskrivs i vilka fall Jordbruksverket i samråd med en kommun kan ta över kommunens ansvar för den offentliga kontrollen av en viss verksamhet.

15 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.12.2, har inte någon motsvarighet i den äldre foderlagen. I bestämmelsen i

första stycket föreskrivs i vilka fall som en kommuns ansvar för offentlig kontroll av en viss verksamhet kan flyttas till Jordbruksverket mot kommunens vilja. För att ett sådant beslut skall kunna fattas krävs att kommunen, grovt åsidosatt eller under längre tid, har åsidosatt sina skyldigheter att utöva offentlig kontroll beträffande aktuell verksamhet. Beslut om överflyttning fattas av regeringen på ansökan av Jordbruksverket. Ett beslut om överflyttning av kontrollansvaret omfattar den löpande kontrollen av den verksamhet som bedrivs i den aktuella anläggningen.

I paragrafens *andra stycke* föreskrivs att beslutet att flytta över kontrollansvaret får återkallas av regeringen. Om beslutet att flytta kontrollansvaret från en kommun har fattats av regeringen är det endast regeringen som kan besluta att den offentliga kontrollen skall lämnas tillbaka till kommunen. Detta gäller oavsett om kommunen och Jordbruksverket är överens om att kontrollansvaret kan återgå till kommunen.

Föreläggande riktade till kommuner

16 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.12.2, har inte någon motsvarighet i den äldre foderlagen. Den innebär att Jordbruksverket ges rätt att förelägga en kommun som inte fullgör sina kontrollskyldigheter av avhjälpa sin brister. Begreppet ”skyldigheter som följer av kommunens kontrolluppdrag” avser en kommuns offentliga kontroll i vid bemärkelse. I begreppet innefattas således alla moment som ingår i en kommuns offentliga kontroll, alltså inte bara operativ kontroll utan även till exempel administrativa åtgärder kring kontrollen, såsom upprättande av kontrollplaner. Även andra skyldigheter som inte ingår i själva offentliga kontrollen men som har ett direkt samband med denna uppgift, till exempel rapportering till centrala myndigheter, omfattas av begreppet. Av 11 kap. 7 § regeringsformen följer att ett föreläggande inte kan avse åtgärder som rör kommunens myndighetsutövning mot enskild.

Föreskrifter om kontroll

17 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 6.12 och 8.13–8.15, har inte någon motsvarighet i den äldre foderlagen.

I *punkterna 1 och 2* bemyndigas regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur den offentliga kontrollen skall bedrivas samt om skyldighet för en kontrollmyndighet att lämna information till en annan kontrollmyndighet. Bestämmelsen i *punkten 2* tar främst sikte på föreskrifter om skyldighet för kommunerna att lämna sådana uppgifter till den myndighet som ansvarar för att underlag lämnas eller sammanställs för den nationella kontrollplanen eller den nationella beredskapsplanen.

Enligt *punkt 3* får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer föreskriva om foderföretagares egenkontrollprogram.

Rätt till tillträde och upplysningar

18 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.16, reglerar tillträdesrätten till områden, lokaler och andra utrymmen och rätten till upplysningar m.m. vid offentlig kontroll. Förutom de myndigheter som utövar kontroll enligt lagen har även kontrollorgan som fått uppgifter i denna kontroll delegerade till sig samt EG:s institutioner och experter rätt till tillträde och upplysningar. Innehållet i paragrafen motsvarar i princip 13 § första och andra styckena äldre foderlagen.

I *första stycket 2* anges uttryckligen att tillträdesrätten endast omfattar sådana områden och lokaler m.m. som har anknytning till kontrollen.

I *andra stycket* klargörs att myndigheten eller det enskilda kontrollorganet vid kontrollbesöket har rätt att göra den undersökning och ta de prover som behövs utan att ersättning lämnas till foderföretagaren.

Paragrafen verkställer artikel 8.2 och 45.5 i EG-förordningen 882/2004 samt artikel 4 i EG-förordningen 854/2004.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp.

19 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.16, har inte någon motsvarighet i den till äldre foderlagen. Bestämmelsen ger stöd för att den behöriga myndigheten skall kunna verkställa artikel 4.2 g i EG-förordningen 882/2004. Den myndighet som utför offentlig kontroll kan till exempel behöva hjälp av foderföretagaren med provtagning av foder i en silo.

Förelägganden, förbud och vite

20 §

Paragrafen reglerar kontrollmyndighetens möjligheter att ingripa i de fall då det fordras ett ingripande. Bestämmelsen motsvarar i princip 14 § första och andra styckena äldre foderlagen. I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om åtgärder som behörig myndighet får vidta vid bristande efterlevnad. Den myndighet som ansvarar för utövandet av offentlig kontroll får således besluta om förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite – utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Ändringarna av bestämmelsen i *andra stycket* är av språklig karaktär. Någon ändring i sak är således inte avsedd.

Särskilda ingripanden

21 §

Paragrafen motsvarar i princip 15 § äldre foderlagen. I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns särskilda bestämmelser om åtgärder som skall vidtas vid bristande efterlevnad. Det är således endast möjligt att besluta om

ingripanden med stöd av paragrafen i den mån dessa är förenliga med gemenskapsrätten.

Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får, enligt *första stycket 1*, den myndighet som ansvarar för offentlig kontroll enligt denna lag ta hand om foder i de fall då det är uppenbart att fodret är avsett att släppas ut på marknaden i strid med 5 och 9 §§, föreskrifter som meddelats med stöd av 6 § eller någon EG-bestämmelse som kompletteras av lagen. Med begreppet utsläppande på marknaden avses detsamma som i artikel 3.8 i EG-förordningen 178/2002. Begreppet innebär således innehav av foder för försäljning, inbegripet utbudande till försäljning eller varje annan form av överlåtelse, kostnadsfri eller inte, samt försäljning, distribution och andra former av överlåtelse. Ett ingripande med stöd av bestämmelsen kan således även i fortsättningen vidtas vid spridning av sådant oönskat foder som skett genom gåvor eller byteshandel. Myndigheten får vidare ingripa och ta hand om foder om det släpps ut på marknaden i strid med kraven på fodersäkerhet och upplysningsskyldighet i lagen och i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Enligt *första stycket 2* får myndigheten även ta hand om foder som avses med ett föreläggande eller förbud som beslutats med stöd av lagen om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar i princip 15 § första stycket andra meningen äldre foderlagen. Åtgärden får i likhet med vad som gäller enligt bestämmelsen i övrigt vidtas utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Rättelse

22 §

Paragrafen motsvarar i princip 14 § tredje stycket äldre foderlagen och 7 a § lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. Den har anpassats efter det förhållandet att bestämmelserna om animaliska biprodukter har förts över från

provtagningsslagen. Nytt ur foderhänseende är att en myndighet även får besluta om rättelse om någon inte rättar sig efter de EG-förordningar som kompletteras av lagen. I några av de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om rättelse i vissa fall. Av paragrafen framgår därför att bestämmelsen gäller utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen. I övrigt är ändringarna i bestämmelsen av språklig karaktär. Någon ändring i sak är därvid inte avsedd.

Hjälp av polismyndighet

23 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.17, motsvarar delvis 13 § tredje stycket äldre foderlagen. I paragrafens *första stycke* anges att polismyndigheten skall lämna hjälp som behövs för att verkställa beslut som har meddelats med stöd av lagen eller EG-förordningar som kompletteras av lagen. En nyhet är att polismyndigheten även skall lämna den hjälp som behövs för att de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall efterlevas.

Paragrafens *andra stycke* har ingen motsvarighet i den nuvarande lagen. För att motverka att polisens resurser i onödan tas i anspråk för detta slag av verkställighet klargörs att biträde av polismyndighet får begäras endast i sådana situationer när det finns ett verkligt behov av polisens särskilda befogenhet att använda våld. Det är den begärande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde av polismyndigheten. Biträde av polismyndigheten får begäras endast om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas. Av 10 § polislagen följer bland annat att en polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han möts med våld eller hot om våld (p. 1), det är fråga om att avvärja en

straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön (p. 3) eller polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område eller biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom (p. 6). Kontrollmyndigheten kan till exempel begära biträde av polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärn eller förklarat sig vägra tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. Biträde av polismyndigheten skall vidare kunna begäras i andra fall där det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Straffbestämmelser m.m.

24 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.18, motsvarar i princip 17 § äldre foderlagen.

Enligt bestämmelsen i *första stycket 1* döms den till böter eller fängelse i högst ett år som med uppsåt eller oaktsamhet bryter mot 5 eller 9 §. Bestämmelsen motsvarar delvis 17 § första stycket 1 äldre foderlagen.

Genom bestämmelsen i *första stycket 2* döms den till böter eller fängelse i högst ett år som med uppsåt eller oaktsamhet som åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av bemyndigandet i 6 § eller som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Bestämmelsen motsvarar delvis 10 § lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. och 17 § första stycket 2 äldre foderlagen. Det är således även i fortsättningen straffbelagt att bryta mot förbud eller villkor som finns i ABP-förordningen. Genom bestämmelsen är det även straffbelagt att

bryta mot till exempel bestämmelserna om fodersäkerhet i artikel 15 i EG-förordningen 178/2002.

Enligt *första stycket 3* är det straffbelagt att bryta mot en föreskrift som meddelats med stöd av 2 § tredje stycket, 6 eller 10 §. Bestämmelsen motsvarar 17 § första stycket 3 äldre foderlagen och delvis 10 § provtagningslagen.

Bestämmelserna i *andra stycket* är ny. Motsvarande bestämmelse finns även i livsmedelslagen. Om förpliktelse av betydelse från hälsosynpunkt uppsåtligen åsidosatts i större omfattning eller annars på ett allvarligt sätt skall således dömas till fängelse i högst två år. Exempel på sådana handlingar lämnas i avsnitt 8.18.1.

Bestämmelserna i *tredje och fjärde styckena* motsvarar i princip 17 § andra och fjärde styckena äldre foderlagen. Ändringarna i bestämmelserna är av språklig karaktär och följer samma språkbruk som motsvarande bestämmelser i övriga lagar i denna promemoria. Någon ändring i sak är inte avsedd.

25 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.18.2, motsvarar delvis 17 § första stycket 4 äldre foderlagen. Enligt bestämmelsen skall den som av uppsåt eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra som upplysningsskyldighet i den offentliga kontrollen endast kunna dömas till böter.

26 §

Paragrafen motsvarar 17 § tredje stycket äldre foderlagen och delvis 10 § tredje stycket provtagningslagen. Ändringen i paragrafen är av språklig karaktär och innebär inte någon ändring i sak.

27 §

Paragrafen motsvarar 18 § äldre foderlagen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Överklagande

28 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.19, har ingen motsvarighet i den äldre foderlagen. Den är utformad på liknande sätt som gäller för överklagande av beslut som fattats av en kommunal nämnd enligt livsmedelslagen och provtagningslagen.

29 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.19, motsvarar delvis 19 § äldre foderlagen. Med anledning av att regeringen i 12 § ges rätt att föreskriva att en annan myndighet än Jordbruksverket eller kommunerna skall bedriva kontroll inom vissa områden har överklagandebestämmelsen dock kompletterats med en bestämmelse om att beslut också av andra statliga myndigheter än Jordbruksverket skall överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

30 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 8.19, motsvarar i princip 20 § äldre foderlagen. Nytt är att beslut av myndighet enligt regeringens förordnande får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Bestämmelsen omfattar därmed även sådana myndighetsbeslut enligt lagen som kan fattas av annan myndighet än Jordbruksverket, exempelvis enligt regelverken om animaliska biprodukter.

Övergångsbestämmelser

Den äldre foderlagen upphör att gälla när den nya lagen träder i kraft. Beslut om förelägganden och förbud som meddelats med stöd av den nu gällande lagen fortsätter att gälla även efter det att den nya lagen trätt i kraft. Detta tydliggörs i den särskilda övergångsbestämmelsen.

18.3 Förslaget till ny lag om provtagning på djur, m.m.

När hänvisningar nedan görs till lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. benämns den lagen som äldre provtagningslagen.

Lagens tillämpningsområde

1 §

Paragrafen motsvarar 1 § äldre provtagningslagen.

2 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 9.3, motsvarar delvis 1 a § äldre provtagningslagen.

Av paragrafens *första stycke* framgår att lagen kompletteras av de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager vilka EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling.

Av paragrafens *andra stycke* följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en EG-förordning som täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av den här lagen.

Bemyndigandet i *tredje stycket* tar sikte på sådana kompletteringar som måste göras för att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell natur som annars måste göras enligt förordningarna. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma om nationella bestämmelser skall utfärdas. I dessa situationer får i stället de generella bemyndigandena i lagen användas.

3–9 §§

Paragraferna motsvarar i princip 2–5 §§ äldre provtagningslagen. I konsekvens med att hanteringen av animaliska biprodukter i fortsättningen regleras genom den nya lagen om foder och

animaliska biprodukter utgår 4 c § äldre provtagningslagen från denna lag.

I 8 §, som har kommenterats i avsnitt 9.2, har punkt 4 utgått ur lagtexten i förhållande till bestämmelsen i den äldre provtagningslagen.

Avgifter

10 §

Paragrafen motsvarar i princip 9 § äldre provtagningslagen. I konsekvens med att begreppet offentlig kontroll skall användas i fortsättningen ersätts begreppet kontroll i lagtexten med det nya begreppet.

Kontrollmyndigheter

11 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 9.5, har sin huvudsakliga motsvarighet i 7 § första stycket äldre provtagningslagen. Den reglerar ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter som utövar offentlig kontroll. Paragrafen har utformats på samma sätt som motsvarande bestämmelser i bland annat livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Detta innebär en ändring i jämförelse med den äldre provtagningslagen, där tillsynen, utöver de EG-förordningar som kompletteras av lagen, begränsas till tillsyn över föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av vissa paragrafer i lagen.

Enligt bestämmelsen skall det vara möjligt för Jordbruksverket att överlämna åt länsstyrelsen och en kommun att kontrollera efterlevnaden av de EG-förordningar som omfattas av lagens tillämpningsområde. Härvid avses exempelvis bestämmelserna om kontroll av sådan mjölkproduktion som inte faller inom tillämpningsområdet för den nya livsmedelslagen.

I konsekvens med att begreppet offentlig kontroll skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsyn med det nya begreppet.

Bestämmelsen i *andra stycket*, som delvis har kommenterats i avsnitt 6.12, har inte någon motsvarighet i den äldre provtagningslagen. Jordbruksverket har, enligt första stycket, möjlighet att överlämna uppgifter i den offentliga kontrollen till länsstyrelsen. Bestämmelsen i andra stycket innebär att det i lagen slås fast att Jordbruksverket har ett ansvar för att samordna den offentliga kontrollen av lagen i landet. I detta samordningsansvar ingår rådgivning, information och liknande verksamhet som skapar förutsättningar för att lagen, med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut och de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs. Regeringen ges dock rätt att föreskriva att en annan myndighet skall ansvara för samordningen i fråga om viss kontroll.

Föreskrifter i den offentliga kontrollen

12 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 6.12 och 9.6, motsvaras delvis av 7 § fjärde stycket äldre provtagningslagen.

Innehållet i *punkt 2* är nytt och tar främst sikte på föreskrifter om skyldighet för kommunerna att lämna sådana uppgifter till den myndighet som ansvarar för att underlag lämnas eller sammanställs för den nationella kontrollplanen eller den nationella beredskapsplanen.

Rätt till tillträde och upplysningar

13 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 9.7, motsvarar delvis 8 § första–tredje styckena äldre provtagningslagen. Den reglerar möjligheterna att utöva offentlig kontroll för den myndighet som ansvarar för sådan kontroll.

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsyn med begreppet offentlig kontroll. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Kontrollmyndigheten kan med stöd av artikel 5 i EG-förordningen 882/2004 ha delegerat särskilda uppgifter i den offentliga kontrollen om offentlig kontroll till ett kontrollorgan. Paragrafen har därför utformats så att det är den som utövar offentlig kontroll som skall ha de rättigheter som paragrafen medger.

Enligt *första stycket 1* skall den som utövar offentlig kontroll på begäran ha rätt till upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen.

Den som utövar offentlig kontroll skall dessutom ha rätt till tillträde till bland annat områden, anläggningar och andra utrymmen. Kontrollmyndigheten eller kontrollorganet har med stöd av bestämmelsen rätt till tillträde till dessa utrymmen för samtliga uppgifter som har anknytning till den offentliga kontrollen eller åtgärderna. Bestämmelsen i *första stycket 2* har utformats i enlighet med detta.

I *andra stycket* klargörs att myndigheten eller det enskilda kontrollorganet vid kontrollbesöket har rätt att göra de undersökningar och ta de prover som behövs utan att ersättning lämnas till den enskilde.

Enligt *tredje stycket* skall även EG:s institutioner och experter samt företrädare för behöriga myndigheter i andra medlemsstater inom EU ha rätt till tillträde och upplysningar enligt första stycket. Bestämmelsen motsvarar 8 § tredje stycket äldre provtagningslagen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

14 §

Paragrafen motsvarar 8 § andra stycket andra meningen äldre provtagningslagen.

Förelägganden, förbud och vite

15 §

Paragrafen, som har sin huvudsakliga motsvarighet i 7 § andra stycket äldre provtagningslagen, reglerar kontrollmyndighetens befogenheter i de fall då det fordras ett ingripande. Paragrafen har utformats på samma sätt som motsvarande bestämmelser i bland annat livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter.

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsmyndighet med begreppet kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I förhållande till den äldre lagtexten har paragrafen genomgått en förändring. Enligt *första stycket* får kontrollmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall följas.

I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om åtgärder som behörig myndighet får vidta vid bristande efterlevnad. Enligt paragrafen får de möjligheter till beslut om förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite – vidtas av kontrollmyndigheten utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Enligt *andra stycket* får förelägganden eller förbud förenas med vite. För vitesföreläggande gäller bestämmelserna i lagen (1985:206) om viten.

Rättelse

16 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 9.8, saknar egentlig motsvarighet i den äldre provtagningslagen. I den äldre

provtagninglagen finns visserligen i 7 a § en bestämmelse om rättelse på den enskildes bekostnad. Den bestämmelsen avser dock enbart skyldigheter enligt föreskrifter eller beslut som rör hanteringen av animaliska biprodukter.

Av paragrafen följer att om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna, får den myndighet som utöva offentlig kontroll besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

17 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 9.9, motsvarar i sak delvis 8 § fjärde stycket äldre provtagninglagen.

I *första stycket* anges att polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa beslut som har meddelats med stöd av för att denna lag, föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller EG-förordningar som kompletteras av lagen. Den nya lydelsen tydliggör sålunda att polismyndigheten även skall lämna den hjälp som behövs för att de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall efterlevas.

Paragrafens *andra stycke* har ingen motsvarighet i den nuvarande lagen. För att motverka att polisens resurser i onödan tas i anspråk för detta slag av verkställighet klargörs att biträde av polismyndighet får begäras endast i sådana situationer när det finns ett verkligt behov av polisens särskilda befogenhet att använda våld. Det är den begärande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde av polismyndigheten. Biträde av polismyndigheten får begäras endast om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas. Av 10 § polislagen följer bland annat att en polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda

våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han möts med våld eller hot om våld (p. 1), det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön (p. 3) eller polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område eller biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom (p. 6). Kontrollmyndigheten kan till exempel begära biträde av polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärn eller förklarat sig vägra tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. Biträde av polismyndigheten skall vidare kunna begäras i andra fall där det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Den har ändrats språkligt i förhållande till äldre provtagningslagen. Någon ändring i sak är inte avsedd i detta avseende.

Nytt i sak i förhållande till motsvarande bestämmelse i den äldre provtagningslagen är att polismyndigheten skall bistå kontrollmyndigheten med hjälp att säkerställa att även de EG-förordningar om kompletteras av lagen följs.

Straffbestämmelser m.m.

18 §

Paragrafen motsvarar delvis 10 § första och andra styckena äldre provtagningslagen. Den har anpassats efter det förhållandet att bestämmelserna om hantering av animaliska biprodukter har överförts till lagen om foder och animaliska biprodukter.

Enligt *första stycket 1* döms den till böter eller fängelse i högst ett år som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 6–8 § eller 9 § första

stycket. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 10 § första stycket äldre provtagningslagen.

Enligt *första stycket 2* döms den till böter eller fängelse i högst ett år som med uppsåt eller av grov oaktsamhet inte fullgör sin skyldighet att tillhandahålla hjälp enligt 14 §.

Enligt *första stycket 3* döms den till böter eller fängelse i högst ett år som med uppsåt eller av grov oaktsamhet åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 9.10, har delvis sin motsvarighet i 10 § första stycket äldre provtagningslagen. Lagen kompletterar numera de EG-förordningar som regeringen tillkännager i Svensk författningssamling. Bestämmelsen innebär att det är straffbelagt att åsidosätta de förbud och villkor som finns i dessa EG-förordningar och som faller inom tillämpningsområdet för lagen.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar 10 § andra stycket äldre provtagningslagen. Bestämmelsen har genomgått en språklig förändring i förhållande till den äldre bestämmelsen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

19 §

Paragrafen motsvarar 10 § tredje stycket äldre provtagningslagen. Ändringarna i bestämmelsen är av språklig karaktär och någon ändring i sak är inte avsedd.

Överklagande

20 §

Paragrafen motsvarar i princip 11 § äldre provtagningslagen.

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsmyndighet med begreppet kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I paragrafen har tillägg gjorts i förhållande till den äldre bestämmelsen. Även beslut som har meddelats med stöd av de EG-förordningar som kompletteras av lagen av kommunal

nämnd får överklagas till länsstyrelsen. Beslut som har meddelats med stöd av de EG-förordningar som kompletteras av lagen av annan statlig myndighet än regeringen eller av en sådan organisation som avses i 9 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

21 §

Paragrafen motsvarar 11 § femte stycket äldre provtagningslagen. Bestämmelsen har, i syfte att åstadkomma en bättre systematik i lagen, placerats i en egen paragraf. Ett tillägg har gjorts i paragrafen i förhållande till den äldre bestämmelsen. Även beslut som fattats enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

22 §

Paragrafen motsvarar 12 § äldre provtagningslagen.

Övergångsbestämmelser

Den äldre lagen om provtagning på djur, m.m. upphör att gälla när den nya lagen träder i kraft. Beslut om förelägganden och förbud som meddelats med stöd av den nu gällande lagen fortsätter att gälla även efter det att den nya lagen trätt i kraft. Ett föreläggande eller förbud enligt äldre bestämmelser skall såvitt avser hanteringen av animaliska biprodukter anses vara beslutade enligt lagen om foder och animaliska biprodukter. Övriga förelägganden och förbud skall anses vara beslutade enligt den nya provtagningslagen.

18.4 Förslaget till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318)

1 §

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 10.2.1, anges vissa centrala definitioner i lagen. Nytt är att begreppen växt och växtprodukt definieras var och en för sig.

Enligt *första stycket* avses med växt enligt lagen levande växt eller levande växtedel, inklusive fröer. Begreppet har anpassats till definitionen i artikel 2.1 a i direktivet 2000/29 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare m.m. i dess lydelse enligt direktiv 2002/89/EG. Vidare definieras begreppet växtprodukt. Definitionen överensstämmer med artikel 2.1 b i det ovan nämnda direktivet. Med växtprodukt avses produkt som alltjämt har karaktären av råvara, såsom timmer, utsäde och spannmål. Slutligen innehåller stycket en definition av begreppet växtskadegörare vilket har anpassats till direktivet i dess senaste lydelse. Begreppet omfattar därmed, till skillnad mot vad som är fallet i dag, art, stam, biotyp av växt, djur eller patogen som är skadlig för växt eller växtprodukt.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om vad som avses med växt i första stycket. Därigenom har begreppets innebörd anpassats till de förändringar som görs av direktivet om motsvarande begrepp i EG-lagstiftningen.

2 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 10.1, är *ny*.

Av paragrafens *första stycke* framgår att lagen kompletteras av de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager vilka EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling.

Av paragrafen *andra stycke* följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en EG-förordning som täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av den här lagen.

Bemyndigandet i *tredje stycket* avser sådana kompletteringar som måste göras för att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell natur som annars måste göras enligt förordningarna. Genom bemyndigandet kan regeringen således föreskriva om sådana frågor i artiklarna 41–46 i EG-förordningen 882/2004

som kräver nationell komplettering. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma om nationella bestämmelser skall utfärdas. I dessa situationer får de generella bemyndigandena i lagen användas.

3 §

Till följd av ett begreppet växt i 1 § numera är uppdelat i två begrepp – växt och växtprodukt – har ordet växtprodukter lagts till i *första stycket*.

4 §

Till följd av att begreppet växt i 1 § numera är uppdelat i två begrepp – växt och växtprodukt – har ordet växtprodukter lagts till i *första stycket*.

5 §

Till följd av att begreppet växt i 1 § numera är uppdelat i två begrepp – växt och växtprodukt – har ordet växtprodukter lagts till i *punkterna 3 och 6*. Den sistnämnda punkten har dessutom kompletterats så att den även omfattar innehav eller annan hantering av bland annat växt och växtprodukt. Bestämmelsen har även utökats med annat odlingssubstrat än jord, kompost eller gödsel. Med odlingssubstrat avses ämne som växter odlas i och med den huvudsakliga funktionen att ge växten stadga och utgöra förlag för vatten och näring. Förutom jord, kompost och gödsel är växtdelar, rester av växter samt andra organismer i olika stadier av nedbrytning samt torv eller bark exempel på odlingssubstrat.

I paragrafen införs ett *nytt sista stycke*. Det nya stycket har kommenterats i avsnitt 10.3.1.1. Enligt detta får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer överlåta till enskilt kontrollorgan som är juridisk person att i samband med införsel av växter, växtprodukter, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel eller annat odlingssubstrat och kulturer av växtskadegörare meddela vissa av de beslut som anges i paragrafens första stycke.

Överlåtelsen omfattar förläggande för fastighetsägare eller nyttjanderättsinnehavare att vidta åtgärder för bekämpning av växtskadegörare på fastigheten samt beslut om smittrening av lokal, redskap, transportmedel eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare. Dessutom avses beslut om smittrening eller förstöring av växt eller växtprodukt eller förpackning till växt eller växtprodukt. Även beslut om begränsning i rätten att använda växt, växtprodukt eller sådan förpackning omfattas. Vidare tillåts överlåtelse av befogenhet att besluta om förbud eller villkor för införsel eller bortförande av sådana växter, växtprodukter m.m.

5 a §

Till följd av att begreppet växt i 1 § numera är uppdelat i två begrepp – växt och växtprodukt – har ordet växtprodukter lagts till i *punkterna 1 och 2*.

I paragrafen införs ett *nytt sista stycke*. Enligt detta får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer till enskilt kontrollorgan som är juridisk person överlåta att i enskilda fall besluta om provtagning eller undersökning av växt, växtprodukt, jord eller annat odlingssubstrat, mark, lokal, transportmedel, förpackning, redskap eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare. Tillägget har kommenterats i avsnitt 10.3.1.1.

6 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 10.2.3, reglerar vilka skyldigheter som innehavaren av mark, byggnad eller transportmedel har när det gäller tillträde till dessa områden för åtgärder enligt lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

Genom ett *nytt andra stycke* skall innehavaren – förutom de nationella myndigheterna – även ge EU:s institutioner eller av institutionerna utsedda inspektörer eller experter tillträde till marken, byggnaderna eller transportmedlen. Bestämmelsen

genomför artikel 21 i direktivet om skyddsåtgärder mot växtskadegörare m.m.

6 a §

Paragrafen, som har kommenteras i avsnitt 10.3.2, är *ny*.

Enligt bestämmelsen skall den som utövar offentlig kontroll har rätt att för denna kontroll på begäran få upplysningar och ta del av handlingar som behövs för den offentliga kontrollen. Detta gäller även upplysningar till EU:s institutioner samt av dessa utsedda inspektörer eller experter.

7 a §

Till följd av att begreppet växt har delats upp i begreppen växt och växtprodukt har orden växtprodukt lagts till i *andra stycket*.

8 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 10.3.3, är *ny*.

Genom paragrafen införs en möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att föreskriva om avgifter. Avgifter får, enligt bestämmelsen, tas ut för bland annat handläggning av fråga om tillstånd, kontroll eller därmed sammanhängande eller jämförlig åtgärd. Sammanhängande åtgärd avser handläggning av exempelvis frågor om registrering av företagen.

11 §

Ändringarna i paragrafen har kommenterats i avsnitt 10.3.1.2.

Enligt *andra stycket* enskilt kontrollorgans beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det allmännas talan hos domstolen förs enligt *tredje stycket* av Statens jordbruksverk.

11 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 10.3.1.3, är *ny*.

Enligt paragrafen skall vissa bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) gälla för enskilda kontrollorgan. Detta gäller förvaltningslagens bestämmelser om jäv, anteckning av

uppgifter, parts rätt att få del av uppgifter, motivering och underrättelse av beslut samt om att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Även förvaltningslagens bestämmelse om rättelse av skrivfel och liknande skall tillämpas av enskilda kontrollorgan.

18.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:243) om kontroll av husdjur m.m.

1 §

Ändringen i paragrafen har kommenterats i avsnitt 11.1. Lagens syfte utökas till att även avse främjande av långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser. Härigenom får regeringen, eller den myndighet som regeringen föreskriver, i detta syfte meddela föreskrifter om kontroll av husdjur och av andra djur, som människan har i sin vård, samt ge organisationer på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar rätt att anordna sådan kontroll.

1 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 11.2, är *ny*.

Av paragrafens första stycke framgår att lagen kompletteras av de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager vilka EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling.

Av paragrafen andra stycke följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en EG-förordning som täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av den här lagen.

Bemyndigandet i tredje stycket tar sikte på sådana kompletteringar som måste göras för att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell natur som annars måste göras enligt förordningarna. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma

om nationella bestämmelser skall utfärdas. I dessa situationer får de generella bemyndigandena i lagen användas.

Avgifter

7 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.5, är *ny*.

Enligt paragrafen får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om att det får tas ut avgifter för offentlig kontroll enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Kontrollmyndigheter

8 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.3, är *ny*.

Enligt *första stycket* utövar Jordbruksverket offentlig kontroll över efterlevnaden av lagen, föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Verket får även överlämna åt länsstyrelsen att utöva offentlig kontroll. Bestämmelsen har delvis sin motsvarighet i 4 § förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m.

Bestämmelsen i *andra stycket* innebär att det i lagen slås fast att Jordbruksverket har ett ansvar för att samordna den offentliga kontrollen av lagen i landet. I detta samordningsansvar ingår rådgivning, information och liknande verksamhet som skapar förutsättningar för att lagen, med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut och de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs.

Rätt till tillträde och upplysningar

9 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.4, är *ny*.

Paragrafen reglerar möjligheterna att utöva offentlig kontroll för den myndighet som ansvarar för sådan kontroll. Den har utformats på motsvarande sätt som i exempelvis den nya livsmedelslagen eller lagen om foder och animaliska biprodukter.

I *andra stycket* klargörs att myndigheten eller det enskilda kontrollorganet vid kontrollbesöket har rätt att göra de undersökning och ta de prover som behövs utan att ersättning lämnas till den enskilde.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

10 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.5, är *ny*.

Enligt paragrafen skall den som är föremål för offentlig kontroll tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras. Motsvarande bestämmelser finns även i exempelvis den nya livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter.

Förelägganden, förbud och vite

11 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.5, är *ny*.

Paragrafen reglerar kontrollmyndighetens befogenheter i fall då det fordras ett ingripande. Motsvarande bestämmelser finns i övriga lagar som behandlas i denna promemoria.

Enligt paragrafen får, utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen, den myndighet som utövar offentlig kontroll meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen, föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall följas. Förelägganden eller förbud får i förkommande fall förenas med vite. För vitesföreläggande gäller bestämmelserna i lagen (1985:206) om viten.

Rättelse

12 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.5, är *ny*.

Enligt paragrafen gäller att om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller inte följer en kontrollmyndighets föreläggande, får den myndighet som utöva offentlig kontroll besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

13 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.6, är *ny*.

Enligt *första stycket* skall polismyndigheten lämna den hjälp som behövs för att lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall efterlevas.

För att motverka att polisens resurser i onödan tas i anspråk för detta slag av verkställighet klargörs i *andra stycket* att biträde av polismyndighet får begäras endast i sådana situationer när det finns ett verkligt behov av polisens särskilda befogenhet att använda våld. Det är den begärande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde av polismyndigheten. Biträde av polismyndigheten får begäras endast om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas. Av 10 § polislagen följer bland annat att en polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han möts med våld eller hot om våld (p. 1), det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön (p. 3) eller polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område

eller biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom (p. 6). Kontrollmyndigheten kan till exempel begära biträde av polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärn eller förklarat sig vägra tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. Biträde av polismyndigheten skall vidare kunna begäras i andra fall där det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Straffbestämmelser m.m.

14 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.7, är *ny*.

Den har i syfte att åstadkomma en bättre systematik i lagen flyttats från den nuvarande 7 §. Paragrafen har även ändrats redaktionellt.

Innehållet i *första stycket 1* motsvarar i sak den nuvarande 7 §.

Enligt *första stycket 2* skall den dömas till böter som åsidosätter villkor eller förbud som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

I *andra stycket* anges att det inte skall dömas till ansvar enligt första stycket om gärningen är belagd med straff i brottsbalken. Bestämmelsen har sin motsvarighet i den nuvarande 7 § och innebär inte någon ändring i sak. Den har utformats på samma sätt som motsvarande bestämmelser i övriga lagar som behandlas i denna promemoria.

15 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.8, är *ny*.

Den innebär att den som har överträtt ett vitesföreläggande inte kan straffas för den gärning som omfattas av föreläggandet. Bestämmelsen gäller inte gärningar som är straffbara enligt

brottsbalken. Den motiveras av att dubbla sanktioner i princip inte bör förekomma i svensk rätt.

Överklagande

16 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.9, är *ny*.

Den är en konsekvens av de strukturella förändringar som skett i lagen. Innehållet i paragrafen motsvarar dock innehållet i nuvarande 8 §.

17 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.9, är *ny*.

Enligt paragrafen får beslut av annan myndighet än regeringen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. De myndigheter som främst avses är Jordbrukverket och – i den mån Jordbruksverket har överlämnat åt länsstyrelsen att utöva offentlig kontroll – länsstyrelsen. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

18 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 11.9, är *ny*.

18.6 Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

1 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 12.1, är *ny*.

Av paragrafens *första stycke* framgår att lagen kompletteras av de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager vilka EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling.

Av paragrafen *andra stycke* följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en EG-förordning som täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av den här lagen.

Bemyndigandet i *tredje stycket* tar sikte på sådana kompletteringar som måste göras för att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell natur som annars måste göras enligt förordningarna. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma om nationella bestämmelser skall utfärdas. I dessa situationer får de generella bemyndigandena i lagen användas.

3 a §

Ändringen har kommenterats i avsnitt 12.6. Ändringen innebär att regeringen bemyndigas besluta vilken myndighet som skall pröva om stallar eller andra förvaringsutrymmen för djur som inte har förprovats enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 3 § tredje stycket 3, kan godkännas i efterhand eller om användningen av utrymmet skall förbjudas. Vidare byts ordet ”byggnaden” ut mot ”utrymmet” för att tydliggöra att samtliga utrymmen, däribland hägn, som omfattas av kravet på förprovning även omfattas av 3 a §.

12 §

I konsekvens med att lagen (1985:295) om foder har ersatts med en ny lag om foder och animaliska biprodukter har hänvisningen i *andra stycket* ändrats till den nya lagen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Kontrollmyndigheter

24 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan de myndigheter som utövar offentlig kontroll enligt lagen.

I konsekvens med att begreppen offentlig kontroll och kontrollmyndigheter skall användas i fortsättningen ersätts begreppen tillsyn och tillsynsmyndighet i lagtexten med de nya begreppen. Någon ändring i sak är inte i princip inte avsedd.

I *första stycket* görs ett tillägg i lagtexten. Offentlig kontroll skall utövas av kontrollmyndigheterna även över efterlevnaden av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

I *tredje stycket* görs ett tillägg. Eftersom även länsstyrelserna handhar sådana kontrolluppgifter som inte är operativa har dessa myndigheter lagts till i lagtexten. Enligt bestämmelsen slås det således fast att både Djurskyddsmyndigheten och, i fråga om länet, en länsstyrelse har samordnande uppgifter i den offentliga kontrollen. I detta samordningsansvar ingår rådgivning, information och liknande verksamhet som skapar förutsättningar för att lagen, med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut och de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs. Regeringen ges dock rätt att föreskriva att en annan myndighet skall ansvara för samordningen i fråga om viss kontroll.

Kommunal samverkan i den offentliga kontrollen

24 a §

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsuppgifter i lagtexten med begreppet uppgifter i den offentliga kontrollen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Frivillig överflyttning av kontrollansvar

24 b §

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsyn i lagtexten med begreppet offentlig kontroll. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Föreläggande riktade mot kommuner

24 c §

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsuppdrag i lagtexten med

begreppet uppdrag i den offentliga kontrollen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Tvångsöverflyttning av kontrollansvar

24 d §

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsskyldighet i lagtexten med begreppet skyldighet i den offentliga kontrollen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Föreskrifter om offentlig kontroll och avgifter, m.m.

25 §

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsyn och tillsynsmyndighet i lagtexten med begreppen offentlig kontroll och kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd. Med offentlig kontroll avses såväl kontroll enligt djurskyddslagen som de EG-förordningar som kompletterar lagen.

I *första stycket 3* görs ett tillägg i lagtexten. Bemyndigandet i paragrafen omfattar således även föreskrifter om att det får tas ut avgifter för ärenden enligt djurskyddslagen, föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

25 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 6.4, är *ny*.

Enligt paragrafen skall i tillämpliga delar bestämmelserna om livsmedelsföretagare i kontrollförordningen reglera kontrollen över andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur.

Förelägganden, förbud, vite och rättelse

26 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 12.2, reglerar kontrollmyndighetens befogenheter i fall då det fordras ett ingripande. I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsmyndighet i lagtexten med begreppet kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om åtgärder som behörig myndighet får vidta vid bristande efterlevnad. De möjligheter till beslut om förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite – som regleras i *första stycket* får vidtas av den myndighet som ansvarar för utövandet av offentlig kontroll utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Ändringen i *andra stycket* är språklig. Någon ändring i sak är således inte avsedd. För vitesföreläggande gäller bestämmelserna i lagen (1985:206) om viten.

I *tredje stycket* har ett tillägg gjorts. Kontrollmyndigheten skall kunna besluta om rättelse enligt paragrafen även för den som inte rättar sig efter de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Rätt till tillträde och upplysningar, m.m.

27 §

Paragrafen reglerar möjligheterna att utöva offentlig kontroll för den myndighet som ansvarar för sådan kontroll. I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppen tillsyn och tillsynsmyndighet i lagtexten med begreppen offentlig kontroll och kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd. Paragrafen har dessutom ändrats redaktionellt.

Kontrollmyndigheten kan med stöd av artikel 5 i EG-förordningen 882/2004 ha delegerat särskilda uppgifter i den

offentliga kontrollen om offentlig kontroll till ett kontrollorgan. Paragrafen har därför utformats så att det är den som utövar offentlig kontroll som skall ha de rättigheter som paragrafen medger.

Enligt *punkt 1* skall den som utövar offentlig kontroll på begäran ha rätt till upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen.

Den som utövar offentlig kontroll skall dessutom ha rätt till tillträde till bland annat områden, anläggningar och andra utrymmen där djur hålls eller som berör djurhållningen. Kontrollmyndigheten eller kontrollorganet har med stöd av bestämmelsen rätt till tillträde till dessa utrymmen för samtliga uppgifter som har anknytning till den offentliga kontrollen. Bestämmelsen i *punkt 2* har utformats i enlighet med detta.

I *andra stycket* klargörs att myndigheten eller det enskilda kontrollorganet vid kontrollbesöket har rätt att besiktiga djuren och göra den undersökning och ta de prover som behövs utan att ersättning lämnas till djurhållaren.

Bestämmelsen i *tredje stycket* är nytt och ger stöd för att den behöriga myndigheten skall kunna verkställa artikel 4.2 g i EG-förordningen 882/2004.

27 a §

Paragrafen motsvarar i sak delvis 27 § tredje stycke i dess nuvarande lydelse. Enligt *första stycket* skall polismyndigheten lämna den hjälp som behövs för att lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall efterlevas.

Paragrafens *andra stycke* är nytt. För att motverka att polisens resurser i onödan tas i anspråk för detta slag av verkställighet klargörs att biträde av polismyndighet får begäras endast i sådana situationer när det finns ett verkligt behov av polisens särskilda befogenhet att använda våld. Det är den begärande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde av polismyndigheten. Biträde av polismyndigheten får begäras endast om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen

(1984:387) behöver tillgripas. Av 10 § polislagen följer bland annat att en polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han möts med våld eller hot om våld (p. 1), det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön (p. 3) eller polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område eller biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom (p. 6). Kontrollmyndigheten kan till exempel begära biträde av polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärn eller förklarat sig vägra tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. Biträde av polismyndigheten skall vidare kunna begäras i andra fall där det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Straffbestämmelser m.m.

29 §

I *första stycket 5* har orden ”mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av lagen” bytts ut mot orden ”enligt 36 §”. Ändringen är av redaktionell karaktär. Någon ändring i sak är således inte avsedd.

31 §

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts i *första stycket 1* begreppet tillsynsmyndighet med begreppet kontrollmyndighet.

I *första stycket 5* har orden ”mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av lagen” bytts ut mot

orden ”enligt 36 §”. Ändringen är av redaktionell karaktär. Någon ändring i sak är således inte avsedd.

32 §

I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts i *första stycket* begreppet tillsynsmyndighet med begreppet kontrollmyndighet.

Straffbestämmelser m.m.

36 §

Bestämmelsen i *första stycket 3* är ny. Enligt bestämmelsen, som har kommenterats i avsnitt 12.4, döms således till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller oaktsamhet åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Bestämmelsen i *första stycket 4* motsvarar bestämmelsen i första stycket 3.

Överklagande

38 §

I *första och andra styckena* har tillägg gjorts. Även beslut som meddelats enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas till behörig besvärinstans.

39 §

Ändringen har kommenterats i avsnitt 12.5. Ändringen innebär att regeringen bemyndigas meddela föreskrifter om i vilka fall beslut skall gälla omedelbart.

18.7 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

1 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 13.1, är *ny*.

Av paragrafens *första stycke* framgår att lagen kompletteras av de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager vilka EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling.

Av paragrafen *andra stycke* följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en EG-förordning som täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av den här lagen.

Bemyndigandet i *tredje stycket* tar sikte på sådana kompletteringar som måste göras för att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell natur som annars måste göras enligt förordningarna. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma om nationella bestämmelser skall utfärdas. I dessa situationer får de generella bemyndigandena i lagen användas.

4 a och 7 §§

Ändringarna, som har kommenterats i avsnitt 13.5, innebär att Statens jordbruksverk pekas ut som den myndighet som får fatta beslut i enskilda fall. Jordbruksverket får vidare överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut i enskilda fall.

5 §

Ändringen i *första stycket* innebär att Jordbruksverket pekas ut som den myndighet som får fatta beslut enligt stycket. Ändringen i *andra stycket* innebär att Jordbruksverket pekas ut som den myndighet som, jämte regeringen, får meddela föreskrifter eller fatta beslut enligt stycket. I det nya *tredje stycket* bemyndigas Jordbruksverket att överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt första och andra styckena.

8 §

Av 1 a § framgår att lagen kompletterar EG-bestämmelser som faller inom tillämpningsområdet för lagen och att regeringen i

Svensk författningssamling skall tillkännage vilka EG-förordningar som kompletteras av den här lagen. I konsekvens med detta utgår andra stycket ur lagtexten.

9 §

Ändringen i första stycket innebär att Jordbruksverket pekas ut som den myndighet som får fatta beslut enligt paragrafen. I det nya *andra stycket* bemyndigas Jordbruksverket att överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut.

Kontrollmyndigheter

11 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 13.2, innehåller bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan de myndigheter som utövar offentlig kontroll enligt lagen.

I konsekvens med att begreppet offentlig kontroll skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsyn i lagtexten med det nya begreppet.

Ändringarna i *första stycket* innebär även att begreppen central och regional tillsyn utmönstras ut lagen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan berörda kontrollmyndigheter, det vill säga Jordbruksverket och länsstyrelserna, regleras i förordningen till epizootilagen. I stycket görs dessutom ett tillägg i lagtexten. Offentlig kontroll skall utövas av Jordbruksverket även över efterlevnaden av de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Innehållet i sak i paragrafens *andra stycke* i dess äldre lydelse har införts i 13–14 §§. Andra stycket i dess nya lydelse innebär att det i lagen slås fast att Jordbruksverket har ett ansvar för att samordna den offentliga kontrollen av lagen i landet. I detta samordningsansvar ingår rådgivning, information och liknande verksamhet som skapar förutsättningar för att lagen, med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut och de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs.

Rätt till tillträde och upplysningar och skyldighet att tillhandahålla hjälp

12 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 13.2 och 13.3, reglerar möjligheterna att utöva offentlig kontroll för den myndighet som ansvarar för sådan kontroll. I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsyn i lagtexten med begreppet offentlig kontroll. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Kontrollmyndigheten kan med stöd av artikel 5 i EG-förordningen 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att ha delegerat särskilda uppgifter i den offentliga kontrollen om offentlig kontroll till ett kontrollorgan. Paragrafen har därför utformats så att det är den som utövar offentlig kontroll som skall ha de rättigheter som paragrafen medger.

Nytt i sak i *första stycket* är att rätten till tillträde och upplysningar kommer att omfatta även åtgärder enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Enligt *punkt 1* skall den som utövar offentlig kontroll eller utför andra åtgärder på begäran ha rätt till upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen eller åtgärderna.

Den som utövar offentlig kontroll eller utför andra åtgärder skall dessutom ha rätt till tillträde till bland annat områden, anläggningar och andra utrymmen för uppgifter som har anknytning till den offentliga kontrollen eller åtgärderna. Bestämmelsen i *punkt 2* har utformats i enlighet med detta.

I *andra stycket* klargörs att myndigheten eller det enskilda kontrollorganet vid kontrollbesöket har rätt att besiktiga djuren och göra de undersökningar och ta de prover som behövs.

Ändringen i *tredje stycket* i dess nya lydelse är redaktionell och innebär inte någon ändring i sak.

Innehållet i *fjärde stycket* är nytt. Bestämmelsen är införd i lagen för att den myndighet som av regeringen utses som behörig myndighet enligt EG-förordningen 882/2004 skall kunna verkställa artikel 4.2 g i förordningen. Skyldigheten att tillhandahålla hjälp skall även omfatta den som är föremål för åtgärder enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Förelägganden, förbud och vite

13 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 13.3, reglerar kontrollmyndighetens befogenheter i fall då det fordras ett ingripande. I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsmyndighet i lagtexten med begreppet kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om åtgärder som behörig myndighet får vidta vid bristande efterlevnad. I *första stycket* har följaktligen ett tillägg gjorts. De möjligheter till beslut om förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite får vidtas av kontrollmyndigheten utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Ändringen i *andra stycket* är språklig. Någon ändring i sak är således inte avsedd. För vitesföreläggande gäller bestämmelserna i lagen (1985:206) om viten.

Paragrafens *tredje stycke* har, i syfte att åstadkomma en bättre systematik i lagen, flyttats till 13 a §.

Rättelse

13 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 13.3, är *ny*.

Innehållet i paragrafen motsvarar i princip 13 § andra stycket. Nytt är att en myndighet även får besluta om rättelse om någon inte rättar sig efter de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Hjälp av polismyndighet

14 §

I paragrafens *första stycke* har ett tillägg gjorts som innebär att polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att även de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall kunna följas.

Bestämmelsen i *andra stycket* är *ny*. För att motverka att polisens resurser i onödan tas i anspråk för detta slag av verkställighet klargörs att biträde av polismyndighet får begäras endast i sådana situationer när det finns ett verkligt behov av polisens särskilda befogenhet att använda våld. Det är den begärande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde av polismyndigheten. Biträde av polismyndigheten får begäras endast om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas. Av 10 § polislagen följer bland annat att en polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han möts med våld eller hot om våld (p. 1), det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön (p. 3) eller polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område eller biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd

eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom (p. 6). Kontrollmyndigheten kan till exempel begära biträde av polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärn eller förklarat sig vägra tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. Biträde av polismyndigheten skall vidare kunna begäras i andra fall där det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Straffbestämmelser

20 §

I *första stycket 3* har införts en ny bestämmelse. Den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen döms till böter eller fängelse i högst ett år. Ändringen har kommenterats i avsnitt 13.5.

Ändringarna i *andra stycket* är av språklig karaktär. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Paragrafens *tredje stycke* har, i syfte att åstadkomma en bättre systematik i lagen, flyttats till 21 §.

21 §

Ändringen är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 20 §. Innehållet motsvarar nuvarande 20 § tredje stycket.

22 §

Paragrafen är *ny*.

Den är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 20 och 21 §§. Innehållet i bestämmelsen motsvarar nuvarande 21 §.

23 §

Paragrafen är *ny*.

Den är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 20–22 §§. Innehållet i bestämmelsen motsvarar i huvudsak nuvarande 21 § tredje stycket. Nytt är dock att beslut meddelade med stöd av de EG-förordningar som kompletterar lagen gäller omedelbart om inte något annat beslutas.

18.8 Förslag till ändring i zoonoslagen (1999:658)

1 a §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitten 5 och 14.1, är *ny*.

Av paragrafens *första stycke* framgår att lagen kompletteras av de EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager vilka EG-förordningar som avses i Svensk författningssamling.

Av paragrafen *andra stycke* följer att regeringen genom verkställighetsföreskrifter kan ange vilka av bestämmelserna i en EG-förordning som täcker flera lagars tillämpningsområde som skall kompletteras av den här lagen.

Bemyndigandet i *tredje stycket* tar sikte på sådana kompletteringar som måste göras för att EG-förordningarna skall kunna verkställas i Sverige eller på nationella kompletteringar av materiell natur som annars måste göras enligt förordningarna. Bemyndigandet innefattar däremot inte sådana frågor där det står Sverige som medlemsstat fritt att bestämma om nationella bestämmelser skall utfärdas. I dessa situationer får de generella bemyndigandena i lagen användas.

4 och 5 §§

Ändringen, som har kommenterats i avsnitt 14.6, innebär att Statens jordbruksverk pekats ut som den myndighet som får meddela föreskrifter eller fatta beslut. Jordbruksverket får vidare överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut i enskilda fall.

7 §

Ändringen innebär att Jordbruksverket, och i den utsträckning Jordbruksverket bestämmer, länsstyrelsen pekats ut som den myndighet som får delegera rätten att fatta beslut i enskilda ärenden enligt 4 och 5 §§ åt en veterinär. Vidare ges Jordbruksverket rätt att överlåta denna delegationsrätt till länsstyrelsen.

Kontrollmyndigheter

8 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 14.2, innehåller bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan de myndigheter som utövar offentlig kontroll enligt lagen.

I konsekvens med att begreppet offentlig kontroll skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsyn i lagtexten med det nya begreppet.

Ändringarna i *första stycket* innebär även att begreppen central och regional tillsyn utmönstras ut lagen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan berörda kontrollmyndigheter, det vill säga Jordbruksverket och länsstyrelserna, regleras i förordningen till zoonoslagen. I stycket görs dessutom ett tillägg i lagtexten. Offentlig kontroll skall utövas av Jordbruksverket även över efterlevnaden av de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut meddelade med stöd av EG-förordningarna.

Tredje stycket är nytt och innebär att det i lagen slås fast att Jordbruksverket har ett ansvar för att samordna den offentliga kontrollen av lagen i landet. I detta samordningsansvar ingår rådgivning, information och liknande verksamhet som skapar förutsättningar för att lagen, med stöd av lagen meddelade föreskrifter eller beslut och de EG-förordningar som kompletteras av lagen följs.

Rätt till tillträde och upplysningar och skyldighet att tillhandahålla hjälp

9 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 14.2, reglerar möjligheterna att utöva offentlig kontroll för den myndighet som ansvarar för sådan kontroll. I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppen tillsyn och tillsynsmyndighet i lagtexten med begreppen offentlig kontroll och kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Kontrollmyndigheten kan med stöd av artikel 5 i EG-förordningen 882/2004 ha delegerat särskilda uppgifter i den offentliga kontrollen om offentlig kontroll till ett kontrollorgan. Paragrafen har därför utformats så att det är den som utövar offentlig kontroll som skall ha de rättigheter som paragrafen medger.

Nytt i sak är att rätten till tillträde och upplysningar kommer att omfatta även åtgärder enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Enligt *punkt 1* skall den som utövar offentlig kontroll eller utför andra åtgärder på begäran ha rätt till upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för kontrollen eller åtgärderna.

Den som utövar offentlig kontroll eller utför andra åtgärder skall dessutom ha rätt till tillträde till bland annat områden, anläggningar och andra utrymmen för uppgifter som har anknytning till den offentliga kontrollen eller åtgärderna. Bestämmelsen i *punkt 2* har utformats i enlighet med detta.

I *andra stycket* klargörs att myndigheten eller det enskilda kontrollorganet vid kontrollbesöket har rätt att besiktiga djuren och göra den undersökning och ta de prover som behövs.

Ändringen i *tredje stycket* är redaktionell och innebär inte någon ändring i sak.

Innehållet i *fjärde stycket* är nytt. Bestämmelsen är införd i lagen för att den myndighet som av regeringen utses som behörig myndighet enligt EG-förordningen 882/2004 skall kunna verkställa artikel 4.2 g i förordningen. Skyldigheten att tillhandahålla hjälp skall även omfatta den som är föremål för åtgärder enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Föreläggande, förbud och vite

10 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 14.3, reglerar kontrollmyndighetens befogenheter i fall då det fordras ett ingripande. I konsekvens med den terminologi som skall användas i fortsättningen ersätts begreppet tillsynsmyndighet i lagtexten med begreppet kontrollmyndighet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om åtgärder som behörig myndighet får vidta vid bristande efterlevnad. I *första stycket* har följaktligen ett tillägg gjorts. De möjligheter till beslut om förelägganden och förbud – i förekommande fall förenat med vite får vidtas av den myndighet som ansvarar för utövandet av offentlig kontroll utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Ändringen i *andra stycket* är språklig. Någon ändring i sak är således inte avsedd. För vitesföreläggande gäller bestämmelserna i lagen (1985:206) om viten.

Paragrafens *tredje stycke* har, i syfte att åstadkomma en bättre systematik i lagen, flyttats till 11 §.

Rättelse

11 §

Ändringen, som har kommenterats i avsnitt 14.3, är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 10 §. Innehållet i paragrafen är således nytt, men motsvarar 10 § tredje stycket i dess äldre lydelse. I bestämmelsen har ett tillägg gjorts. Kontrollmyndigheten skall kunna besluta om rättelse enligt paragrafen även för den som inte rättar sig efter de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Hjälp av polismyndighet

12 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 14.4, motsvarar i sak delvis 11 § i dess nuvarande lydelse.

I bestämmelsens *första stycke* har ett tillägg gjorts som innebär att polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att även de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall kunna följas.

Bestämmelsen i *andra stycket* är *ny*. För att motverka att polisens resurser i onödan tas i anspråk för detta slag av verkställighet klargörs att biträde av polismyndighet får begäras endast i sådana situationer när det finns ett verkligt behov av polisens särskilda befogenhet att använda våld. Det är den begärande myndigheten som har att pröva om förutsättningar föreligger att begära biträde av polismyndigheten. Biträde av polismyndigheten får begäras endast om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas. Av 10 § polislagen följer bland annat att en polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han möts med våld eller hot om våld (p. 1), det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i

miljön (p. 3) eller polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område eller biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom (p. 6). Kontrollmyndigheten kan till exempel begära biträde av polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärn eller förklarat sig vägra tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. Biträde av polismyndigheten skall vidare kunna begäras i andra fall där det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Straffbestämmelser m.m.

13 §

Ändringen är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 10–12 §§. Innehållet i paragrafen motsvarar delvis 12 § i dess äldre lydelse.

I *första stycket 4* har införts en ny bestämmelse. Den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen döms till böter eller fängelse i högst ett år. Ändringen har kommenterats i avsnitt 14.5.

14 §

Paragrafen är *ny*.

Den är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 10–13 §§. Innehållet i paragrafen motsvarar 12 § tredje stycket i dess äldre lydelse.

Överklagande

15 §

Paragrafen är *ny*.

Den är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 10–13 §§. Innehållet i paragrafen motsvarar 13 § första–tredje styckena i dess äldre lydelse. I *andra stycket* har ett tillägg gjorts. Även beslut som har meddelats med stöd av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om de inte fattats av enskild veterinär.

16 §

Paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 14.1, är *ny*.

Den är en konsekvens av de strukturella ändringar som gjorts i 10–13 §§. Innehållet i paragrafen motsvarar i huvudsak 13 § fjärde stycket i dess äldre lydelse. I bestämmelsen har dock ett tillägg gjorts. Även beslut som har meddelats med stöd av de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

18.9 Förslagen till lag om ändring i lagen (1985:426) om kemiska produkter

3 §

Med anledning av de nya lagarna om livsmedel och om foder och animaliska biprodukter ändras hänvisningarna i bestämmelsen.

18.10 Förslaget om lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare

3 § 1, 8 och 10 §

Med anledning av den nya lagen om livsmedel ändras hänvisningen i bestämmelserna.

18.11 Förslaget om ändring i lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning

4 §

Med anledning av den nya livsmedelslagen och det nya livsmedelsbegreppet ändras den nuvarande hänvisningen i bestämmelsen till 1 § första stycket och andra stycket 3 i den nya livsmedelslagen.

18.12 Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

5 kap. 9 §

Med anledning av det delvis nya livsmedelsbegreppet tas begreppet livsmedelstillsatser bort från *första stycket*. En tillsats är definitionsmässigt ett livsmedel och det saknas därför skäl att särskilt nämna tillsatser i lagen.

7 kap. 1 §

I paragrafens *andra stycke* tas begreppet livsmedelstillsatser bort. En tillsats är definitionsmässigt ett livsmedel och det saknas därför skäl att särskilt nämna tillsatser i lagen.

18.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

1 §

Med anledning av den nya livsmedelslagen ändras hänvisningen i bestämmelsen.

**18.14 Förslaget till lag om ändring i lagen
(1994:1710) om EG:s förordningar om
jordbruksprodukter****1 §**

Med anledning av den nya livsmedelslagen ändras hänvisningen i bestämmelsen.

**18.15 Förslaget till lag om ändring i alkohollagen
(1994:1738)****5 kap. 6 §**

Med anledning av att lokalgodkännanden i framtiden kommer att ersättas av godkännande eller registrering av anläggningar ändras hänvisningen i bestämmelsen till anläggning som är godkänd eller registrerad enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 1 § i den nya livsmedelslagen.

6 kap. 1 §

Med anledning av att lokalgodkännanden i framtiden kommer att ersättas av godkännande eller registrering av anläggningar ändras hänvisningen i bestämmelsen till anläggning som är godkänd eller registrerad enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 1 § i den nya livsmedelslagen.

**18.16 Förslaget till lag om ändring i lagen
(1996:1150) om högkostnadsskydd vid köp av
läkemedel****6 §**

Med anledning av den nya livsmedelslagen ersätts hänvisningen till 20 § i den nuvarande livsmedelslagen med begreppet livsmedel för särskilda näringsändamål.

18.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring**16 §**

Med anledning av den nya livsmedelslagen ändras hänvisningen till lagen.

18.18 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)**9 kap. 15**

Med anledning av de nya lagarna om livsmedel och om provtagning på djur ändras hänvisningarna i bestämmelsen.

18.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner**20 §**

Med anledning av den nya livsmedelslagen ersätts hänvisningen till 20 § i den nuvarande livsmedelslagen med begreppet livsmedel för särskilda näringsändamål.

18.20 Förslaget till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)**4 kap. 5 §**

I paragrafens *tredje stycke* görs en följdändring i hänvisningen med anledning av den nya livsmedelslagen. Dessutom innebär ändringen att en hänvisning görs till de EG-förordningar som kompletteras av livsmedelslagen.

18.21 Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:68)

1 kap. 2 § och 6 kap. 7 §

Med anledning av de nya lagarna om livsmedel och om provtagning på djur, m.m. ändras hänvisningarna i bestämmelserna.